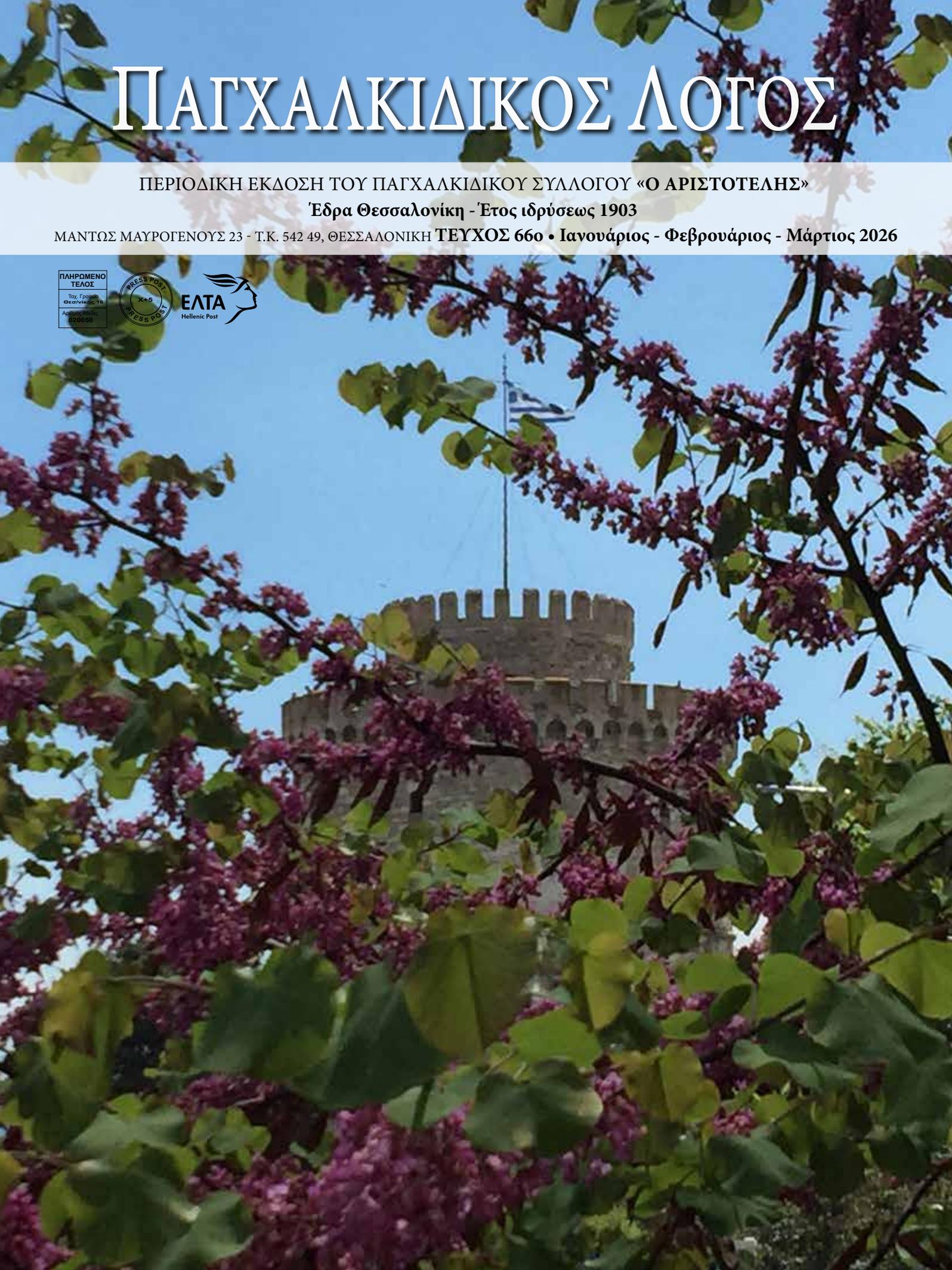

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ιδρύσεως 1903

ΜΑΝΤΩΣ ΜΑΥΡΟΓΕΝΟΥΣ 23 - Τ.Κ. 542 49, ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΤΕΥΧΟΣ 660 • Ιανουάριος - Φεβρουάριος - Μάρτιος 2026

ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

Περιοδική έκδοση

του Παγχάλκιδικού Συλλόγου «**Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ**»

Έδρα Θεσσαλονίκη - Έτος ιδρύσεως 1903

Μαντώ Μαυρογένους 23, Τ.Κ. 542 49, Θεσ/νίκη
Τηλ. 2310/323.839, κιν. 6936/950.188, φαξ 2310/326.108

Ηλεκτρ. δ/νση: www.panchalkidikos.gr

E-mail Συλλόγου: panchalkidikos@gmail.com

E-mail Προέδρου: ikotsanis@gmail.com

ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ - ΜΑΡΤΙΟΣ 2026

ISSN: 2585-3619

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Αυγολούπης Σταύρος, Ομότιμος Καθηγητής

Αστρονομίας του ΑΠΘ

Βενετσανάκη-Θασίτου Πηγή, τ. Εκπαιδευτικός

Ζαμπόκα-Κουτσιαντά, τ. Διευθύντρια Ν.Υ. του Π.Γ.Ν.Θ. ΑΧΕΠΑ

Καρσιώτης Μιχαήλ, τ. Εκπαιδευτικός, Επίτιμος

Πρόεδρος του Παγχάλκιδικού Συλλόγου

Κοτσάνης Ιωάννης, τ. Τραπεζικός (συντονιστής)

Λαζαρίδης Χαράλαμπος, Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ

Λυρτζής Αστέριος, τ. Διευθυντής Τ.Υ. 4ης Υγειονομικής

Περιφέρειας Μακεδονίας και Θράκης

Παυλούδης Χρήστος, Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α.

Στρατής Απόστολος, Αξιωματικός Π.Ν. ε.α – Οικονομολόγος

Τσίκουλας Ιωάννης, Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής του ΑΠΘ

Ιδιοκτήτης: Παγχάλκιδικός Σύλλογος "Ο Αριστοτέλης"

Εκδότης - Διευθυντής: Ιωάννης Τ. Κοτσάνης, Πρόεδρος

του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου

Το περιοδικό εκδίδεται με χορηγίες συμπατριωτών, φίλων και φορέων, και αποστέλλεται δωρεάν.

Σελιδοποίηση-Εκτύπωση-Βιβλιοδεσία: SKG PRESS

Ν. Ραιδεστός – Θεσσαλονίκη 2310 466776

ΤΡΑΠΕΖΑ ΠΕΙΡΑΙΩΣ

IBAN: GR 80 0171 2330 0062 3304 0032 572

A.Φ.Μ.: 090145977 Δ.Ο.Υ.: Ζ' ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Χορηγός της έκδοσης του παρόντος 66^{ου} τεύχους
είναι ο κ. **Λεωνίδα Μαυρουδής**
και η κ. **Μαρία Μαυρουδή**

Εικόνα εξωφύλλου: **Λευκός Πύργος - Άνοιξη**

Φωτογραφία: **Βασίλειος Αλεξάνδρου**

Εικόνα οπισθοφύλλου: **Η Άνοιξη στα Ερείπια**

Φωτογραφία: **Στέφανος Πασβάντης**

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Πρόεδρος: **Κοτσάνης Ιωάννης (Αρναία)**

Αντιπρόεδρος: **Ζαμπόκα-Κουτσιαντά Κοκόνη (Αρναία)**

Γεν. Γραμματέας: **Λυρτζής Αστέριος (Ταξιάρχης)**

Ταμίας: **Παπαδόπουλος Αβραάμ (Βράσταμα)**

Ειδ. Γραμματέας: **Πλιάκος Αστέριος (Δουμπιά)**

Μέλος: **Αλεξάνδρου Βασίλειος (Αρναία)**

Μέλος: **Βενετσανάκη-Θασίτου Πηγή (Παλαιοχώρι)**

Μέλος: **Ράπτης Βασίλειος (Λειβάδι)**

Μέλος: **Τσιούκα-Μητσιά Αγγέλα (Δουμπιά)**

ΕΞΕΛΕΓΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Πρόεδρος: **Στρατής Απόστολος (Κασσανδρεία)**

Μέλος: **Δάφφα-Σούστα Αναστασία (Νεοχώρι)**

Μέλος: **Κωστοπούλου-Μάνιου Ανδρομάχη (Άθυτος)**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Θασίτου-Βενετσανάκη Πηγή,
**Συλλογικότητα και πολιτισμική συνέχεια:
Ο απόηχος της Γενικής Συνέλευσης** 1
- Καραμπατάκη Μαρία,
**"25η Μαρτίου:
Πίστη και πατρίδα στο φως του Ευαγγελισμού"** 2
- Λαζαρίδης Ν. Χαράλαμπος,
**Ζώντας "Στη σχισμή του βράχου"
ή "Στην Εδέμ της αφθονίας"... μακριά
από την αριστοτέλεια μεσότητα της αυτάρκειας** 5
- Μαυρουδή Β. Μαρία,
Τα βυζαντινά αρχεία του Αγίου Όρους 8
- Μπουλάκη-Λυπηρίδη Μαρία,
**Διεθνής αναγνώριση της μοναδικότητας
της ελληνικής γλώσσας** 10
- Κουτσός Μιχάλης,
**Οι πολιτικές διαφωνίες του μαθητή Αλέξανδρου
με τον δάσκαλό του Αριστοτέλη** 12
- Παντελίδου Μαίρη,
Αναστάσιμες καμπάνες (ποίημα) 14
- Αυγολούπης Ι. Σταύρος,
Ο άφρων άνθρωπος (ποίημα) 14
- Στρατής Χ. Απόστολος,
**Αλέξανδρος Χριστοδούλου -
Ο άγνωστος ναύμαχος του 1821** 16
- Καραστέργιος Θ. Αστέριος,
**Στρατηγός Ιωάννου "Είμαι συμπατριώτης σας!"
Ο θρυλικός Στρατηγός Δημήτριος Ιωάννου
και οι ρίζες του στην Αρναία** 19
- Μάντσιος Φ. Άγγελος,
**Επίατρος Φιλιππίδης Ι. Γεώργιος (1900-1966),
ένας ευπατρίδης...** 21
- Κοσμάς Α. Δημήτρης,
**Γιάννης Χ. Καραμύχος
"Δελτίο συν-ειδήσεων" Ποιήματα** 24
- Δαλαμάγκας Αθ. Γεώργιος,
Ο τουρισμός και τα χωριά μας. Ο υπερτουρισμός 35
- Πούλιος Μαυρουδής,
Η ανάβαση στην κορυγή του Άθω 38
- Αναγνωστάρας Τρ. Γεώργιος,
**Άρθρα του Ι. Α. Παπάγγελου
που αναφέρονται στη Χαλκιδική** 41
- Σμάγας Αγγ. Δημήτριος,
Ο εορτασμός των Αγίων Θεοδώρων 43
- Τσίκουλας Ιωάννης,
**Πολυγυρινή αποκριά και Καθαρά Δευτέρα
στα μέσα του 20ού αιώνα** 45
- Λυρτζής Αστέριος,
Έκθεση πεπραγμένων έτους 2025 στη Γ.Γ. 49
- Κοτσάνης Ιωάννης,
Δευτερολογία Προέδρου στη Γ.Γ. 54
- Νέα μέλη του Συλλόγου μας 47
- Αγιορείτικα νέα 48
- Πένθη 48
- Η δράση του Συλλόγου μας 56
- Δράσεις άλλων φορέων 58
- Οι χορηγοί του περιοδικού μας 60
- Η χορηγία 61

Φιλολογική επιμέλεια: **Σαροπούλου-Καϊάφα Μίνα**

Τα ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν τις απόψεις των συντακτών τους. Υπενθυμίζεται ότι αυτά δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους 9.000 περίπου χαρακτήρες (χτυπήματα με τα κενά), κάτι που πρέπει να τηρείται πιστά. Όσα κείμενα δεν φέρουν υπογραφή, συντάσσονται από τον εκδότη.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗ ΣΥΝΕΧΕΙΑ: Ο ΑΠΟΗΧΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗΣ

“Ο άνθρωπος φύσει πολιτικόν ζών” υπογραμμίζει ο Αριστοτέλης στα “Πολιτικά”, επισημαίνοντας ότι η ολοκλήρωση του ανθρώπου πραγματώνεται εντός της κοινότητας και μέσω της συμμετοχής στα κοινά.

Η πρόσφατη γενική συνέλευση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 25 Ιανουαρίου 2026 στην αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, ανέδειξε με σαφήνεια τον καιρίο, συλλογικό και πολιτιστικό του ρόλο στο κοινωνικό πεδίο.

Η ιδιαίτερα αυξημένη προσέλευση και η ενεργός συμμετοχή των μελών του επιβεβαίωσαν έμπρακτα το διαρκές ενδιαφέρον των Χαλκιδικιωτών για τη λειτουργία και την προοπτική του Παγχαλκιδικού Συλλόγου.

Μέσα από τον απολογισμό των δράσεων αλλά και των μελλοντικών πρωτοβουλιών, αναδείχθηκε η λειτουργία του Συλλόγου ως φορέα διατήρησης, καλλιέργειας και διάχυσης της πολιτιστικής μνήμης αλλά και ως πεδίου ενεργού συμμετοχής των μελών στη διαμόρφωση κοινών αξιών.

Πέρα από την απλή διοικητική διαδικασία, κατά την οποία αναδείχθηκε το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, συγκροτήθηκε ένας χώρος διαλόγου, όπου η πολιτιστική δραστηριότητα νοείται ως συλλογικό εγχείρημα κοινωνικής συνοχής και δημιουργικής έκφρασης. Η ουσιαστική ανταλλαγή απόψεων και προτάσεων κατέδειξε ότι ο Σύλλογος λειτουργεί όχι μόνο ως οργανωτική δομή αλλά και ως δυναμικό κύτταρο πολιτισμικής παραγωγής, ενισχύοντας τη συμμετοχικότητα, τη συνεργασία και την τοπική πολιτιστική ταυτότητα.

Ως εκ τούτου, η Γενική Συνέλευση δεν περιορίστηκε σε διαδικαστικά συμπεράσματα, αλλά αποτύπωσε τη διαρκή ανανέωση του συλλογικού οράματος και την εδραίωση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου ως θεσμού πολιτιστικής συνέχειας και κοινωνικής αναφοράς.

Η ευρεία συμμετοχή των μελών του προσέδωσε ιδιαίτερη βαρύτητα στο έργο του και ταυτόχρονα ενίσχυσε τη δυναμική της συλλογικής ευθύνης για την υλοποίηση νέων στόχων.

Η Γενική Συνέλευση λειτούργησε ως χώρος συγκρότησης των κοινών προτεραιοτήτων και ως μηχανισμός θεσμικής αυτογνωσίας -της ταυτότητας, των δυνατοτήτων και των ορίων του, που συνιστούν

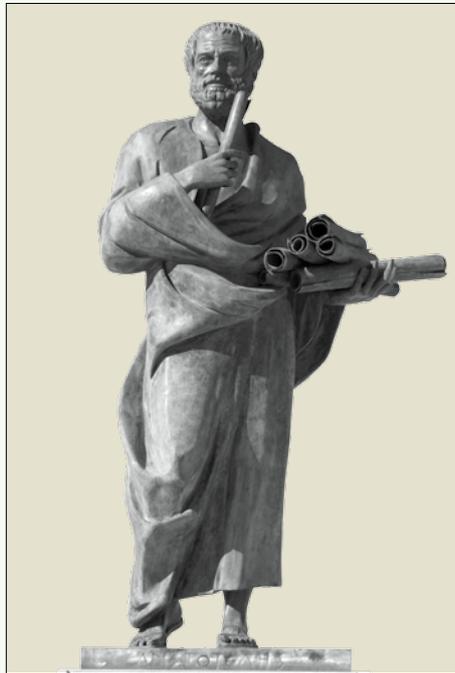
τη βάση για τη μακροβιότητα και την ουσιαστική προσφορά- μέσα από τον οποίο ο Σύλλογος επαναπροσδιορίζει τους σκοπούς, τα μέσα και τις μορφές παρέμβασής του στο πολιτιστικό γίγνεσθαι και εξελίσσεται σε έναν ζωντανό οργανισμό, που παράγει πραγματικό πολιτιστικό κεφάλαιο για τον τόπο.

Η προοπτική που αναδύθηκε είναι εκείνη ενός ανοικτού συμμετοχικού και κοινωνικά εδραιωμένου φορέα, ικανού να γεφυρώνει την παράδοση και την ιστορία με την σύγχρονη δημιουργία και να λειτουργεί ως πολλαπλασιαστής πολιτιστικής αξίας.

Η Γενική Συνέλευση δεν αποτέλεσε απλώς θεσμική υπο-

χρέωση, αλλά κρίσιμο πεδίο συλλογικής νοηματοδότησης όπου οι ατομικές απόψεις “ζυμώθηκαν” μέσα στην αλληλεπίδραση, τη συζήτηση, την ανταλλαγή διαφορετικών οπτικών, εμπειριών και παρατηρήσεων δημιουργώντας ένα νέο αφήγημα και πεδίο προγραμματικής συγκρότησης, επιβεβαιώνοντας το ρόλο του Συλλόγου ως σταθερού σημείου αναφοράς για την πολιτιστική ζωή της κοινότητας των Χαλκιδικιωτών, ως πεδίο ηθικής και πολιτισμικής παιδείας και ως ζωντανού χώρου καλλιέργειας του κοινού αγαθού.

**Θασίτου - Βενετσανάκη Πηγή
Εκπαιδευτικός - Μέλος Δ.Σ.**

«25η ΜΑΡΤΙΟΥ: ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΠΑΤΡΙΔΑ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ»

ΜΑΡΙΑ ΚΑΡΑΜΠΙΑΤΑΚΗ,

Δρ Φιλολογος

Μέσα στην ανθοστόλιστη άνοιξη της φύσης γιορτάζουμε και φέτος χαρούμενοι και εθνικά υπερήφανοι με υψωμένα τα λάβαρα της νίκης, την άνοιξη της λευτεριάς. Απ' άκρη σ' άκρη όλη η Ελλάδα γιορτάζει την επέτειο της 25ης Μαρτίου του 1821, της ημέρας έναρξης του μεγάλου, ηρωικού και αιματηρού εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα των γενναίων προγόνων μας για την αποτίναξη του βάρβαρου και καταθλιπτικού τουρκικού ζυγού.

«Χαράς ευαγγέλια» φέρνει από τους ουρανούς ο Άγγελος προς την Κεχαριτωμένη Παρθένο Μαρία και το από αιώνες θείο και υπερφυσικό μυστήριο της απελευθέρωσης του αμαρτωλού ανθρώπου αποκαλύπτεται. Τη μέρα αυτή του Ευαγγελισμού, ο Θεός της ελευθερίας παίρνει τη μορφή δούλου, για να κάνει τους δούλους της αμαρτίας, πολίτες της Βασιλείας των Ουρανών. Μεγάλη κι άγια η μέρα της λύτρωσης της ψυχής και της ανάστασης του έθνους μας. Με την ενσάρκωση του Υιού και Λόγου του Θεού σπάζουν τα δεσμά της δουλείας της ψυχής. Το πυκνό σκοτάδι της άγνοιας και του φόβου, που για τόσους αιώνες πίεζε τα στήθη της ανθρωπότητας διαλύεται με την ανατολή του ήλιου της Δικαιοσύνης, τα επίγεια και τα ουράνια συναγállονται δίνοντας τον ασπασμό της αγάπης και της συμφιλίωσης «Ευαγγελίζου, γη, χαράν μεγάλην, αινείτε ουρανοί Θεού την δόξαν».

Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου αποτελεί το κατεξοχήν μυστήριο της αρχής της Θείας Οικονομίας. Δεν είναι απλώς η αναγγελία μιας χαρμόσυνης είδησης, αλλά η στιγμή κατά την οποία ο άναρχος Λόγος του Θεού εισέρχεται στον χρόνο και την ιστορία. Το γεγονός, όπως καταγράφεται στο Κατά Λουκάν Ευαγγέλιο (Λκ. 1, 26-38), φανερώνει την ελεύθερη συνέργεια Θεού και ανθρώπου στο έργο

της σωτηρίας. Ο Αρχάγγελος Γαβριήλ αποστέλλεται «εκ Θεού» προς τη Θεοτόκο, όχι απλώς για να μεταφέρει ένα μήνυμα, αλλά για να εγκαινιάσει το μυστήριο της Ενανθρωπήσεως. Ο αγγελικός χαιρετισμός «Χαίρε, Κεχαριτωμένη» αποκαλύπτει ότι η Παναγία έχει ήδη καταστεί δοχείο της θείας χάριτος. Ο όρος «Κεχαριτωμένη» δηλώνει μια διαρκή και τετελεσμένη κατάσταση χάριτος φανερώνοντας ότι η εκλογή της δεν είναι τυχαία αλλά καρπός της καθαρότητας και της ελεύθερης προσφοράς της.

25η Μαρτίου 1821

Στον Ευαγγελισμό δεν έχουμε απλώς την υπόσχεση της Γέννησης του Χριστού, αλλά τη σύλληψη του Θεανθρώπου. Κατά την πατερική θεολογία, τη στιγμή της συγκατάθεσης της Παναγίας («γένειτό μοι κατά το ρήμα σου»), ο Λόγος του Θεού προσλαμβάνει ολόκληρη την ανθρώπινη φύση. Όπως διδάσκει ο Γρηγόριος ο Θεολόγος, «το γαρ απρόσληπτον και αθεράπευτον» ό,τι δεν προσλαμβάνεται, δεν θεραπεύεται. Έτσι, με την πρόσληψη της ανθρώπινης φύσης θεραπεύεται και ανακαινίζεται ολόκληρη η ανθρώπινη ύπαρξη. Ο Ευαγγελισμός είναι η στιγμή της «κένωσης» του Υιού, κατά την οποία ο άκτιστος Θεός εισέρχεται στην κτιστή πραγματικότητα. Ο Ιωάννης ο Δαμασκηνός τονίζει ότι η σύλληψη του Χριστού γίνεται «εκ Πνεύματος Αγίου», ώστε να φανερωθεί ότι η σωτηρία είναι έργο θείας χάριτος και όχι ανθρώπινης δύναμης.

Ο Ευαγγελισμός δεν είναι μόνον ιστορικό γεγονός, αλλά και υπαρξιακή κλήση. Κάθε άνθρωπος καλείται να γίνει «θεοδόχος», να δεχθεί τον Χριστό μέσα του. Η απάντηση της Θεοτόκου «Ίδου η δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατά το ρήμα σου», γίνεται πρότυπο πνευματικής στάσης: ταπείνωση, εμπιστοσύνη, διάθεση αυτοπροσφοράς. Ο Ευαγγελισμός έχει και εσχατολογική προοπτική: η ένωση

Με την πίστη ότι το **Ανέσπερο Φως** δείχνει το δρόμο για μια κοινωνία **αλληλεγγύης και σεβασμού** στη ζωή και την αξιοπρέπεια,

το Δ.Σ. του **ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ**

εύχεται σε όλους

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ και ΛΑΜΠΤΗΡΗ ΑΝΑΣΤΑΣΗ.

Θεού και ανθρώπου που αρχίζει στη Ναζαρέτ αποτελεί την απαρχή της τελικής ανακαίνισης της κτίσεως. Η ιστορία αποκτά νόημα και προορισμό. Ο Ευαγγελισμός της Θεοτόκου είναι το «κεφάλαιο» της σωτηρίας μας. Είναι η στιγμή όπου η ανθρώπινη ελευθερία συναντά την άπειρη αγάπη του Θεού. Από ένα ταπεινό «γένειτό μοι» γεννιέται η ελίδα όλης της ανθρωπότητας.

Η ροή της ανθρωπότητας άλλαξε κι άστραψε στις ψυχές των ανθρώπων το ιλαρό και θαυμάσιο φως, το ουράνιο και γλυκό και μέσα από αυτό θριάμβευσαν οι ιδέες της πίστης, της ελπίδας και της αγάπης, της ελευθερίας, της ισότητας και της δικαιοσύνης. Μα αν ο Ευαγγελισμός στην πορεία του Χριστιανισμού παραμένει σα μοναδικό έμβλημα και σύμβολο φωτός και αληθινού Ευαγγελισμού ψυχής, για εμάς τους Έλληνες είναι ιδιαίτερα σημαντικός ιστορικός σταθμός που καθόρισε το μέλλον και την τύχη του έθνους μας. Για το γένος μας αποτελεί την επέτειο της Εθνικής Παλιγγενεσίας. Του Αρχαγγέλου Γαβριήλ το μήνυμα στη Θεοτόκο ήταν ταυτόχρονα και μήνυμα προς τη σκλαβωμένη Ελλάδα για την ανάστασή της.

Όσο κι αν κυλούν τα χρόνια, η μέρα τούτη θα στέκεται, πάντα, σαν ένα φωτεινό ορόσημο, σαν ένα μαγικό αστέρι, για να μας δείχνει τον δρόμο του εθνικού χρέους, να μας εμπνέει το ιδανικό της ελευθερίας και να μας θυμίζει τη διπλή μας λύτρωση από τα δεσμά της σκλαβιάς και της αμαρτίας. Διπλή, μοναδική γιορτή γιορτάζουν οι Πανελληνες στα πέρατα του κόσμου. Το τέλος των δύο δραμάτων μας θυμίζει η μέρα αυτή. Πανανθρώπινο το ένα, εθνικό το άλλο. Χαράς ευαγγέλια για τον χριστιανό που έλαβε το μήνυμα του Θεού για τη λύτρωσή του από το προπατορικό αμάρτημα και χαράς ευαγγέλια για τον Έλληνα ραγιά που πήρε το μήνυμα της απελευθέρωσής του από τον ανελέητο τουρκικό ζυγό.

Η φαντασία μας πλανιέται την ημέρα αυτή από τη μυροβόλο Ναζαρέτ ως την τρισένδοξη Αγία Λαύρα. Στην πρώτη ακούμε τον άγγελο Γαβριήλ να ανακοινώνει στην Παρθένο Μαρία το χαρμόσυνο μήνυμα της Γέννησης του Χριστού και στη δεύτερη ακούμε τα γενναία μας παλικάρια, τους σταυροφόρους αυτούς της ανάστασης της πατρίδας μας, να ορκίζονται με υψωμένα τα γυμνωμένα τους σπαθιά, ενώπιον Θεού και ανθρώπων: «Ελευθερία ή Θάνατος». Ήταν το ξέσπασμα μιας θείας επιταγής η κραυγή αυτή, που έβγαине εκείνη τη στιγμή, μέσα από τον πόνο, μέσα από τη δυστυχία και το πυκνό σκοτάδι της πικρής και μακρόχρονης σκλαβιάς.

Τη γλυκιά κι ελπιδοφόρα εκείνη χαραυγή της 25ης Μαρτίου του 1821 η σπίθα της λευτεριάς άναψε στα στήθη των σκλάβων κι έγινε φλόγα κι έλαμψε και φώτισε τα κορφοβούνια και τα πελάγη της πατρίδας μας. Το μυροβόλο εκείνο πρωινό που γιόρταζε η Παναγιά, το Μοναστήρι της Αγίας Λαύρας έγινε τα άγια των αγίων της φυλής μας. Εκεί ο σεβάσμιος ιεράρχης, Παλαιών Πατρών Γερμανός, ύψωσε το λάβαρο της επανάστασης και όλοι, οπλαρχηγοί, αρματολοί, κλέφτες και λαός ορκίστηκαν: «Τούρκος μη μείνει

στον Μοριά-μήτε στον κόσμο όλο».

Σε προκήρυξή τους οι Έλληνες της Πελοποννήσου έγραφαν: «Ομοφώνως αποφασίσαμεν όλοι ή να ελευθερωθώμεν ή να αποθάνωμεν. Εστερημένοι από όλα τα δίκαιά μας αποφασίσαμεν να λάβωμεν τα άρματα και να ορμήσωμεν κατά του τυράννου». Κι ευθύς προετοιμασμένες και φλογισμένες οι καρδιές από το κρυφό σχολειό, τους δασκάλους του Γένους, τα τραγούδια του Ρήγα και τους φλογερούς κήρυκες της Φιλικής Εταιρείας, πήραν την απόφαση του γενικού ξεσηκωμού, άδραξαν στα χέρια τ' άρματα και μέσα στο πυκνό σκοτάδι της σκλαβιάς άναψαν τα καριοφίλια, έλαμψαν τα γιαταγάνια κι αντιλάλησαν τα βουνα από το εθνεγερτήριο σάλπισμα: «Ελευθερία ή Θάνατος». Τα όνειρα και οι πόθοι τεσσάρων αιώνων αλήθεψαν την ώρα εκείνη. Το σάλπισμα του Ρήγα: «Καλύτερα μιας ώρας ελεύθερη ζωή, παρά σαράντα χρόνια σκλαβιά και φυλακή», ηλέκτρισε και ξεσήκωσε σε ένα γενικό συναγερό τους σταυροφόρους των εθνικών πεπρωμένων μας, τους θάνατους ήρωες του '21.

Ολόκληρο το σκλαβωμένο τότε έθνος μας ανταποκρίθηκε σύσσωμο, χωρίς καμία ξένη βοήθεια ή προστασία στον εθνικό αυτό συναγερό με μια ομόγνωμη καρδιά, με μια θέληση και μ' έναν πόθο, χωρίς τους ψυχρούς μαθηματικούς υπολογισμούς για αριθμητική ανισότητα και έλλειψη μέσων, άοπλο με μόνα όπλα του τη θεία φλόγα των μεγάλων ενθουσιασμών και την αδάμαστη θέλησή του να νικήσει ή να πεθάνει. Κι αξίζει να αναφερθεί εδώ ότι τη στιγμή που εξερράγη το επαναστατικό αυτό ηφαιστειο του 1821, το κλίμα της Ευρώπης, τουλάχιστον στον χώρο των Κυβερνήσεων, ήταν καθαρά εχθρικό προς κάθε ιδέα φιλελευθερισμού εξαιτίας του πνεύματος της Ιεράς Συμμαχίας, το οποίο είχε κυριαρχήσει.

Μάταια οι Έλληνες απευθύνθηκαν στις ξένες Κυβερνήσεις της Ευρώπης και ζήτησαν τη βοήθειά τους. Σε μια προκήρυξή τους διαβάζουμε: «Προσκαλούμεν την συνδρομήν και βοήθειαν όλων των εξευγενισμένων γενών, ώστε να δυνηθώμεν να φθάσωμεν ταχύτερον εις το ιερόν και δίκαιον σκοπόν μας και να ανανεώσωμεν το ταλαιπωρημένον ελληνικόν γένος μας. Δικαίω τω λόγω η μήτηρ μας Ελλάς, εκ της οποίας και υμείς εφωτίσθητε, απαιτεί, όσον τάχος, την φιλόανθρωπον συνδρομήν σας και διά χρημάτων και διά όπλων και διά συμβολής, της οποίας εσμέν ευέλπιδες ότι θέλομεν αξιωθή και ημείς θέλομεν σας ομολογεί άκραν υποχρέωσιν και εν καιρώ θέλομεν δείξει εμπράκτως την υπέρ της συνδρομής σας ευγνωμοσύνην μας».

Δυστυχώς, όμως, δεν υπήρξε ανταπόκριση εκ μέρους των Κυβερνήσεων στην έκκληση αυτή της Ελλάδας. Για άλλη μια φορά φάνηκαν αγνώμονες και αχάριστες στην πνευματική τους τροφό, την Ελλάδα. Δίκαια, έτσι, ο εθνικός μας ποιητής γράφει: Μοναχή τον δρόμο επήρες, εξανάλθες μοναχή! Δεν είν' εύκολες οι θύρες, εάν η χρεία τες κουργαλεί». Εξάιρεση, βέβαια, αποτελούν οι λίγοι Φιλέλληνες, οι οποίοι υλικά, ηθικά και προσωπικά ήρθαν εδώ και βοήθησαν τους Έλληνες στον απελευθερωτικό τους αγώνα. Αυ-

τούς δεν μπορούμε παρά να ευγνωμονούμε. Κι αν, λοιπόν, οι Έλληνες έμειναν μόνοι και αβοήθητοι να παλέψουν με μια ολόκληρη αυτοκρατορία, δεν πτοήθηκαν. Αποφάσισαν να αγωνιστούν έστω και μόνοι τους, για να αποτινάξουν από τον τράχηλό τους τον ανελέητο τουρκικό ζυγό.

Η Επανάσταση του 1821 υπήρξε μια πανεθνική εξέγερση, ένας πανελλήνιος αγώνας στον οποίο πήραν μέρος όλοι οι Έλληνες, ανεξαρτήτως φύλου, ηλικίας, επαγγέλματος, μόρφωσης και κοινωνικής θέσης. Όλοι οι Έλληνες έδωσαν τα πάντα σε αυτόν τον υπέρτατον υπέρ πάντων αγώνα. Ο αγώνας του '21 έγινε για τα υψηλότερα και ιερότερα ιδανικά του ανθρώπου, δηλαδή για την κατάκτηση της ελευθερίας, χωρίς την οποία δεν αξίζει η ζωή, για τη δημιουργία μιας ελεύθερης, ευνομούμενης πολιτείας, για την πρόοδο του έθνους μας στον πολιτισμό για την ανάσταση της Ελλάδας, η οποία είναι μητέρα των ευγενέστερων ιδανικών της ανθρωπότητας.

Για την αποτίναξη του τουρκικού ζυγού χρειάστηκε ένας οχτάχρονος αγώνας άνισος και σκληρός, αδυσώπητος, αιματηρός και πολύνεκρος, γεμάτος εξάρσεις, αυτοθυσίες και ολοκαυτώματα. Οι Ελεύθεροι Πολιορκημένοι του Μεσολογγίου επιχειρούν ηρωική έξοδο, οι γυναίκες του Σουλίου χορεύουν στο Ζάλογγο τον χορό του θανάτου, το Κούγκι, τα Ψαρά, το Αρκάδι γίνονται ολοκαυτώματα και φεγγοβολούν αιώνια στους ουρανούς της αθανασίας.

Με την ευκαιρία του φετινού εορτασμού της παλιγγενεσίας μας, μπορούμε να εξάγουμε μερικά χρήσιμα ιστορικά συμπεράσματα και διδάγματα, τα οποία αποτελούν και τον σκοπό των εθνικών επετείων.

«Το '21 είναι η αποθέωση του παράτολμου ηρωισμού αντίθετα προς κάθε λογική πρόβλεψη. Δεν μπορείς με τη Λογική να πλησιάσεις κι ακόμη περισσότερο δεν μπορείς να νιώσεις την εσωτερική υφή και το δημιουργικό μεγαλείο μιας ιερής παραφροσύνης, που δεν είναι γέννημα της Λογικής και του Υπολογισμού.

Το ολιγάνθρωπο Γένος των Ελλήνων έδειξε το Μέγα Θαύμα στην ανθρωπότητα, όταν την 25η Μαρτίου 1821 κατέθεσε τη ζωή του ως ενέχυρο της ελευθερίας. Η Ελλάδα μας έχει ταχθεί από τη μοίρα να είναι θεματοφύλακας της παγκόσμιας ελευθερίας. Με το πνεύμα αυτό το 1821 δεν είναι μόνον ελληνικό αλλά κοσμοϊστορικό γεγονός. Και τούτο διότι δημιούργησε στους λαούς του κόσμου ένα τεράστιο κύμα φιλελευθερισμού και δίδαξε στην ανθρωπότητα πώς οι σκλάβοι γίνονται ελεύθεροι.

Από τη φλόγα της 25ης Μαρτίου 1821 άναψε μια τεράστια πυρκαγιά, η οποία φώτισε με το μέγα φως της όχι μόνο το υπόδουλο Γένος των Ελλήνων αλλά και όλους τους υπόδουλους λαούς εκείνης της εποχής και ιδιαίτερα τους υπόδουλους της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Γι' αυτό το 1821 κι ο αγώνας μέχρι το τέλος του για την εθνική μας ανεξαρτησία, δεν είναι παρελθόν. Είναι και παρόν και μέλλον. Τα διδάγματά του είναι πάντα μεγάλα μηνύματα, που τα πήραν οι αύρες στα φτερά τους και πέρασαν από γενιές σε γενιές, από στοχασμούς και καρδιές και τα φέρ-

νουν να τα αποθέσουν στους πόθους και τις ελπίδες του σήμερα. Μηνύματα άπειρα και ιερά, μυστικά ή βροντόφωνα, που ξεπετάχθηκαν από τους αγώνες και τις αγωνίες ενός λαού κι από θυσίες και λαμπάδιασμα φωτιάς, από καπνούς μπαρουτιού ή από τον παφλασμό και τους ρόγχους της γαλήνης και της τρικυμίας. Μηνύματα που ξεκινούν από το Ζάλογγο και το Σούλι, από το Κούγκι και το Μεσολόγγι, από την Αλαμάνια και τη Γραβιά, από τα Δερβενάκια και την Τριπολιτσά, από το Μανιάκι και το Ναυαρίνο, από το Αρκάδι και τα Ψαρά, για να περάσουν τα ελληνικά σύνορα και να στηθούν σύμβολα αιώνια στους ουρανούς της Πανανθρώπινης Ιστορίας

Γι' αυτό το 1821 θα λάμψει με αίγλη αβασίλευτη πάνω από όλα τα Επαναστατικά κινήματα της Ευρώπης και της Αμερικής, πάνω από όλους τους αγώνες των Βορειοαμερικάνων για τη Λευτεριά τους, πάνω από τη Γαλλική Επανάσταση, πάνω από κάθε κίνημα τοπικού και χρονικού προσδιορισμού»

Ξεχωριστή θέση στον πανελλήνιο ξεσηκωμό κατέχει και η Επανάσταση στη Χαλκιδική το 1821, η οποία εκδηλώθηκε με πρωτεργάτη τον Εμμανουήλ Παππά κι αγκαλιάστηκε από όλα τα χωριά της καθώς και τις μονές του Αγίου Όρους. Παρά την έλλειψη οργάνωσης και πολεμοφοδίων, οι Χαλκιδικιώτες αγωνιστές ύψωσαν τη σημαία της ελευθερίας και με την αντίστασή τους κατόρθωσαν να καθηλώσουν και να απασχολήσουν τον κύριο όγκο των τουρκικών στρατευμάτων για έξι ολόκληρους μήνες, καθυστερώντας την κάθοδό τους προς τη νότια Ελλάδα και προσφέροντας πολύτιμο χρόνο στην εδραίωση της Επανάστασης στην Πελοπόννησο και τη Στερεά. Ο αγώνας κορυφώθηκε με τον τραγικό Χαλασμό της Κασσάνδρας από τα στρατεύματα του Μεχμέτ Εμίν πασά, που σκόρπισαν τον θάνατο και την καταστροφή. Ανάμεσα στις ηρωικές μορφές δεσπόζει ο καπετάν Χάψας (Σταμάτιος Κάψας), ο οποίος, επικεφαλής μικρού σώματος αγωνιστών, έδωσε άνιση αλλά συγκλονιστική μάχη στα Βασιλικά τον Ιούνιο του 1821. Με αυτοθυσία κι ακλόνητη πίστη αντιστάθηκε μέχρις εσχάτων απέναντι στις υπέρτερες οθωμανικές δυνάμεις επιλέγοντας τον ένδοξο θάνατο αντί της υποχώρησης. Η θυσία του, όπως και ολόκληρης της Χαλκιδικής, δεν υπήρξε μάταιη έγινε σύμβολο ανδρείας κι αυταπάρνησης και σφράγισε τη συμβολή της Μακεδονίας στον Εθνικό Αγώνα.

Σε κάθε γύρισμα του χρόνου που μας φέρνει στο προσκήνιο τη μεγάλη ημέρα της 25ης Μαρτίου 1821, όλοι γονατίζουμε νοερά με θαυμασμό και λατρεία μπροστά στις μεγάλες μορφές που κίνησαν την κοσμοϊστορική επανάσταση. Το κάνουμε ενσυνείδητα και με συγκίνηση βαθιά, γιατί περιφρόνησαν την έχθρα της Ευρώπης, γιατί δε βίβηθηκαν την απομόνωσή μας, γιατί δεν τους δέιλιασε ο όγκος του εχθρού κι ο μικρός αριθμός του λαού μας, γιατί δε λογάριασαν τις τρομακτικές ελλείψεις μας, γιατί δε δώσανε προσοχή στις συμβουλές των φρονίμων και των λογικών, αλλά πίστεψαν τυφλά, υπέροχα στη θαυματουργική δύναμη της ελληνικής φυλής.

ΖΩΝΤΑΣ «ΣΤΗ ΣΧΙΣΜΗ ΤΟΥ ΒΡΑΧΟΥ» Η' «ΣΤΗΝ ΕΔΕΜ ΤΗΣ ΑΦΘΟΝΙΑΣ»... ΜΑΚΡΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΑ ΜΕΣΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΑΥΤΑΡΚΕΙΑΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ Ν. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ
Ομότιμος Καθηγητής Αριστοτελείου
Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης*

Εισαγωγή

Κεντρικό χαρακτηριστικό της φιλοσοφικής σκέψης του Αριστοτέλη είναι αναμφισβήτητη η **μεσότητα**. Όρισε μάλιστα την αρετή, ως μεσότητα ανάμεσα στην **έλλειψη** και στην **υπερβολή**. Έτσι, ανάμεσα στην αναληγσία και στην οργή όρισε την **πραότητα**, ενώ ανάμεσα στη δειλία και στην θρασύτητα όρισε την **ανδρεία**. Κατ' επέκταση, ανάμεσα στον ακραίο **πλούτο** και στην ακραία **φτώχεια** βρίσκεται η χρυσή μεσότητα της **αυτάρκειας**, για την οποία θα μιλήσουμε στην επικοινωνία αυτή.

Παρά τα μεγάλα τεχνολογικά μας επιτεύγματα, το πρόβλημα της ακραίας φτώχειας συνεχίζει να μαστίζει σημαντικό πληθυσμό της γης. Εκατοντάδες εκατομμύρια άνθρωποι φυτοζωούν και αργοπεθαίνουν, χωρίς τροφή, νερό, ρουχισμό και στέγη. Είναι ανθρώπινες υπάρξεις, που προσπαθούν να επιβιώσουν σαν αγριολούλουδα «**στη σχισμή του βράχου**». Πέρα από τις «**τρίτες**» χώρες, η ακραία φτώχεια πλήττει και αρκετούς πολίτες αναπτυσσόμενων χωρών, οι οποίοι αδυνατούν να καλύψουν τις βασικές ανάγκες διαβίωσης.

Από την άλλη μεριά, υπάρχει ο ακραίος **πλούτος** και η ζωή στην «**Εδέμ της αφθονίας**», που συχνά οδηγούν σε μια θανάσιμη εκτροπή του ανθρώπου, στην **απληστία**. Η απληστία οδηγεί με μαθηματική ακρίβεια σε σοβαρά αδιέξοδα, καθώς χαρακτηρίζεται από υπερβολική επιθυμία για πολύ περισσότερα και από μια μόνιμη αίσθηση δυσφορίας, γιατί **ποτέ** αυτά που έχουμε δεν μας είναι αρκετά. Την αλήθεια αυτή τη διατύπωσε ο Αριστοτέλης σε μια σύντομη, περιεκτική πρόταση: «**Της φτώχειας της λείπουν πολλά, ενώ της απληστίας τα πάντα**» («*Η πενία πολλών εστιν ενδεής, η δ' απληστία πάντων*»). Επισήμανε δε ότι, οι μεν ελλείψεις της φτώχειας μπορούν να καλυφθούν με παραγωγή αγαθών και με κοινωνική αλληλεγγύη. Οι **άπειρες** ελλείψεις της απληστίας όμως, συνιστούν μια αθεράπευτη κατάσταση, που οδηγεί σε φόβο αποτυχίας, σε δυστυχία και αυτοκαταστροφή. Για το λόγο αυτό δήλωνε ότι ο **μεγαλύτερος εχθρός της ευτυχίας είναι η απληστία** και τόνιζε τη σημασία της ισορροπίας και της μέτριας ζωής, προτρέποντας τους ανθρώπους να μην επιδιώκουν τον υπερβολικό πλούτο, αλλά να αναζητούν τη

μεσότητα, που οδηγεί στην **ευδαιμονία** μέσα από την **αυτάρκεια**, την κοινωνική δικαιοσύνη και την κοινωνική **ευημερία** των πολλών.

Οι επισημάνσεις της επικοινωνίας αυτής κατατίθενται ως τροφή για σκέψη και προβληματισμό των μαθητών και της σπουδάζουσας νεολαίας μας, που βρίσκονται μπροστά σε κρίσιμα σταυροδρόμια επιλογών και αποφάσεων, καθώς χαράζουν τον προσωπικό τους προορισμό, την **προσωπική** τους **Ιθάκη**. Με σωστές επιλογές στον τρόπο ζωής, μπορούν, αφ' ενός να βρουν τη χρυσή ισορροπία της αυτάρκειας, που εξασφαλίζει προσωπική ευημερία, και αφ' ετέρου να αναζητήσουν τον δικό τους δυνητικό ρόλο στην αντιμετώπιση φαινομένων κοινωνικού αποκλεισμού, όχι μόνον γιατί το οφείλουν στον αδελφό τους, αλλά και για να αποφύγουν τη θανάσιμη παγίδα της απληστίας, που οδηγεί στην απώλεια.

Το χάσμα της κοινωνικής ανισότητας

Σύμφωνα με το διεθνές Περιοδικό Forbes, το τέλος του 2025 είχαμε στην υφήλιο 2.900 δισεκατομμυριούχους με συνολική περιουσία που ξεπερνά τα 16 τρισ. δολάρια(!). Με 849,2 δις δολάρια στην κατοχή του, ο Elon Musk διαθέτει πλούτο, που ισοδυναμεί με το τριπλάσιο του ΑΕΠ της Ελλάδας. Πώς όμως φθάσαμε στην κατάσταση αυτή; Πού οφείλεται η αθεράπευτη **απληστία των λίγων**, που καταδυναστεύει τον υπόλοιπο πληθυσμό της γης;

Όπως αναφέρθηκε σε προηγούμενη δημοσίευση¹ στον ΠΧΛ, κατά τον Σταγειρίτη φιλόσοφο, δύο είναι τα ποιητικά αίτια της απληστίας: Το ένα είναι η ουτοπική επιθυμία του ανθρώπου να **ζήσει επ' άπειρον**. Το δεύτερο αίτιο, είναι η ριζική και καταστροφική αλλαγή της φυσικής χρήσης του χρήματος, το οποίο από μέσον ανταλλαγής με στόχο και **όριο** την **αυτάρκεια** αγαθών, έγινε **μέσον παραγωγής πλούτου**, που δεν συνδέεται με παραγωγή αγαθών ή υπηρεσιών. Το χρήμα από μόνο του γεννά/παράγει χρήμα(!).

Υπάρχει βέβαια και μια τρίτη αιτία για την αλόγιστη συσσώρευση πλούτου, κι αυτή είναι η **έλλειψη ενσυναίσθησης** και φροντίδας για τον πάσχοντα αδελφό.

Αναφορικά με την ουτοπική επιθυμία της αιώνιας επίγειας ζωής, ιδού απτή απόδειξη: Σήμερα υπάρχουν

Εικόνα 1. Ζώντας στη σχισμή του βράχου...

στις ΗΠΑ ανιάτοι ασθενείς, που, λίγο πριν πεθάνουν, πληρώνουν τεράστια ποσά για να καταψυχθούν σε υγρό άζωτο (-196 οC) και να συντηρηθούν σε «συρτάρια» κατάψυξης για όσο διάστημα χρειαστεί, έτσι ώστε να θεραπευθούν και να συνεχίσουν να ζουν «αιώνια», όταν - μετά από 20, 50, 100 χρόνια(!) - βρεθεί θεραπεία!!!

Ο φόβος ότι θα χάσουν την αιώνια (επίγεια) ζωή και δεν θα χαρούν τα πολλά τους αγαθά, οδηγεί τους ανθρώπους αυτούς στην απόγνωση και στην άκρα ανοησία!

Αραγε έχει κάποια αξία, κάποια χρησιμότητα ο υπερβάλλον πλούτος; Η απάντηση του Αριστοτέλη: «Ολη η αξία του πλουτισμού είναι στη χρήση του πλούτου και όχι στην απόκτησή του» («Ὅλως το πλουτεῖν ἐστὶν ἐν τῷ χρῆσθαι καὶ οὐχὶ ἐν τῷ κεκτηθῆναι»). Με δυο λόγια, χρήμα που δεν χρησιμοποιείται, είναι **ἀχρηστο χρήμα**, που όχι μόνο δεν ωφελεί τον κατέχοντα, αλλά τον οδηγεί στη δυστυχία.

Στον αντίποδα του αμύθητου, **ανεργού** πλούτου των ολίγων, εκατοντάδες εκατομμύρια συνάνθρωποί μας υποφέρουν από πείνα και ασθένειες, γιατί δεν διαθέτουν ένα ελάχιστο εισόδημα επιβίωσης. Σύμφωνα με την Παγκόσμια Τράπεζα, πάνω από 3,5 δισεκατομμύρια άνθρωποι ζουν σήμερα με λιγότερο από 6,85 \$/ημέρα, ενώ 700 εκατ. ζουν με λιγότερο από 2,15 \$/ημέρα. Αγνοημένοι από τον υπόλοιπο, «**πολιτισμένο**» κόσμο, αυτοί οι άνθρωποι φυτοζωούν στον ελάχιστο «χώρο» που τους αφήσαμε, κυριολεκτικά «**στη σχισμή του βράχου**».

Από τη μια μεριά λοιπόν, η **δυστυχία** της απληστίας, που **μάταια** αναζητά ικανοποίηση και ευτυχία στη συσσώρευση χρυσού στις 5.000 \$/ουγκιά(!) (= 31,1 γραμ.). Από την άλλη, η **δυστυχία** της απόλυτης ένδειας και της ανθρώπινης εξαθλίωσης, που οδηγούν στον αργό θάνατο εκατομμυρίων συνανθρώπων μας. Και στο κέντρο, η χρυσή Αριστοτέλεια μεσότητα της **αυτάρκειας**, που οδηγεί σε ευδαιμονία, μέσα από την ψυχική ειρήνη και την χαρά της ανακούφισης του πάσχοντος αδελφού.

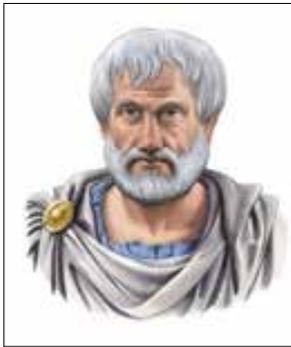
Η γλώσσα της βαρβαρότητας

Εκπλήσσει ο ζήλος με τον οποίο οι πλούσιοι του κόσμου συνεχίζουν να συσσωρεύουν χρυσό, με την απληλή ελπίδα ότι θα ζήσουν αιώνια για να τον χαρούν. Δεν διδάσκονται προφανώς από το οδυνηρό τέλος του άφρονος πλουσίου, ο οποίος έφυγε από τη ζωή **αμέσως** μόλις βρήκε τη λύση εξασφάλισης της σοδειάς του, σε καιρό που «**εὐφόρησεν ἡ χώρα του**». Θα έκανε μεγαλύτερες αποθήκες και θα έλεγε: «...**ψυχή, ἔχεις πολλά ἀγαθὰ κείμενα εἰς ἔτη πολλά· ἀναπαύου, φάγε, πίε, εὐφραίνου**». Και ήλθε άμεσα η απάντηση: «**ἄφρον,**

ταύτη τῇ νυκτὶ τὴν ψυχὴν σου ἀπαιτοῦσιν ἀπὸ σοῦ· ἃ δὲ ἡτοίμασας τί νί ἔσται;» (Λουκ. 12, 19 - 20).

Περισσότερο όμως εκπλήσσουν η σκληροκαρδία και η βαρβαρότητα με την οποία σύγχρονοι πολιτικοί προσεγγίζουν το «**πρόβλημα**» των φτωχών. Κυριολεκτικά σοκάρει η νομοθετική πρόταση αντιμετώπισης της φτώχειας από τον Ρεπουμπλικάνο βουλευτή John Labroutso, όπως καταγράφηκε το 2008 στο περιοδικό USA Today. Ο «**άνθρωπος**»(;) αυτός πρότεινε νομοσχέδιο για επιδότηση κάθε φτωχού με 1.000 δολάρια, αν δεχθεί να στερηθεί(!). Πώς αλήθεια φτάνει να σκέφτεται με τόση σκληρότητα ένας άνθρωπος για τον φτωχό και ανήμπορο συνάνθρωπό του; Την απάντηση μας τη δίνει πάλι ο Σταγειρίτης φιλόσοφος.

Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη, η αδυναμία ελέγχου των επιθυμιών μας, μας οδηγεί στην καθ' υπερβολή **κτητική επιθυμία** (βλ. *απληστία*), η οποία **διαφθείρει** και **διαστρέφει** την προσωπικότητα του ανθρώπου, με αποτέλεσμα την αλλοτρίωση και την ολοκληρωτική αποξένωσή του από οτιδήποτε συνδέεται με ηθικές αρχές και αξίες. Πρόσθεσε δε, ότι η άμετρη κτητική επιθυμία δεν επιτρέπει την άσκηση της αρετής κατά φύση, αλλά οδηγεί στην άσκησή της **παρά φύση**. Έτσι ο γιατρός ή ο δικαστής, που ορκίστηκαν να υπηρετήσουν τον άνθρωπο χρηματίζονται, το ίδιο και ο εκπαιδευτικός ή ο δημόσιος λειτουργός. Όταν όμως ζεις χωρίς αρχές και αξίες, τότε ο δι-

Εικόνα 2. Αριστοτέλης (384 π.Χ. - 322 π.Χ.)

πλανός σου παύει να είναι πρόσωπο, παύει να σε ενδιαφέρει ως συνάνθρωπος, είναι απλά ένα άτομο, ένας αριθμός, ίσως και ένα πρόβλημα που πρέπει να «**αντιμετωπιστεί**»...με στείρωση(;)».

Πολύτιμες Αριστοτέλειες διδαχές

Φτώχεια, απληστία και αυτάρκεια σε σχέση με τον ισορροπημένο άνθρωπο και τις ανθρώπινες αξίες. Γενεσιουργά αίτια και καταστροφικές συνέπειες της απληστίας. Αξία ενεργού και ανεργού πλούτου. Καταλυτικός ρόλος Παιδείας στην αποφυγή της απληστίας. Σημαντικές πνευματικές παρακαταθήκες, που μας άφησε ο Σταγειρίτης φιλόσοφος, για να οδηγηθούμε στην ευδαιμονία μέσα από μια ενάρετη, ισορροπημένη ζωή. Αλήθεια πόσο επικαιρες και πολύτιμες μας είναι σήμερα οι διδαχές του Αριστοτέλη και πόσο θα ωφελούμασταν όλοι μας, αν γινόμασταν κοινωνοί των διδαχών αυτών από την νεαρή μας ηλικία;

Και εδώ επισημαίνουμε άλλη μια φορά το έλλειμμα της προσφερόμενης στα Σχολεία μας ανθρωπιστικής, Αριστοτέλειας Παιδείας (βλ. προηγούμενη δημοσίευσή²), μέσα από την οποία θα μπορούσαν οι νέοι μας να διδάσκονται τη διαφορά μεταξύ ανάγκης και επιθυμίας, μεταξύ αυτάρκειας και απληστίας, μεταξύ ενσυναίσθησης, που οδηγεί στην ευδαιμονία, και εγωκεντρικής συ-

μπεριφοράς, που οδηγεί στη δυστυχία και στην απώλεια.

Υιοθετώντας σχετική πρόταση (βλ. Καρτσιώτη³), με κατάλληλη έκδοση της Αριστοτελικής φιλοσοφίας και σκέψης, ο Σύλλογός μας θα μπορούσε να συμβάλει αποφασιστικά στην προσφορά πολύτιμης ανθρωπιστικής Παιδείας στα σχολεία της Χαλκιδικής μας (και όχι μόνον).

Το μυστικό της καταπολέμησης της πείνας

Το μυστικό της καταπολέμησης της πείνας δεν βρίσκεται στην αναζήτηση περισσότερων τροφίμων, αλλά στη σωστή διαχείριση των υαρχόντων. Αυτό ακριβώς απέδειξε και γιαυτό τιμήθηκε με Νόμπελ Οικονομικών (1998) ο Ινδός οικονομολόγος Amartya Sen. Δυστυχώς όμως, οι «φυτευμένες» πολιτικές κρίσεις (βλ. δικτατορίες, εμφύλιοι πόλεμοι, αρπαγή γης) με στόχο τη στυγνή εκμετάλλευση του Τρίτου κόσμου από τις πλούσιες χώρες(!), η κακή διαχείριση των παγκόσμιων πλεονασμάτων τροφίμων και η εκτεταμένη σπατάλη τους απ' όλους μας, δεν επιτρέπουν βάσιμες ελπίδες αντιμετώπισης της παγκόσμιας πείνας στο ορατό μέλλον.

Αναφορικά με την παγκόσμια σπατάλη τροφίμων, σύμφωνα με τον FAO (Παγκόσμιος Οργανισμός Τροφίμων και Γεωργίας), το 1/3(!) των παραγόμενων τροφίμων χάνεται ή σπαταλάται σε κάποιο σημείο της αλυσίδας παραγωγής - διακίνησης. Τα νοικοκυριά - μάλιστα - είναι οι μεγαλύτεροι «σπαταλητές», καθώς η απληστία, μας οδηγεί στην αγορά υπερβολικών ποσοτήτων τροφίμων, τα οποία προφανώς αδυνατούμε να καταναλώσουμε, άρα καταλήγουν στα σκουπίδια. Και αυτό δυστυχώς επαναλαμβάνεται σε κάθε αγορά τροφίμων. Ενώ χιλιάδες συνάνθρωποί μας υποφέρουν από πείνα, εμείς συνεχίζουμε να πετάμε τρόφιμα, γιατί μας περισσεύουν, χωρίς να σκεφτόμαστε ότι **αυτό που περισσεύει σε μας, λείπει από τον διπλανό μας**.

Η απληστία απειλεί την ανθρωπότητα

Δυστυχώς η απληστία δεν πλήττει μόνον άτομα. Πλήττει κράτη και κυβερνήσεις με παρόμοια σφοδρότητα, αλλά με τραγικότερες επιπτώσεις, αφού αυτές δεν αφορούν άτομα, αλλά κράτη και λαούς.

Ενάντια σε κάθε έννοια διεθνούς δικαίου, σήμερα γινόμαστε μάρτυρες της απροκάλυπτης χρήσης βίας από τους ισχυρούς της γης για να ελέγξουν και να εκμεταλλευτούν αδύναμες χώρες, δηλώνοντας ξεδιάντροπα ότι τους χρειάζονται οι ορυκτοί τους πόροι ή η

γεωστρατηγική τους θέση (βλ. Γροιλανδία).

Για πρώτη φορά μετά τον Β' Παγκόσμιο πόλεμο, ζούμε εμπόλεμες καταστάσεις με αλλαγές συνόρων και άμεσες απειλές για την παγκόσμια ειρήνη, για να επιβεβαιωθούν περίτρανα οι φόβοι του Αϊνστάιν, ο οποίος ξεκάθαρα επισήμανε ότι η **μεγαλύτερη απειλή καταστροφής** της ανθρωπότητας δεν είναι η τρομακτική ισχύς της πυρηνικής σχάσης, αλλά η απληστία, που οδηγεί μαθηματικά σε κινήσεις **ανοησίας**.

Επίλογος

Ζούμε σε έναν κόσμο ακραίων αντιθέσεων και μεγάλων αντιφάσεων, όπου συχνά συναντούμε την απληστία και τον παραλογισμό, τόσο σε ατομικό επίπεδο όσο και σε επίπεδο κυβερνήσεων. Μοιάζει να λείπουν σε τραγικό βαθμό η **κοινή λογική, οι ηθικές αξίες** και η **ενσυναίσθηση**. Από τη μια ο υπερβάλλον πλούτος και η κατ' επίφαση «*ευημερία*», που οδηγούν στην αποχαλίνωση ηθών, στη διάλυση της οικογένειας, στη θυματοποίηση των παιδιών, στην εγκληματικότητα, στα ναρκωτικά και στην απώλεια. Από την άλλη η απόλυτη φτώχεια, που οδηγεί στην θανατηφόρα πείνα και στην ανθρώπινη εξαθλίωση.

Εικόνα 3. Amartya Sen (1933 -)

Ανάμεσα στα δύο άκρα, υπάρχουν αυτοί, που προσπαθούν να ζήσουν με αυτάρκεια αξιοπρεπώς, προσαρμόζοντας τη ζωή τους σε όσα διαθέτουν. Κάποιοι απ' αυτούς σκέφτονται ότι οφείλουν να φροντίσουν και τον συνάνθρωπό τους. Σκέφτονται, για παράδειγμα, ότι το ψωμί που τους περισσεύει, ανήκει σ' αυτόν που πεινά, ενώ τα ρούχα που φυλάνε αφορετα στις ντουλάπες τους, τα στερούν από τους γυμνούς. Αυτοί οι άνθρωποι σίγουρα δεν θα πέσουν στη θανάσιμη παγίδα της απληστίας.

Το ερώτημα είναι: Πού βρισκόμαστε και πού οδεύουμε εμείς; Το ερώτημα δεν είναι οικονομικό, κοινωνικό. Είναι απόλυτα υπαρξιακό, αν το προσεγγίσουμε με Χριστιανική λογική. *"Τί γὰρ ὠφελήσει ἄνθρωπον ἂν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον, καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;"* (Ματ. 8, 36).

Επίκαιρες και πολύτιμες οι διδασχές του Αριστοτέλη για τη **χρυσή μεσότητα** της **αυτάρκειας** και τον θανάσιμο κίνδυνο της απληστίας, συνιστούν έναν αναξιοποίητο πνευματικό θησαυρό, που θα μπορούσε να επενδυθεί στην προσφερόμενη στα Σχολεία μας Παιδεία, για να οδηγήσει τους νέους μας στην ευδαιμονία μέσα από ψυχοσωτήριες επιλογές στάσης ζωής.-

ΠΑΡΑΠΟΜΠΕΣ

¹ Τσαμούρη, Θ. 2016. Η πείνα πολλών εστιν ενδείξ, η δ' απληστία πάντων. Παγχαλκιδικός Λόγος, Τεύχος 28ο, σελ. 12.

² Λαζαρίδη, Χ. Ν. 2021. Αναζητώντας τη χαμένη Αριστοτέλεια ευδαιμονία σε μια προβληματική εκπαίδευση. Παγχαλκιδικός Λόγος, Τεύχος 49ο, σελ. 31 - 33.

³ Καρτσιώτη, Μ. 2026. Πρόταση έκδοσης εκλαϊκευμένου τεύχους με τις διδασχές του Αριστοτέλη, προσαρμοσμένου στις ανάγκες εκπαίδευσης της νεολαίας μας. Γ. Σ. Παγχαλκιδικού Συλλόγου «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ», Θεσσαλονίκη, 25/1/2026.

*Δ/νση επικοινωνίας: Lazaride@agro.auth.gr

ΤΑ ΒΥΖΑΝΤΙΝΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΟΡΟΥΣ

ΜΑΡΙΑ Β. ΜΑΥΡΟΥΔΗ

Καθηγήτρια Βυζαντινολογίας

Πανεπιστήμιο BERKELEY - CALIFORNIA

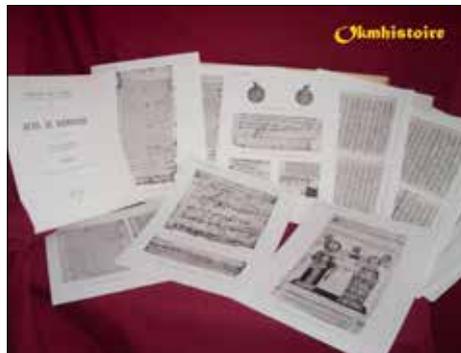
Αφιερώνεται στη μνήμη του παιδιάτρου Βασιλείου Μαυρουδῆ που αγάπησε τη Χαλκιδική και το Άγιο Όρος, καθώς και στην σύζυγό του Ερατώ.

Τα βυζαντινά αρχεία που σώθηκαν μέχρι τις μέρες μας είναι ελάχιστα παρά το γεγονός ότι το βυζαντινό κράτος κατά τη μεγαλύτερη διάρκεια της ύπαρξής του είχε μια καλά οργανωμένη κεντρική διοίκηση και μία αξιοθαύμαστη για την εποχή γραφειοκρατία. Για παράδειγμα, τα μόνα σωζόμενα έγγραφα που έχει εκδώσει ο βυζαντινός κρατικός μηχανισμός είναι κάποια χρυσόβουλα (αυτοκρατορικά διατάγματα των οποίων η αυθεντικότητα επιβεβαιωνόταν από μία επικρεμάμενη χρυσή σφραγίδα). Τα περισσότερα χρυσόβουλα που έχουμε διατηρούνται στα μοναστηριακά αρχεία του Άθωνος επειδή αφορούν αυτοκρατορικές παραχωρήσεις στις μονές. Τα κρατικά αρχεία της Βενετίας και της Γένονας σώζουν χρυσόβουλα με τα οποία οι βυζαντινοί αυτοκράτορες παραχώρησαν στις πόλεις αυτές εμπορικά προνόμια.

Αυτά τα δεδομένα καθιστούν φανερό ότι η όποια διατήρηση βυζαντινού αρχειακού υλικού σήμερα εξαρτάται άμεσα από την ιστορική συνέχεια των θεσμών και ιδρυμάτων στα οποία είχαν αρχικά κατατεθεί και τα οποία είχαν κίνητρο να τα διατηρήσουν. Η εξαφάνιση του βυζαντινού κράτους είχε ως συνέπεια την εξαφάνιση των αρχείων του. Για παράδειγμα, τα κρατικά αρχεία της Κωνσταντινούπολης καταστράφηκαν σε δύο λεηλασίες της πόλης: από τους Σταυροφόρους το 1204 και από τους Οθωμανούς το 1453. Αυτόπτες μάρτυρες της λεηλασίας του 1204 αναφέρουν ότι οι ίδιοι οι κάτοικοι της πρωτεύουσας, που είχαν ταλαιπωρηθεί από την άγρια φορολογία που είχε πρόσφατα επιβάλλει το Βυζαντινό κράτος, εκμεταλλεύτηκαν την αναρχία της λεηλασίας ώστε να πουλήσουν τα έγγραφα που θα επέτρεπαν στους καινούργιους κυρίαρχους να εξακολουθήσουν την ίδια φορολογική τακτική. Ο σκοπός της πυρπόλησης ήταν να καταστούν ακυβέρνητα τα βυζαντινά εδάφη από τους Σταυροφόρους και να παραμείνουν οι κατακτημένοι όσο το δυνατόν ανενόχλητοι από την κρατική μηχανή. Το αποτέλεσμα των αρχειακών καταστροφών είναι ότι οι σύγχρονοι βυζαντινολόγοι, προκειμένου να διερευνήσουν τη βυζαντινή οικονομική ιστορία, και κυρίως το σημαντικό θέμα του βυζαντινού εμπορίου,

είναι αναγκασμένοι να βασιστούν στα έγγραφα που σώζονται στα αρχεία των Ιταλικών πόλεων με τις οποίες το Βυζάντιο είχε ιδιαίτερα στενές εμπορικές σχέσεις, και κυρίως τη Βενετία, τη Γένοβα, και την Πίζα.

Τα βυζαντινά εκκλησιαστικά αρχεία είχαν καλύτερη τύχη γιατί εν γένει στην ιστορία, όχι μόνο τη Βυζαντινή, οι θρησκευτικοί θεσμοί αποδεικνύονται μακροβιότεροι από τους κρατικούς. Ειδικά όσον αφορά

Βυζαντινά αρχεία

τα μοναστικά αρχεία, όπως έχει παρατηρήσει εδώ και δεκαετίες ο βυζαντινολόγος Σπύρος Βρυώνης στο βιβλίο του *Η παρακμή του μεσαιωνικού Ελληνισμού στη Μικρά Ασία και η διαδικασία του εξισλαμισμού, 11ος-15ος αιώνας* (πρώτη έκδοση το 1971), τα βυζαντινά μοναστήρια των Βαλκανίων διατηρήθηκαν γιατί η συστηματική κατάκτηση της περιοχής κατά την πρώιμη οθωμανική περίοδο επέτρεψε τη σύναψη συνθηκών που εξασφάλι-

σαν τη συνεχιζόμενη ζωή τους. Τα μοναστήρια που συνέχισαν να υπάρχουν διατήρησαν ως κόρη οφθαλμού το αρχειακό υλικό τους, και ιδίως αυτό που αφορούσε την έγγεια ιδιοκτησία και τις οικονομικές σχέσεις τους με το οθωμανικό κράτος και την κοινωνία γύρω τους. Αυτό έρχεται σε αντίθεση με την αναρχία κατάκτηση της Μικράς Ασίας, που είχε ως αποτέλεσμα την εξαφάνιση ακόμη και των πιο σημαντικών μοναστηριών, μαζί και των βιβλιοθηκών και του αρχειακού υλικού τους.

Ο ασύγκριτος αρχειακός πλούτος της σημερινής Αθωνικής πολιτείας εξηγείται από αυτές τις ιστορικές διαδικασίες. Πρωτότυπα έγγραφα της βυζαντινής περιόδου, αλλά πολύ λιγότερα σε σχέση με αυτά του Άθωνος, σώζονται επίσης στη Μονή Αγίου Ιωάννου του Θεολόγου στην Πάτμο και στις μονές των Μετεώρων. Αντίγραφα παλιότερου αρχειακού υλικού (αλλά όχι τα πρωτότυπα) σώζονται από τη σήμερα ανύπαρκτη μονή της Θεοτόκου της Λεμβιώτισσας που βρισκόταν στην περιοχή της Σμύρνης και από τη μονή Αγίου Ιωάννη Βαζελώνος στον Πόντο, που είναι σήμερα ερειπωμένη.

Η έκδοση μεσαιωνικού αρχειακού υλικού (δηλαδή η συστηματική ανάγνωση, μεταγραφή και εκτύπωση,

και σε ορισμένες περιπτώσεις περίληψη ή μετάφραση των αρχαικών κειμένων σε κάποια σύγχρονη γλώσσα) άρχισε από τα τέλη του 19ου αιώνα και συνδεόταν άμεσα με την ανάπτυξη της μεσαιωνικής οικονομικής ιστορίας ως σύγχρονου ερευνητικού αντικειμένου. Ως μέρος αυτού του επιστημονικού ρεύματος, μια πρώτη ομάδα αθωνικών αρχαικών εγγράφων εκδόθηκε από τον Philipp Meyer στη Λειψία το 1894, υπό τον τίτλο *Τα κυριότερα έγγραφα για την ιστορία των μοναστηριών του Άθωνος* (*Die Haupturkunden für die Geschichte der Athosklöster*). Η προσπάθεια για συστηματική έκδοση του αθωνικού αρχαικού υλικού ξεκίνησε το 1937, με την εμφάνιση του πρώτου τόμου στη σειρά Αρχεία του Άθωνος (*Archives de l'Athos*). Ιδρυτής της σειράς ήταν ο Gabriel Millet, μια εμβληματική μορφή στη μελέτη της βυζαντινής τέχνης, που αντιλήφθηκε τη σημασία του αθωνικού αρχαικού υλικού μετά από μια επίσκεψη στον Άθω στα 1930. Την έκδοση ανέλαβε το Κολλέγιο της Γαλλίας (*Collège de France*), ένα από τα αρχαιότερα και σπουδαιότερα γαλλικά επιστημονικά ιδρύματα. Η επίβλεψη ανατέθηκε στην Ακαδημία Επιγραφών και Λογοτεχνίας (*Académie des Inscriptions et Belles Lettres*), ένα επίσης παλιό και αξιοσέβαστο γαλλικό ακαδημαϊκό ίδρυμα, καθώς και στη νεοϊδρυθείσα τότε Ακαδημία Αθηνών.

Ο μακροσκελής τίτλος του πρώτου τόμου των *Αρχείων του Άθωνος* καθώς και η αναγκαιότητα συνεργασίας τεσσάρων συντελεστών καταδεικνύουν τον όγκο, την πολυπλοκότητα, αλλά και τον πρωτοποριακό χαρακτήρα της απαιτούμενης επιστημονικής δουλειάς: *Πρακτικά της Μονής της Μεγίστης Λαύρας. Διπλωματική και κριτική έκδοση από την Germaine Rouillard και τον Paul Collomp σύμφωνα με τις περιγραφές, φωτογραφίες και αντίγραφα που εκπόνθησαν ο Gabriel Millet και ο Σπυρίδων Λαυριώτης.*

Οι Germaine Rouillard (1888-1946) και Paul Collomp (1885-1943) ήταν ειδικοί στην παπυρολογία, δηλαδή την ανάγνωση των ελληνικών παπύρων από την Πτολεμαϊκή, ρωμαϊκή, και βυζαντινή περίοδο της Αιγύπτου. Οι πάπυροι είναι διοικητικά και οικονομικά έγγραφα στα οποία, όπως και στα αρχαικά έγγραφα του Άθωνος, βρίσκουμε γραφικούς χαρακτήρες πολύ πιο πρόχειρους, βιαστικούς, συντομογραφημένους, ανορθόγραφους, και γενικά πολύ πιο δυσανάγνωστους από τους γραφικούς χαρακτήρες που συναντούμε στην αντιγραφή βιβλίων, για παράδειγμα λειτουργικών ή φιλολογικών χειρογράφων, των οποίων η ανάγνωση είναι το αντικείμενο της επιστήμης της παλαιογραφίας. Δεδομένου ότι στη δεκαετία του 1930 δεν υπήρχε πρότερη επιστημονική εμπειρία στην ανάγνωση βυζαντινών αρχαικών εγγράφων, οι καταλληλότεροι ειδικοί ήταν παπυρολόγοι και όχι παλαιογράφοι.

Η επιστήμη της παπυρολογίας συγκροτήθηκε σε

επιστημονικό αντικείμενο κατά τα τέλη του 19ου και τις αρχές του 20ου αιώνα. Εκείνη την εποχή η ανάπτυξη πρωτοποριακών επιστημονικών αντικειμένων ωφελήθηκε σημαντικά από την επιστημονική συνδρομή γυναικών. Ο λόγος είναι ότι τα πρωτοποριακά αντικείμενα αρχικά δεν απολάμβαναν ευρύτερου σεβασμού και αποδοχής, κι επομένως ήταν πιο ανοιχτά στη γυναικεία επιστημονική παρουσία από ότι τα καθιερωμένα αντικείμενα που για το λόγο αυτό ήταν ανδροκρατούμενα. Το πιο γνωστό παράδειγμα είναι η Μαντάμ Κιουρί και ο κομβικός ρόλος της στη ρηξικέλευθη για την εποχή μελέτη του ραδίου και της ραδιενέργειας, για την οποία το πανεπιστήμιο του Παρισιού αρχικά δεν της παραχώρησε παρά εντελώς στοιχειώδη εξοπλισμό και μια υπόγεια αποθήκη. Παρομοίως, γυναίκες όπως η Medea Norsa (για τους ελληνικούς παπύρους) και η Nabia Abbot (για τους αραβικούς) έπαιξαν σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της παπυρολογίας. Η Germaine Rouillard, που ως γυναίκα δεν μπορούσε να επισκεφτεί το Άγιον Όρος κι έπρεπε να διαβάσει τα δύσκολα έγγραφα της Λαύρας από φωτογραφίες, είναι μέρος αυτού του ευρύτερου γυναικείου επιστημονικού ρεύματος. Δεν μπόρεσε ποτέ να αποκτήσει καθηγητική έδρα στην καθιερωμένη Σορβόννη αλλά βρήκε θέση σε ένα τότε νεαρό και πρωτοπόρο ίδρυμα του Παρισιού, την *École pratique des hautes études*.

Ο Paul Collomp ήταν ειδικός στην ιστορία της Πτολεμαϊκής Αιγύπτου. Δολοφονήθηκε από την Γκεστάπο κατά τη διάρκεια επίθεσης στο Πανεπιστήμιο του Στρασβούργου.

Ο Σπυρίδων (ή Αθανάσιος) Λαυριώτης, κατά κόσμον Σπυρίδων Καμπανάος (1867-1940), πριν γίνει μοναχός είχε σπουδάσει ιατρική και υπηρέτησε ως στρατιωτικός γιατρός στον πόλεμο του 1897. Κατά τη διάρκεια της μοναστικής ζωής του ασχολήθηκε επιστημονικά με τους φιλολογικούς θησαυρούς της Μεγίστης Λαύρας. Δημοσίευσε τον κατάλογο των χειρογράφων της μονής κι εξέδωσε πλήθος κειμένων που σωζόταν σε αυτά. Επιπλέον, ίδρυσε το περιοδικό *Αγιορειτική Βιβλιοθήκη*, που κάλυψε διάφορα θέματα σχετικά με την ορθόδοξη παράδοση επί 28 χρόνια (1936-65). Τέλος, βοήθησε την έρευνα αλλοδαπών επιστημόνων παραβάλλοντας, αντιγράφοντας, και πληροφορώντας τους με διάφορους τρόπους για το περιεχόμενο της βιβλιοθήκης και του αρχείου της Λαύρας.

Η έκδοση των αρχείων του Άθωνος, που έχει επεκταθεί για να συμπεριλάβει και τα αρχεία της οθωμανικής περιόδου, κάποια από τα οποία είναι στα ελληνικά, αλλά και στα οθωμανικά και τα αραβικά, συνεχίζεται. Το αρχαικό υλικό είναι τεράστιο και προβλέπεται ότι η δημοσίευσή του θα συνεχίσει επί δεκαετίες. Μέχρι σήμερα έχουν συνολικά εκδοθεί 23 τόμοι, ο τελευταίος το 2019.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ ΤΗΣ ΜΟΝΑΔΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

Επιμέλεια: ΜΑΡΙΑ ΜΠΟΥΛΑΚΗ – ΛΥΠΗΡΙΔΗ

Είμαι τακτική αναγνώστρια του περιοδικού «Η Δράση μας» Ορθόδοξο Χριστιανικό μηνιαίο περιοδικό φοιτητών και επιστημόνων, ποικίλης ύλης.

Αυτή τη φορά στο τεύχος 631, μηνός Οκτωβρίου 2025, σελ.24, διάβασα λεπτομέρειες για την Διεθνή Αναγνώριση της Μοναδικότητας της Ελληνικής Γλώσσας.

Πίστεψα πως, η αναδημοσίευση του άρθρου αυτού στον «Παγχαλκιδικό Λόγο» θα δώσει την ευκαιρία σε όσους από τους αναγνώστες και κυρίως τα παιδιά, που δεν έτυχε να διαβάσουν σχετικά να μάθουν λεπτομέρειες για την ημέρα που το Εκτελεστικό Συμβούλιο της UNESCO αποφάσισε την καθιέρωση της 9ης Φεβρουαρίου, ως Παγκόσμιας Ημέρας Ελληνικής Γλώσσας.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Τής μοναδικότητας της ελληνικής γλώσσας.

Η 14η Ἀπριλίου 2025 ήταν για τον όπου Γης Ἑλληνισμός ημέρα εθνικής ανάτασης και ιστορικής δικαίωσης. Ἦταν ἡ μέρα κατά τήν ὅποια τό Ἐκτελεστικό Συμβούλιο τῆς UNESCO ἀποφάσισε τήν καθιέρωση τῆς 9ης Φεβρουαρίου ὡς Παγκόσμιας Ημέρας Ἑλληνικής Γλώσσας. Ὅπως τονίζεται σέ σχετική ἀνακοίνωση, ἡ ὁμόφωνη υιοθέτηση τῆς πρότασης, τήν ὅποια συγκυδεμόνευσαν 87 ἀκόμη κράτη-μέλη τῆς UNESCO, ἀποτελεῖ τό ἐπιστέγασμα διαχρονικῶν προσπαθειῶν τῆς ἑλληνικῆς πολιτείας καί τῆς μόνιμης Ἀντιπροσωπείας μας σ' αὐτήν.

Τό Ἱστορικό

Ἡ πρωτοβουλία γιά τήν καθιέρωση μιᾶς ἡμέρας αφιερωμένης στήν ἑλληνική γλώσσα ξεκίνησε τό 2014 μέ ἐμπνευση τοῦ καθηγητῆ Ἰωάννου Κορινθίου, ὁ ὅποιος ἀπό τό 1979 δίδασκε Νεοελληνική Γλώσσα στό Πανεπιστήμιο Ἀνατολικῶν Σπουδῶν στή Νάπολη τῆς Ἰταλίας. Τήν ἰδέα καλλιέργησαν στή συνέχεια πολλοί πανεπιστημιακοί καθηγητές στήν Ελλάδα καί στό ἔξωτερικό. Ἀποτέλεσμα αὐτῶν τῶν προσπαθειῶν ἦταν ἡ ὑπ. ἀριθμ. 17889 κοινή ἀπόφαση τῶν Ὑπουργείων Ἐσωτερικῶν, Ἐξωτερικῶν καί Παιδείας (ΦΕΚ Β' 1384/24.4.2017) γιά καθιέρωση τῆς 9ης Φεβρουαρίου, ἡμέρας θανάτου τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Διονυσίου Σολωμοῦ, ὡς Παγκόσμιας Ἡμέρας Ἑλληνικῆς Γλώσσας.

Σύμφωνα μέ σχετική ἐγκύκλιο τοῦ Ὑπουργείου Παιδείας: «Μέ τή θέσπιση αὐτῆς τῆς παγκόσμιας ἡμέρας ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάδειξη τοῦ θεμελιώδους ρόλου πού διαδραμάτισε ἡ ἑλληνική γλώσσα ἀνά τούς αἰῶνες, συμβάλλοντας οὐσιαστικά στήν ἐδραίωση τόσο τοῦ ἐυρωπαϊκοῦ ὅσο καί τοῦ παγκόσμιου πολιτισμοῦ.

Ἡ ἑλληνική γλώσσα κατά τήν ἀρχαιότητα εὐτύχησε νά καταστεί φορέας μορφοποίησης καί μεταβίβασης σημαντικῶν ἐπιστημονικῶν θεωριῶν, φιλοσοφικῶν θεωρησέων καί λογοτεχνικῶν κειμένων. Στήν ἑλληνική γράφτηκαν, λίγο ἀργότερα, τά πιά σημαντικά κείμενα τοῦ Χριστιανισμοῦ γιά νά διαδοθοῦν σέ ολόκληρο τόν κόσμο. Στό διάβα τῶν αἰῶνων ὑπῆρξε καθοριστική ἡ συμβολή τῆς ὡς μέσου ἀποθησαύρισης καί διάδοσης τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ καί ἐπιβιώνει ὡς τίς ἡμέρες μας, στή νεότερη ἐκδοχή τῆς, ὡς μία ἀπό τίς μακροβιότερες ζωντανές γλώσσες παγκοσμίως».

Κατά τήν προαναφερθεῖσα ΚΥΑ, τό Ὑπουργεῖο Ἐξωτερικῶν θά μεριμνοῦσε γιά τήν ἀναγνώριση αὐτῆς τῆς Ἡμέρας καί ἀπό τούς διεθνείς Ὄργανισμοῦς. Χρειάστηκε νά περάσουν οκτώ χρόνια γιά νά φτάσουμε στή φετινή ἀπόφαση τῆς UNESCO.

Διεθνές πιστοποιητικό μοναδικότητας

Ἡ σπουδαιότητα τῆς ἀπόφασης τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου τῆς UNESCO ἐγκτεῖται στό ὅτι ἀναγνωρίζεται μέ τόν πιά ἐπίσημο τρόπο ἡ διαχρονικότητα, ἡ οἰκουμενικότητα καί ἡ παγκόσμια προσφορά τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας στήν πολιτιστική κληρονομιά τῆς ἀνθρωπότητας. Ὑπογραμμίζεται ἡ μοναδικότητα τῆς ἀδιάσπαστης συνέχειας 40 αἰῶνων προφορικῆς παράδοσης καί 35 αἰῶνων γραπτῆς παράδοσης τῆς ἑλληνικῆς γλώσσας, ἡ ἐπίδρασή τῆς σέ ὅλες τίς ἄλλες ἐυρωπαϊκές γλώσσες, καθώς καί τό γεγονός ὅτι ἀποτελεῖ μέχρι σήμερα ἀνεξάντλητη πηγή τῆς διεθνούς ἐπιστημονικῆς ορολογίας.

Ἀξιοσημείωτες λεπτομέρειες τῆς ἀπόφασης

Ἀξίζει νά ἀναφέρουμε δύο σημαντικές λεπτομέρειες ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς UNESCO:

Ἡ πρώτη εἶναι ὅτι ἡ χώρα πού παρουσίασε τήν πρόταση στό Συμβούλιο ἦταν ἡ Αἴτη. Τό γεγονός αὐτό ἐμπεριέχει ἕναν προφανή συμβολισμό, ἀφοῦ ἡ Αἴτη ἦταν ἡ πρώτη χώρα πού εἶχε ἀναγνωρίσει τό ἀνεξάρτητο ἑλληνικό κράτος στίς 15/1/1822.

Ἡ δεύτερη εἶναι ὅτι μελετώντας τόν πίνακα τῶν χωρῶν πού συνυπέγραψαν τήν πρόταση τῆς χώρας μας ἀξίζει νά ἐπισημάνουμε κάποιες «χτυπητές» ἀπουσίες «φίλων» ἡ «συμμάχων». Ἐτσι βλέπουμε ὅτι δέν ὑπέγραψαν τήν πρόταση οἱ ΗΠΑ, Καναδάς, Αὐστραλία, Ἡνωμένο Βασίλειο, Ἰσραήλ, Ρωσία, Τουρκία, Βατικανό, «Βόρ. Μακεδονία» κ.ά.

Ἀξιωμακτικόν κείμενο

Στή συνέχεια παραθέτουμε ολόκληρο τό ἐπεξηγηματικό σημείωμα πού συνόδευε τήν πρόταση καί περιέχεται στήν ἀπόφαση τοῦ Ἐκτελεστικοῦ Συμβουλίου

της UNESCO. Πρό-κειται για ένα μνημειώδες κείμενο, τό όποιο συνέταξαν οι έπιφανείς καθηγητές γλωσσολογίας των Πανεπιστημίων Αθηνών και Σορβόννης κ. κ. Μπαμπινιώτης και Κλαίρης και τό όποιο άξίζει νά διατηρεί στό άρχείο του κάθε μορφωμένος πολίτης. Είναι μία συνοπτική ιστορία τής έλληνικής γλώσσας από τά άρχαία χρόνια μέχρι σήμερα, με προβολή των στοιχείων τής μοναδικότητάς της. Είναι τό πλέον άπαραίτητο κείμενο διδασκαλίας και έπεξήγησης στους μαθητές όλων των Γυμνασίων τής χώρας μας και τής Ομογένειας όπου γής.

Η ελληνική γλώσσα στην Ιστορία

1. Η γλώσσα είναι φορέας πολιτισμού, κιβωτός άξιων, έννοιών, ταυτότητας, όργανο έκφρασης και δημιουργίας, γέφυρα έπικοινωνίας, κατανόησης και συνεννόησης. Μεταξύ των χιλιάδων γλωσσών του κόσμου, ή ελληνική συνδυάζει τέσσερα ιδιαίτερος σημαντικά χαρακτηριστικά:

A. Άδιάσπαστη συνέχεια 40 αιώνων προφορικής παράδοσης και 35 αιώνων γραπτής παράδοσης, εάν λάβουμε υπόψη τη γραμμική γραφή Β', ή τουλάχιστον 28 αιώνες γραπτής παράδοσης, εάν περιοριστούμε στην άλφαβητική γραφή, γεγονός που καθιστά τά ελληνικά τήν πιό μακροχρόνια, άδιάκοπα όμιλούμενη και γραφόμενη γλώσσα στην Ευρώπη. Όπως είπε ό ποιητής Πώργος Σεφέρης κατά τή διάρκεια τής ομιλίας του στην άπονομή του Νόμπελ Λογοτεχνίας τό 1963: «Η ελληνική γλώσσα δέν έπαψε ποτέ νά όμιλείται. Ύπέστη τίς άλλαγές που ύφίστανται όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί, αλλά ποτέ δέν υπήρξε κενό».

B. Μοναδική καλλιέργεια ως γλώσσα (λεξιλόγιο, γραμματική και σύνταξη), λόγω τής χρήσης της από άπαραμίλλες ιστορικές προσωπικότητες τής λογοτεχνίας, τής ποίησης, του θεάτρου, τής φιλοσοφίας, τής πολιτικής και τής έπιστήμης, όπως ό Όμηρος, ό Πλάτων, ό Άριστοτέλης, ό Αισχύλος, ό Θουκυδίδης, ό Ιπποκράτης, ό Άρχιμήδης και οι Πατέρες τής Έκκλησίας.

Γ. Ευρεία παρουσία σε πολλές γλώσσες καθώς, διαχρονικά, ή ελληνική έχει άποτελέσει μία από τίς σημαντικότερες γλώσσες ως προς τήν επίδρασή της σε όλες τίς άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και δι' αυτών ευρύτερα στον κόσμο των γλωσσών. Έπιπλέον, ή ιδιαίτερη σημασία τής ελληνικής γλώσσας έπιβεβαιώνεται σαφώς από τό γεγονός ότι διδάσκεται διεθνώς τόσο στην άρχαία της μορφή, σε έδρες κλασικών σπουδών ανά τον κόσμο, όσο και στη μεσαιωνική (βυζαντινή) και στη σύγχρονη μορφή της, σε έδρες Μεσαιωνικής και Νέας Έλληνικής Γλώσσας παγκοσμίως.

Δ. Η ελληνική γλώσσα ήταν και παραμένει μέχρι και σήμερα άνεξάντλητη πηγή τής διεθνούς έπιστημονικής ορολογίας ιδιαίτερα στην Ίατρική, καθώς και στα Μαθηματικά, στη Φυσική, στη Χημεία, στη Μηχανική, στην Άστρονομία, στη Κβαντομηχανική, στις Κοινωνικές και στις Άνθρωπιστικές έπιστήμες. Πρό-

κειται για διεθνώς άνα- γνωρισμένο χαρακτηριστικό τής ελληνικής, τό όποιο προκύπτει σαφώς από έμπειρικά και ιστορικά δεδομένα.

2. Ός γλωσσική κοιτίδα των βασικών έννοιών του πολιτισμού, τής έπιστήμης και τής φιλοσοφίας, ή ελληνική κατέχει, με ιστορικά και άντικειμενικά κριτήρια, ξεχωριστή θέση μεταξύ των γλωσσών του κόσμου.

3. Η συνειδητοποίηση τής φωνολογικής δομής τής ελληνικής οδήγησε τους Έλληνες του 8ου αιώνα π.Χ. στην καινοτόμο αξιοποίηση του συμφωνικού άλφαβήτου των Φοινίκων με τήν επινόηση του άλφαβήτου, έπιτυγχάνοντας έτσι τή δημιουργία ενός νέου φωνηεντικού άλφαβήτου μέσω τής μετάβασης από ένα σύστημα γραφής βασισμένο σε συμφωνικά γράμματα σε ένα σύστημα στο όποιο κάθε ήχος, κάθε φώνημα, έκπροσωπείται από ένα γράμμα. Πρόκειται, δηλαδή, για μία σχέση ένα προς ένα. Με αυτόν τον τρόπο, με μόλις λίγα γράμματα (24), μπορεί νά δηλωθεί ένα άπέραντο πλήθος λέξεων στη γραφή.

4. Η ανακάλυψη του άλφαβήτου πριν από 2.800 χρόνια άντιπροσωπεί μία πραγματική πολιτιστική επανάσταση που έπηρέασε καθοριστικά τον ρου του ανθρώπινου πολιτισμού και τής Ιστορίας. Έτσι έξηγείται πώς ένας από τους με-γαλύτερους διανοητές του κόσμου, ό Ίταλός Galileo Galilei, θεωρούσε τό ελληνικό άλφάβητο «τήν μεγαλύτερη ανακάλυψη του ανθρώπου».

5. Στην μετακλασική Ελληνιστική περίοδο, ή ελληνική υπήρξε για έξι ολόκληρους αιώνες ή πρώτη διεθνής γλώσσα, γλώσσα συναλλαγών πολλών λαών (lingua franca) και συγχρόνως γλώσσα πολιτισμική (Kultursprache). Η ελληνική έλαμψε τήν περίοδο τής βασιλείας του Μεγάλου Άλεξάνδρου, τη δέχτηκε και την αγκάλιασε ό ρωμαϊκός πολιτισμός, ό όποιος υιοθέτησε την ελληνική γραφή με τη μορφή του λατινικού αλφαβήτου, τής έδωσε παγκόσμια διάσταση ή γλώσσα των ευαγγελίων, την ανακάλυψε και την ανέδειξε ή Άναγέννηση και την αξιοποίησε στο έπακρον ό Διαφωτισμός.

6. Ο ήλεκτρονικός Θησαυρός τής Έλληνικής Γλώσσας (Thesaurus Linguae Graecae - TLG), ό όποιος περιλαμβάνει κείμενα γραμμένα στην ελληνική γλώσσα από τον Όμηρο έως τους ιστορικούς του 15ου αιώνα, αριθμεί 12.000 ελληνικά κείμενα τεσσάρων χιλιάδων (4.000) συγγραφέων, που περιλαμβάνουν 105.000.000 λέξεις (σε όλους τους τύπους λέξεων που έμφανίζονται στα κείμενα).

7. Ιστορικά, ή ελληνική γλώσσα κατέχει καίρια θέση στη διανόηση, στη γλωσσική έκφραση και στη διατύπωση θεμελιωδών έννοιών και λέξεων τής ευρωπαϊκής και τής ευρύτερης διανόησης, οι όποιες δηλώνονται, προσλαμβάνονται ή άνάγονται σε λέξεις-έννοιες τής ελληνικής γλώσσας.

Ευχαριστούμε τον εκδότη του περιοδικού «Η Δράση μας» για τις πολύτιμες αυτές πληροφορίες.

ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΔΙΑΦΩΝΙΕΣ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΜΕ ΤΟΝ ΔΑΣΚΑΛΟ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΟΥΤΣΟΣ

Φιλολόγος

Εισαγωγικά

Συχνά όταν ακούμε Μ. Αλέξανδρο και Αριστοτέλη πάει το μυαλό μας σε σχέση μαθητή προς δάσκαλο και δεν πάει καθόλου σε διαφωνίες. Ο Μ. Αλέξανδρος πράγματι ήταν πολύ καλός μαθητής του Αλεξάνδρου κυρίως σε θέματα, ηθικής και φιλοσοφίας. Υπήρξαν όμως και διαφωνίες και συγκεκριμένα πολιτικές διαφωνίες, ιδίως μετά τις μεγάλες κατακτήσεις του Μ. Αλεξάνδρου. Κι αυτό διότι και οι δύο προέρχονταν από διαφορετικά πολιτικά συστήματα. Ο Αριστοτέλης μπορεί να ήταν Μακεδόνας όμως η συναναστροφή του στο πολιτικό σύστημα της Αθήνας ήταν καθοριστική για την διαμόρφωση της πολιτικής θεωρίας του στηριγμένη στην έννοια της πόλης. Αντίθετα ο Μ. Αλέξανδρος έζησε σε ένα ηγεμονικό περιβάλλον και ήταν φυσικό να επηρεαστεί από αυτό. Κι ακόμα οι μετέπειτα συνθήκες ιδιαίτερα του Μ. Αλεξάνδρου, που καλούνταν να διαχειριστεί τις τύχες πολλών εθνών διαμόρφωσαν την τελική θεωρία για τον τρόπο διακυβέρνησης αυτών των εθνών. Ας δούμε όμως αυτές τις πολιτικές διαφοροποιήσεις, για να κρίνουμε πού βρίσκεται το ορθό και το δίκαιο.

Η πολιτική θεωρία του Αριστοτέλη

Η πολιτική θεωρία του Αριστοτέλη έχει άμεση σχέση με την πόλη, την οποία ανέλυσε διεξοδικά και υποστήριζε διαχρονικά. Η πόλη για τον Αριστοτέλη είναι η πιο τέλεια κοινωνική οργάνωση για την διαμόρφωση της πολιτικής συμπεριφοράς του ατόμου αλλά και ολόκληρης της ζωής του πολίτη. Είναι τέλεια, διότι έχει όλες τις προϋποθέσεις, πολιτικές, πολιτιστικές, θρησκευτικές και μορφωτικές για την αγωγή των πολιτών. Πρώτα πρώτα η έκταση της πόλης είναι σχετικά μικρή και το ίδιο και ο πληθυσμός της, τον οποίο ο Αριστοτέλης τον προσδιόριζε γύρω στις 4.000 κατοίκους. Η πόλη είναι η τελική διαμόρφωση της κοινωνικής οργάνωσης, διότι προηγείται ο οίκος (οικογένεια) και ο οικισμός (συνοικισμός). Αυτές οι δύο τελευταίες μορφές κοινωνικής οργάνωσης είναι ατελείς, διότι δεν πληρούν τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την σωστή αγωγή των πολιτών.

Η πολιτική οργάνωση των πολιτών σε πόλεις προϋποθέτει την πολυπρόσωπη δημοκρατική διοίκηση με τη άμεση συμμετοχή όλων των πολιτών στα κοινά και την εναλλαγή των προσώπων στη εξουσία. Ακόμη το

πλήθος της πόλης είναι σε θέση να οργανώσει και την κοινωνική και πολιτιστική ζωή των πολιτών εργαζόμενοι ο καθένας το δικό του επάγγελμα, το οποίο έχει κοινωνική αποστολή, διότι προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο. Ο Αριστοτέλης διαφοροποιείται από τον δάσκαλό του τον Πλάτωνα, διότι ο μεν Πλάτωνας περιγράφει μια ιδανική πολιτεία με τρεις τάξεις, τους άρχοντες, τους φύλακες και τους δημιουργούς σε εντελώς θεωρητική βάση σε αντίθεση με τον Αριστοτέλη, ο οποίος στηρίζονταν και υποστήριζε αντικειμενικά δεδομένα.

Η πολιτική θεωρία του Μ. Αλεξάνδρου

Ο Μ. Αλέξανδρος μεγάλωσε μέσα σε ένα ηγεμονικό περιβάλλον ενός από τους σπάνιους ηγέτες, όπως ήταν ο Φίλιππος ο πατέρας του, ο οποίος φρόντισε για την κατάλληλη προετοιμασία του γιου του, προκειμένου να τον διαδεχθεί και να πραγματοποιήσει τα όνειρά του, που αυτός σχεδίασε σχετικά με την εκστρατεία κατά των Περσών σύμφωνα με τις διδαχές του Ισοκράτη για πανελλήνια

Ο Μέγας Αλέξανδρος

εκστρατεία. Με την ανάρρησή του στο θρόνο, φρόντισε να εξασφαλίσει τις κατάλληλες προϋποθέσεις, όπως την καταστολή των επιδρομών από Βορρά των Ιλλυριών και το πανελλήνιο συνέδριο, με το οποίο εξασφάλισε την συναίνεση και την συμμετοχή των ελληνικών πόλεων στην εκστρατεία κατά των Περσών εκτός των Λακεδαιμονίων. Η πιο σημαντική όμως προετοιμασία ήταν η συμμετοχή έμπιστων ανθρώπων στο σχέδιο αυτό. Τέτοιοι ήταν οι παλιοί συμμαθητές του και μαθητές του Αριστοτέλη, με τον οποίο πήραν όχι μόνο την ίδια μορφωτική αγωγή αλλά και την ίδια στρατιωτική εκπαίδευση πάνω στην μακεδονική φάλαγγα, η οποία ήταν εξέλιξη της λοξής φάλαγγας του Επαμεινώνδα των Θηβών. Μιλάμε επομένως για έναν λαοφιλή ηγεμόνα, οποίος μοιράζονταν και με άλλους τις τύχες του Μακεδονικού κράτους.

Μετά τις κατακτήσεις του ο Μ. Αλέξανδρος αναγκάστηκε να γίνει από κυβερνήτη ενός λαού κυβερνήτης πολλών λαών με ανομοιογενή εθνική συνείδηση, ήθη και έθιμα. Για να γίνει όμως αποδεκτός και να τον θεωρούνε για δικό τους άνθρωπο, έπρεπε να τους αποδεχτεί και ο ίδιος με την όποια ιδιομορφία που είχαν. Έτσι αναγκάστηκε να υιοθετήσει ήθη και έθιμα των κατακτημένων λαών, όπως η ενδυμασία και το έθι-

μο της προσκύνησης των βασιλιάδων και μεγιστάνων της Ανατολής, πράγμα που ήταν αντίθετο με την μακεδονική – ελληνική νοοτροπία, σύμφωνα με την οποία δεν επιτρέπονταν να προσκυνά ένας άνθρωπος έναν άλλο, ας ήταν και βασιλιάς. Όλα αυτά δεν άρεσαν τον δάσκαλό του τον Αριστοτέλη, ο οποίος του έστειλε και σχετική επιστολή και τον νουθετούσε αναλόγως. Πού έγκειται λοιπόν η βαθύτερη διαφωνία τους και ποιος τελικά είχε δίκιο;

Η χρεωκοπία της πόλης και η ανάδειξη του κράτους

Ο Αριστοτέλης παρέμεινε «συντηρητικός» στις αρχές του σχετικά με την δημοκρατική διακυβέρνηση της πόλης. Η πόλη όμως είχε χρεωκοπήσει ύστερα από τον καταστρεπτικό ανταγωνισμό τους που κορυφώνεται με τον Πελοποννησιακό πόλεμο, ο οποίος υπήρξε η βασική αιτία της εξασθένησης της πόλης – κράτους και της εμφάνισης νέων μορφών διακυβέρνησης, που είναι το κράτος, το οποίο ενσάρκωναν πρωτοπόροι λαοί, όπως οι Μακεδόνες και οι Ρωμαίοι. Αυτά τα αρνητικά σημεία των πόλεων τόνιζε ο Δημοσθένης με την άρνηση των πολιτικών αποφάσεων από τα πολιτικά όργανα των Αθηνών σε αντίθεση με την ταχύρρυθμη απόφαση ενός ικανού ηγεμόνα, όπως ήταν ο Φίλιππος της Μακεδονίας. Εκείνος όμως που διαμόρφωσε θεωρητικά την νέα μορφή διακυβέρνησης ήταν ο Ισοκράτης, ο οποίος υποστήριζε έναν ικανό ηγεμόνα για να αναλάβει τις τύχες του λαού. Απευθύνθηκε στον Φίλιππο και σε άλλους ικανούς ηγέτες, όπως τον Ευαγόρα της Κύπρου. Οι ιδέες αυτές απομειώθηκαν από τον Φίλιππο και πραγματοποιήθηκαν από τον γιό του τον Μ. Αλέξανδρο. Πρόκειται για την ιδέα της Πανελληνίας εκστρατείας των Ελλήνων κατά των Περσών.

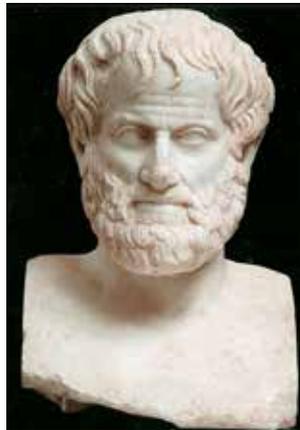
Ο Μ. Αλέξανδρος δεν μπορούσε να περιοριστεί στα στενά πλαίσια μιας πόλης ακόμη και της μεγαλύτερης, αφού οι φιλοδοξίες του τον οδήγησαν στην δημιουργία ενός αχανούς κράτους, μεγαλύτερου του Περσικού. Οι διαφορετικοί αυτοί λαοί έπρεπε να κυβερνηθούν και τότε ο Μ. Αλέξανδρος αποδείχθηκε μέγας όχι μόνο στρατηλάτης αλλά και ηγεμόνας, διότι εξασφάλισε την συναίνεση των κατακτημένων λαών, τους οποίους φέρθηκε με τόσο σεβασμό ώστε να μην τον θεωρούν κατακτητή τους αλλά σωτήρα τους από το καθεστώς της ανελευθερίας των σατραπών του Περσικού κράτους. Έτσι ο Μ. Αλέξανδρος από αρχηγός ενός έθνους έγινε ηγέτης πολλών εθνών αλλά δεν ξέχασε τις πολιτικές του πεποιθήσεις για μια πολυπόσωπη και συμμετοχική διακυβέρνηση. Διατήρησε τους σατράπες στη θέση τους τοποθετώντας μια μακεδο-

κή φρουρά σε κάθε πόλη, για να ελέγχει τα πράγματα, και συνέχισε την ειρηνική συνύπαρξη των λαών αλλά τώρα σε ένα πνεύμα ανώτερου πολιτισμού και ελευθερίας.

Οι διάδοχοι του Μ. Αλεξάνδρου λησμόνησαν αυτές τις αρχές της πολυπόσωπης και συμμετοχικής διακυβέρνησης και εγκαινίασαν την μορφή του μονοκράτορα ηγέτη, βέβαια με τις πολιτιστικές και ανθρωπιστικές ελληνικές ιδέες. Έτσι και αυτοί μεγαλούργησαν με τα νεοδημιούργητα ελληνιστικά κράτη, τα οποία όμως δεν απέφυγαν και τις μεταξύ τους προστριβές. Αυτή τελικά, όπως και η χρεωκοπία των πόλεων, ήταν η αιτία της εξασθένησής τους και της εμφάνισης νέου μοναρχικού κράτους, του Ρωμαϊκού, το οποίο την μεγαλύτερη επιβίωσή του την όφειλε στην τήρηση αρχών του Μ. Αλεξάνδρου, για σεβασμό των πολιτισμών των κατακτημένων λαών, αλλά και στην πολιτική τους τακτική το «διαίρει και βασίλευε (divide et regna).

Συμπεράσματα – Προτάσεις

Με αυτά τα «αρνητικά» στοιχεία που αναφέραμε για τον Αριστοτέλη, θα μπορούσε ίσως κάποιος να σκεφθεί ότι μειώσαμε την αξία του μεγάλου ανδρός. Δεν συμβαίνει κάτι τέτοιο. Η προσφορά του Αριστοτέλη σε όλους τους τομείς, επιστήμες, φιλοσοφία, είναι τόσο μεγάλη ώστε είναι και θα είναι αναγνωρισμένη διαχρονικά. Θα πρέπει ίσως να δικαιολογήσουμε, αν όχι να καταλάβουμε καλύτερα τις πολιτικές θέσεις του Αριστοτέλη. Ο Αριστοτέλης δεν είχε αυτήν την πολυεθνική εμπειρία που είχε ο Μ. Αλέξανδρος. Πίστευε και υποστήριζε την ανωτερότητα των Ελλήνων έναντι των βαρβάρων και την ανωτερότητα του ελληνικού πολιτισμού έναντι των άλλων πολιτισμών. Ο Μ. Αλέξανδρος βρέθηκε σε άλλες εντελώς διαφορετικές καταστάσεις και έπρεπε να ανταποκριθεί στις καινούργιες συνθήκες που δημιουργήθηκαν με την εξάπλωση του Ελληνισμού σε τόσο μεγάλες εκτάσεις. Ο Αριστοτέλης είχε και αρνητικές εμπειρίες από τους Πέρσες και μάλιστα εντελώς προσωπικές. Ο Αριστοτέλης έζησε στην Άσσο και τον Αταρνέα, περιοχές υπό τον έλεγχο του Ερμεία, για περίπου τρία χρόνια, ιδρύοντας φιλοσοφική σχολή και παντρευόμενος την θετή κόρη του Ερμεία, την Πυθιάδα. Ο Ερμείας, πρώην μαθητής της Πλατωνικής Ακαδημίας, είχε αναδειχθεί τύραννος στην Αιολίδα και στήριζε φιλοσοφικές δραστηριότητες. Το 345 π.Χ., ο Ερμείας προδόθηκε από τον Πέρση στρατηγό Μέμωνα, συνελήφθη και σταυρώθηκε στα Σούσα από τον Αρταξέρξη Γ', λόγω συμμαχίας του με τον Φίλιππο Β'. Ο Αριστοτέλης, συντετριμμένος, έφυγε για Μυτιλήνη και συνέθεσε επίγραμμα τιμής στο άγαλμά του στους Δελφούς.

Ο Αριστοτέλης

Η πολιτική θεωρία του Αριστοτέλη έχει πάντα διαχρονική αξία, μόνο που χρειάζεται μια αναπροσαρμογή στα νέα δεδομένα. Τα τερατουργήματα, οι τεράστιες πόλεις των 10 και 20 εκατομμυρίων ανθρώπων γίνονται λαοθάλασσες, όπου ο πολίτης χάνει την προσωπικότητά του και την ομαλή κοινωνική ζωή. Πόσες φορές δεν ακούσαμε να έχει πεθάνει κάποιος ηλικιωμένος και να μένει άταφος για αρκετές μέρες. Αλλά και τα φαινόμενα βιασμού, εκβιασμού, ληστείας, κλοπών κλπ. είναι οι αρνητικές συνέπειες της συσσώρευσης των ανθρώπων σε μεγαλοαστικά κέντρα. Ποια είναι λοιπόν η λύση;

Προφανώς δεν μπορούμε να γυρίσουμε στις παλιές καλές εποχές. Μπορούμε όμως να εξανθρωπίσουμε τις συνθήκες στα αστικά κέντρα. Γνωρίζουμε πόσο γνω-

ρίζονται οι κάτοικοι ενός χωριού, πώς συμπεριφέρεται ο ένας τον άλλον, πώς τον βοηθά. Ναι αλλά το μικρό χωριό δεν έχει τις ευκαιρίες που έχουν οι πόλεις. Γι' αυτό η ζωή σε μικρές πόλεις είναι πιο ανθρώπινη. Τώρα στις μεγαλουπόλεις θα πρέπει να βρεθούν τρόποι κοινωνικής οργάνωσης, όπου τα μέλη της να γνωρίζονται το ένα τον άλλο και να το συμπαραστέκεται. Τέτοιες μορφές μικρής σχετικά κοινωνικής οργάνωσης είναι οι ενορίες των ναών και οι διάφοροι σύλλογοι, πολιτιστικοί, αθλητικοί κλπ. Κάποιος πολιτικός πρότεινε την ηλεκτρονική συμμετοχή των πολιτών στα πολιτικά τεκταινόμενα, ώστε η γνώμη τους να λαμβάνεται υπόψη από τους πολιτικούς. Σε τελευταία ανάλυση πρέπει να κάνουμε πιο ανθρώπινη αυτήν την απάνθρωπη κοινωνία των μεγάλων πόλεων.

ΠΟΙΗΜΑ

ΑΝΑΣΤΑΣΙΜΕΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Μαίρη Παντελιάδου

Δασκάλα

Καθώς οι αναστάσιμες καμπάνες θα σημάνουν
μεσ' την απόκοσμη σιγή, της αγιασμένης νύχτας
τ' αγέρι τ' ανοιξιότικο τον ήχο τους θα πάρει
και θα τον κάνει προσευχή, δοξαστικό τραγούδι
και θα τον στείλει μακριά, ίσκιους να νανουρίσει.

Να ζωντανέψει τα όνειρα, που έχουνε ξεφτίσει
να μπει σε φτωχικές αυλές, αγάπη να χαρίσει
να φέρει μήνυμα χαράς, στις γης τους πικραμένους
κι ένα παράθυρο με φως, για τους φυλακισμένους

να φέρει ειρήνη στους λαούς, τις έχθρες να γκρεμίσει
να γαληνέψει την οργή, το στεναγμό να σβήσει.

Τη νύχτα που οι χαρμόσυνες καμπάνες θα σημάνουν
και τ' άγιο φως λυτρωτικό, στην πλάση θα σκορπίσει
τη νύχτα που άγγελμα ζωής, τη γη θα χαιρετίσει
και η ελπίδα σαν πνοή, παντού θα φτερουγίσει
θ' αναστηθούν οι καρδιές, θα ξεχαστούν τα μίση
κι η αγάπη, σαν γλυκό κρασί, τον κόσμο θα μεθύσει.

ΠΟΙΗΜΑ

Ο ΑΦΡΩΝ ΑΝΘΡΩΠΟΣ

Σταύρος Ι. Αυγολούπης

*Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας
του Τμήματος Φυσικής του Α.Π.Θ.*

Η Γη μας, ο πλανήτης μας, η Γαία των αρχαίων,
ως νευρικό της σύστημα, επέλεξε να βάλει
τον άνθρωπο, που θέλησε Θεό να εκτοπίσει
και πίστεψε πως δύναται όλα να τα αλλάξει.

Χωρίς να δείχνει σεβασμό προς το σεμνό πλανήτη,
τους νόμους, που ρυθμίζουνε της Φύσεως την τάξη,
με όπλα και καταστροφές τολμά να μεταβάλλει,
το αύριο δεν σκέπτεται, δεν σέβεται τη γνώση.

Από τα χρόνια τα παλιά βάζει δικούς του νόμους,
τους συνανθρώπους του αδικεί και κινδυνεύει η ειρήνη,
όταν αυτοί ζητήσουνε τα όσα δικαιούνται,
όπως σε ψήφισμα το λεν όλοι οι νομπελίστες.

Πολέμους και καταστροφές τα λέει δικαιοσύνη,
με απληστία προχωρά τη Φύση ερημώνει.
Δάση, ποτάμια, θάλασσες ρυπαίνει και μολύνει
και το συμφέρον μερικών, συλλογικό βαφτίζει.

Σημείωση. Το ποίημα απέσπασε το 2ο βραβείο στο 15ο Διαγωνισμό ποίησης και πεζόμορφου στοχασμού του συνδέσμου Πολιτισμού Ελλάδας Κύπρου.

ΕΙΣ ΜΝΗΜΗΝ

ΕΦΥΓΕ Η ΠΡΕΣΒΕΙΡΑ ΤΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΜΑΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΕΛΕΝΗ ΓΛΥΚΑΤΖΗ ΑΡΒΕΛΕΡ

Με αισθήματα βαθιάς συγκινησεως πληροφορηθήκαμε την εκδημία της σπουδαίας και διακεκριμένης βυζαντινολόγου Ελένης Γλύκατζη-Αρβελέρ, μιας εκ των πλέον εμβληματικών μορφών της σύγχρονης ελληνικής διάνοησης.

Με τη μακρά και διακεκριμένη παρουσία της σε ανώτατα πανεπιστημιακά ιδρύματα, η αείμνηστη

κατόρθωσε να καταστήσει τον ελληνικό ακαδημαϊκό λόγο ισότιμο συνομιλητή στο διεθνές επιστημονικό περιβάλλον.

Η πρέσβειρα του Ελληνισμού Ελένη Γλύκατζη Αρβελέρ, προσκεκλημένη της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής, επισκέφθηκε στις 24-5-2003, τα Νέα Μουδανιά πατρίδα των γονέων της, όπου και μίλησε για το προσφυγικό στοιχείο της Χαλκιδικής και γενικότερα της Μακεδονίας. Κατά τη διάρκεια της εκδηλώσεως, η οποία οργανώθηκε σε συνεργασία με το δήμο Μουδανιών στο Πνευματικό Κέντρο της ομώνυμης πόλεως, ανακηρύχθηκε Επίτιμο μέλος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής.

Στην εκδήλωση αυτή ο Πρόεδρος της Ι.Λ.Ε.Χ. π. Βουλευτής και σημερινός πρόεδρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών κ. Βασίλειος Πάππας μεταξύ άλλων ανέφερε.

«Η Ελένη Αρβελέρ αντιπροσωπεύει με την ευρύτερη σημασία τον δημιουργικό Απόδημο Ελληνισμό που απλώνει την ελληνική παιδεία στα πέρατα της οικουμένης. Από πολύ νέα μπόρεσε να επιβληθεί με τις έρευνες και το έργο της στην εξαιρετικά δύσκολη πνευματική ζωή της Γαλλίας και να αναγνωρισθεί σαν μία κορυφαία προσωπικότητα στο χώρο της βυζαντινής κουλτούρας. Τα γαλλικά πανεπιστήμια, απροσπέραστα για τους ξένους, άνοιξαν διάπλατα τις πύλες τους, για να παράσει η νεαρή Ελληνίδα που κουβαλούσε μέσα της το ιερό πάθος της υψηλής παιδείας. Οι μελέτες της για το Βυζάντιο και τις προσωπικότητες, που το ελάμπρυναν, θεωρούνται πλέον κλασσικές. Η Ελένη Αρβελέρ κατόρθωσε κάτι ακόμη πιο σημαντικό. Να γίνει πρύτανης των πανεπιστημίων της Γαλλίας με καθολική αποδοχή. Για όσους ξέρουν πόσο οι πανεπιστημιακοί κύκλοι της Γαλλίας είναι δυσκολοπόρητοι για τους ξένους, μπορούν να αντιληφθούν το μέγεθος της επιτυχίας της Ελένης Αρβελέρ.

Η καταγωγή της από τις μεγάλες πατρίδες του Ελληνισμού της Ανατολής είναι ένα πρόσθετο εύσημο στη ζωή και το πλούσιο έργο της εκλεκτής Ελληνίδας. Εκεί, στο φως της Μ. Ασίας, η ιερή ρίζα της, οι Ελιγμοί των Μουδανιών (το Λιγουμελί), η γενέτειρα των γονέων της. Αυτό η ίδια δεν το ξέχασε ποτέ. Και πάντα, με περηφάνια, θυμάται και αναφέρεται στην καταγωγή των γονέων της και βεβαίως τη δική της. Η Χαλκιδική μας, που είναι γεμάτη από παρουσίες του Ελληνισμού, που διέπρεψαν και διατρέπουν συνεχώς, θεωρεί την κ. Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ δικό της, άξιο και λαμπρό τέκνο.

Εκλεκτή και αγαπητή φίλη κ. Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ: Με βαθιά συγκίνηση σας καλωσορίζουμε, θα μου επιτρέψετε να πω, σ' αυτό το προσκύνημα στην πατρώα σας γη, που την αγαπάτε και βαθιά σας αγαπάει. Είμαστε περήφανοι που σας έχουμε κοντά μας και μάλιστα συμπτωματικώς που συμπίπτει αυτές τις ημέρες πανελλαδικά να τιμάται η μνήμη της Γενοκτονίας των Ποντίων. Ακόμη όμως είμαστε πιο υπερήφανοι που σας νοιώθουμε δική μας, Μουδανιώτισσα, Μικρασιάτισσα». (Φωτ. σελ. 32)

Εκλεκτή και αγαπητή φίλη κ. Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ: Με βαθιά συγκίνηση σας καλωσορίζουμε, θα μου επιτρέψετε να πω, σ' αυτό το προσκύνημα στην πατρώα σας γη, που την αγαπάτε και βαθιά σας αγαπάει. Είμαστε περήφανοι που σας έχουμε κοντά μας και μάλιστα συμπτωματικώς που συμπίπτει αυτές τις ημέρες πανελλαδικά να τιμάται η μνήμη της Γενοκτονίας των Ποντίων. Ακόμη όμως είμαστε πιο υπερήφανοι που σας νοιώθουμε δική μας, Μουδανιώτισσα, Μικρασιάτισσα». (Φωτ. σελ. 32)

ΣΥΝΤΟΜΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Η Ελένη Γλύκατζη-Αρβελέρ γεννήθηκε στην Αθήνα στις 29 Αυγούστου 1926 από Μικρασιάτες γονείς. Πατέρας της ήταν ο Νίκος Γλύκατζης, Μικρασιάτης έμπορος και επιστάτης των κτημάτων της οικογενείας της μητέρας της, Καλλιρόης, το γένος Ψαλτίδη, η οποία προερχόταν από εύπορη οικογένεια της Προύσας. Εφτάσαν στην Αθήνα, στη συνοικία του Βύρωνα, με τα πρώτα τους παιδιά ως πρόσφυγες από τη Μικρά Ασία μετά τη «Μεγάλη Καταστροφή».

Ολοκλήρωσε τις δευτεροβάθμιες σπουδές της στο 4ο Γυμνάσιο Αθηνών και στη συνέχεια σπούδασε στη Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών (Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας). Εγκαταστάθηκε στο Παρίσι το 1953 για να συνεχίσει τις σπουδές της στην École des Hautes Études, όπου ανακηρύχθηκε Διδάκτωρ Ιστορίας (1960). Το 1956 γνώρισε τον Ζακ Αρβελέρ (1918-2010), που ήταν αξιωματικός του Πολεμικού Ναυτικού της Γαλλίας και ο οποίος καταγόταν από μεγαλοαστική οικογένεια του Παρισιού, τον οποίο παντρεύτηκε το 1957. Με τον Ζακ Αρβελέρ απέκτησε μία κόρη, τη Μαρί-Ελέν. Δύο χρόνια μετά την άφιξή της στο Παρίσι, διορίστηκε στο Εθνικό Κέντρο Επιστημονικών Ερευνών (Γαλλία) (CNRS) και το 1964 έγινε διευθύντρια σπουδών του Κέντρου και

το 1967 καθηγήτρια στη Σορβόννη. Εξελέγη καθηγήτρια βυζαντινής ιστορίας στο Πανεπιστήμιο της Σορβόννης το 1967. Διετέλεσε διευθύντρια του τμήματος Ιστορίας και πρόεδρος της επιτροπής έρευνας της Φιλοσοφικής Σχολής του Πανεπιστημίου της Σορβόννης (1969-1970), προσκεκλημένη καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Χάρβαρντ (1973-1974), αντιπρόεδρος (1970-1973) και στη συνέχεια η πρώτη γυναίκα πρόεδρος του Πανεπιστημίου Paris I Panthéon-Sorbonne (1976-1981, επίτιμη πρόεδρος από το 1981).

Διορίστηκε η πρώτη γυναίκα πρύτανης της Ακαδημίας και καγκελάριος των Πανεπιστημίων του Παρισιού (1982-1989). Στη συνέχεια, διορίστηκε πρόεδρος του Κέντρου Ζορζ Πομπινού (1989-1991), του οποίου ήταν αντιπρόεδρος από το 1976 έως το 1989.

Ήταν αντεπιστέλλον μέλος της Ακαδημίας Αθηνών, της Βρετανικής Ακαδημίας, της Βασιλικής Ακαδημίας του Βελγίου, της Ακαδημίας Επιστημών του Βερολίνου και της Βουλγαρίας. Ήταν και επίτιμη διδάκτωρ πλήθους πανεπιστημίων (Λονδίνο, Χάρβαρντ, Βελγιάδι, Νέα Υόρκη, Νιου Μπράνσγουικ, Λίμα, Χάιφα, Πάντειο Πανεπιστήμιο, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Αμερικανικό Πανεπιστήμιο Παρισιού, Φριμπούργκ, Θεσσαλονίκη και Κρήτης.

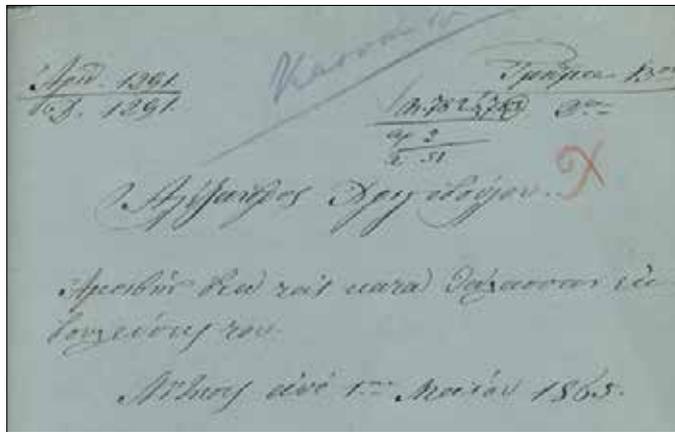

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ Ο ΑΓΝΩΣΤΟΣ ΝΑΥΜΑΧΟΣ ΤΟΥ 1821

ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ Χ. ΣΤΡΑΤΗΣ

Αξιωματικός Π.Ν. ε.α. - Οικονομολόγος

Η επανάσταση του 1821 στη Χαλκιδική ανέδειξε πάρα πολλούς Χαλκιδικιώτες αγωνιστές, οι οποίοι μετά την πτώση και τον χαλασμό της Κασσάνδρας, τον Νοέμβριο του 1821, κατέφυγαν στις νότιες περιοχές της Ελλάδας και συνέχισαν τον αγώνα τους εναντίον των Τούρκων κατακτητών. Οι περισσότεροι από τους επιζήσαντες των διαφόρων μαχών από το 1821 έως το 1828, μετά την άφιξη του Καποδίστρια το 1828 και τη σύσταση τακτικού στρατού, εντάχθηκαν στον στρατό που δημιουργήθηκε. Τα στοιχεία αυτών των αγωνιστών διασώζονται στο Αρχείο Αγωνιστών, χάρη στους φακέλους που τα τότε υπουργεία «Οικονομικών» είχαν καταχωρίσει για τον καθένα για συνταξιοδοτικούς λόγους, φυλάσσονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος, στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος, και διατίθενται πλέον σε ψηφιακή μορφή.

Η τελευταία σελίδα του φακέλου του Αλέξανδρου Χριστοδούλου

Ο Γεώργιος Χιονίδης⁽¹⁾, στο έργο του «Οι εις τα μητρώα των αγωνιστών του 1821 αναγραφόμενοι Μακεδόνες», αναφέρει πως καταχωρήθηκαν ως «ναυτικοί» μόνο έξι Μακεδόνες και μεταξύ αυτών ο Αλέξανδρος Χριστοδούλου από την Κασσάνδρα.

Ο φάκελός του, με αριθμό 13.990 και τίτλο «Χριστοδούλου Αλέξανδρος, Κασσάνδρα, Υποναύκληρος», περιέχει, σε δεκατρείς (13) σελίδες, ποικίλα έγγραφα, που κατατέθηκαν το 1865 προς την «επί του αγώνος Επιτροπή», όπως την αίτηση που υπέβαλε ο ίδιος για παροχή σύνταξης με τα ανάλογα δικαιολογητικά και ημερομηνία 1η Μαΐου 1865.

Από το περιεχόμενο των εγγράφων του φακέλου είναι δυνατόν κάποιος να γνωρίσει στοιχεία για τη ζωή του: τους αγώνες του στην Κασσάνδρα δίπλα στον πατέρα του Χριστόδουλο, τη φυγή τους στη Σκύρο, μετά το ολοκαύτωμα της Κασσάνδρας, με το δικό τους πλοίο, τη συμμετοχή τους σε ναυτικές επιχειρήσεις, την κατάταξή τους στις δυνάμεις του Καρατάσου, όπως οι περισσότεροι Κασσανδρινοί, τους αγώνες τους στις μάχες στο Τρίκερι Μαγνησίας και στη συνέ-

χεια τη ναυτική του διαδρομή ως πλήρωμα στα πολεμικά πλοία, μέχρι το τέλος της ζωής του στην Αθήνα.

Ο πατέρας Χριστόδουλος και ο υιός, Αλέξανδρος Χριστοδούλου, γεννήθηκαν στην Άθυτο της Κασσάνδρας, όπως δηλώνει ο ίδιος στην αίτηση του 1865 προς την «επί των θυσιών και αγώνων Εξεταστικήν Επιτροπήν». Αν και δεν αναφέρεται το έτος γέννησης του Αλέξανδρου, έμμεσα προκύπτει ότι ο Αλέξανδρος γεννήθηκε στην Άθυτο το 1801.

Στην αίτηση του 1865 αναγράφεται ότι πατέρας και γιος συμμετείχαν στην επανάσταση της Κασσάνδρας⁽²⁾. Συγκεκριμένα, αναφέρει: «υπηρέτησα την πατρίδα από τον έτος 1821, πολέμων και εγώ τους εχθρούς της προσφιλούς μου πατρίδος μετά του πατρός μου». Μετά το ολοκαύτωμα της Κασσάνδρας, τον Νοέμβριο του 1821, βρέθηκαν στη Σκύρο. Πρέπει να είχαν σχέ-

ση με τη θάλασσα, γιατί από την αρχή της συμμετοχής τους στους αγώνες έλαβαν μέρος σε ναυτικές επιχειρήσεις.

Στη μάχη των Τρικέρων (4-14 Μαΐου 1823), ο πατέρας Χριστόδουλος, επικεφαλής ομάδας πενήντα ατόμων, υπό τις διαταγές του Διαμαντή Ολυμπίου, σκοτώθηκε κατά τη διάρκεια της μάχης, όπως βεβαιώνουν δύο πολύ σημαντικά πρόσωπα-οπληρχηγοί που συμμετείχαν στις συγκεκριμένες μάχες, ήτοι οι Δημήτριος Τσάμης Καρατάσος και Διαμαντής Ολύμπιος. Στη μάχη αυτή συμμετείχε και ο νεαρός Αλέξανδρος Χριστοδούλου με «ζήλον και πατριωτισμόν»⁽³⁾ αναγράφεται σε πιστοποιητικό του 1841, που εκδόθηκε στο Ναύπλιο και βεβαιώνει τη συμμετοχή του ιδίου και του πατέρα του στη μάχη των Τρικέρων.

Ο Αλέξανδρος από το 1823 συμμετέχει σε ναυτικές επιχειρήσεις, όπως δηλώνει στην αίτησή του⁽⁴⁾: «γίνεται δήλον ότι παρευρέθην εις πολλάς κατά των εχθρών ναυμαχίας».

Επιλέχθηκε να υπηρετήσει ως υποναύκληρος του πρώτου πολεμικού ατμόπλοιου, «ΚΑΡΤΕΡΙΑ», με κυ-

βερνήτη τον Άγγλο αξιωματικό του βρετανικού ναυτικού, φιλέλληνα Frank Abney Hastings⁽⁶⁾, ο οποίος ήταν γνωστός στην Ελλάδα ως Φραγκλίνος Άστιγξ από το 1822 που είχε πάει στην Ύδρα, με σκοπό να οργανώσει το πολεμικό ναυτικό για τον Αγώνα.

Στην αίτηση του 1865, ο Αλέξανδρος Χριστοδούλου αναφέρει ότι από το 1825 έως το 1829 υπηρέτησε στο **ατμόπλοιο Καρτερία**. Επομένως, συμπεραίνεται ότι πρέπει να συμπεριλαμβανόταν στο αρχικό πλήρωμα του ατμόπλοιου, στην Αγγλία, αφού είναι γνωστό πως το *Καρτερία* ναυπηγήθηκε το 1825 και κατέπλευσε στην Ελλάδα το 1826. Πάντως, πρέπει να ήταν αξιόλογος ναυτικός, αν ληφθούν υπόψη τα λόγια του κυβερνήτη *Frank Abney Hastings*: «**Δεν ήλθα δια διασκέδασιν. Ήλθα να πολεμήσω και όχι να ρίξω βόμβας εις τον αέραν.....θα προσλάβω χρησίμους**», στη διαμάχη του με τους Υδραίους, επειδή δεν προτιμήθηκαν ναυτικοί από τις δικές τους τάξεις. Η τελική σύνθεση του πληρώματος αποτελούνταν από 17 αξιωματικούς, 22 υπαξιωματικούς, 110 ναύτες, 22 πυροβολητές και 4 μάγειρες, ενώ η καταγωγή των μελών του πληρώματος ήταν αγγλική, ελληνική και σουηδική.

Η επιχειρησιακή δράση του ατμόπλοιου *Καρτερία*⁽⁶⁾ άρχισε στο τέλος του 1826, με την υποστήριξη των επαναστατικών δυνάμεων για απόβαση στο Φάληρο εναντίον των δυνάμεων του Κιουταχί, στη συνέχεια στον αποκλεισμό της Ερέτριας, στον βομβαρδισμό του Ωρωπού και στους βομβαρδισμούς στο Νεόκαστρο, Μεσολόγγι και Ναύπακτο, αρχές του 1827. Οι σημαντικότεροι σταθμοί στη διαδρομή του ήταν: η επιδρομή στο λιμάνι του Βόλου την 8η Απριλίου 1827, όπου επιχειρήθηκε η επιτυχημένη αιχμαλωτισή έξι οθωμανικών εμπορικών με πολεμοφόδια, η ναυμαχία της Αγκάλης (Ιτέας) την 17-18 Σεπτεμβρίου 1827, όπου το *Καρτερία* βύθισε τέσσερα οθωμανικά πλοία, η γνωστή ναυμαχία του Ναβαρίνου στις 20 Οκτωβρίου 1827, με τον στόλο των Μεγάλων Δυνάμεων εναντίον του τουρκοαιγυπτιακού στόλου⁽⁷⁾. Τον Νοέμβριο του 1827 ο Άστιγξ, μετά από σφοδρό κανονιοβολισμό, κατέλαβε το Βασιλάδι, μια οχυρή θέση-κλειδί για το Μεσολόγγι. Τον Μάρτιο του 1828 οργάνωσε τον κανονιοβολισμό του Αιτωλικού, προπύργιο του Μεσολογγίου. Η τελική επίθεση από θά-

λασσα κατά του Αιτωλικού αποφασίστηκε να γίνει στις 11 Μαΐου 1828. Σε αυτή την κρίσιμη επίθεση, ο Άστιγξ εγκατέλειψε την ασφάλεια του πλοίου *Καρτερία* και έλαβε μέρος, οδηγώντας την επίθεση από την πρώτη γραμμή. Ο Άστιγξ, μαζί με άλλους είκοσι στρατιώτες του, πληγώθηκε ελαφρά κατά τη διάρκεια της μάχης, μεταφέρθηκε στη ναυαρχίδα του, αλλά πέθανε την 1η Ιουνίου 1828, λόγω έλλειψης περίθαλψης. Ο θάνατος του κυβερνήτη Φραγκλίνου Άστιγξ ήταν μεγάλο πλήγμα για το πλήρωμα του πλοίου. Το *Καρτερία* σταμάτησε την ενεργό δράση του το 1830, λόγω της κακής κατάστασης των μηχανών της.

Όλο αυτό το διάστημα, ο Αλέξανδρος Χριστοδούλου ανήκε στο δυναμικό του *Καρτερία* και εκτελούσε καθήκοντα βοηθού ναυκλήρου. Στην αίτησή του αναγράφεται: «**Σας αναφέρω δε ότι κατά το έτος 1836 είχα**

Ο πίνακας απεικονίζει τη ναυμαχία της Ιτέας. Το μεσαίο πλοίο είναι το *Καρτερία*

δώσει εν πρωτοτύπω, άνευ αποδείξεως, εις το Φρουραρχείον Ναυπλίου, στο να τα διευθύνει εις το Υπουργείον των Στρατιωτικών, εξ ων, το μεν του οπλαρχηγού μου Βάσσου Μαυροβουνιώτη, το οποίον είχεν εκδοθεί κατά το έτος 1824, το δε του αιμνήστου Άστιγγος, εκδοθέν κατά το έτος 1828, και απολέσθησαν, ως

επληροφορήθην, ζητώντας πολλάκις αυτά, ως εν λεπτομερεία αναφέροντο αι επίσημαι μάχαι και ναυμαχίαι εις ας παρευρέθην»⁽⁸⁾.

Από τον φάκελό του δεν φαίνεται αν υπηρέτησε σε κάποιο άλλο πλοίο ή κάπου αλλού, μετά το 1830, που το ατμόπλοιο *Καρτερία* παροπλίστηκε, και έως το 1836 που έστειλε από το Ναύπλιο τα δικαιολογητικά για την πολεμική του δράση.

Στο διάστημα μεταξύ 1836 και 1843 πρέπει να μετακόμισε από το Ναύπλιο στην Αθήνα, αλλά σε κανένα έγγραφο δεν φαίνεται οποιαδήποτε δραστηριότητα ή η οικογενειακή του κατάσταση. Το 1865, σε ηλικία μεγαλύτερη των 60 ετών, έστειλε εκ νέου αίτηση προς την «**επί των θυσιών και αγώνων Εξεταστικήν Επιτροπήν**», για συνταξιοδότησή του.

Στην αίτησή του αναφέρει ότι αποστέλλει διάφορα πιστοποιητικά, υπογεγραμμένα από τον στρατηγό Χαν, (*Amadeus-Emmanuel Hahn*, 1801–1867, Ελβετός στρατιωτικός και φιλέλληνας), τον Διαμαντή Ολύμπιο και τον Καρατάσο, για τους αγώνες του, στα οποία αναγράφονται συγκεκριμένες ναυμαχίες του πολε-

μικού πλοίου *Καρτερία* στις οποίες συμμετείχε. Μάλιστα στην αίτησή του υπάρχει και ένα πιστοποιητικό του 1843, το οποίο υπογράφουν τρεις αξιωματικοί που συμμετείχαν ως πλήρωμα στο *Καρτερία* και βεβαιώνουν ότι ο Αλέξανδρος Χριστοδούλου «*συμμετείχε σε όλες τας ναυμαχίας του πλοίου, υπό του Κυβερνήτου Άστιγγος*». Επίσης, υπάρχει μια σελίδα στην οποία

αναγράφονται τα αντικείμενα που είχε ως βοηθός του ναυκλήρου, χρωμαμένα στο όνομά του, στο ατμόπλοιο *Καρτερία*.

Στον φάκελό του, ακόμη, υπάρχει η απόφαση της Επιτροπής, σύμφωνα με την οποία του είχε απονεμηθεί ο **βαθμός του υποναυκλήρου, «ως αμοιβήν δια τας κατά θάλασσαν εκδουλεύσεις του»**⁽⁹⁾.

(1) Γεώργιος Χιονίδης, άρθρο, «Οι εις τα μητρώα των αγωνιστών του 1821, αναγραφόμενοι Μακεδόνες», ΜΑΚΕΔΟΝΙΚΑ, Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, τόμος 12, 1972.

(2) Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: Έγγραφο 13950, σελίδα 8.

(3) Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: Έγγραφο 13950, σελίδα 6.

(4) Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: Έγγραφο 13950, σελίδα 9.

(5) Βικιπαίδεια: Ο Φραγκλίνος Άστιγξ (εξελληνισμένο όνομα του Frank Abney Hastings), 14 Φεβρουαρίου 1794 - 1 Ιουνίου 1828, ήταν Βρετανός αξιωματικός του πολεμικού ναυτικού και φιλέλληνας, που συμμετείχε στην Ελληνική Επανάσταση του 1821.

(6) Μάριος Σίμψας: «Το Ναυτικό στην Ιστορία των Ελλήνων».

(7) Μάριος Σίμψας: «Ναυαρίνον, η Ναυμαχία που εθεμελίωσε την ελευθερία της Ελλάδος», 1974.

(8) Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: Έγγραφο 13950, σελίδα 9.

(9) Εθνική Βιβλιοθήκη Ελλάδος: Έγγραφο 13950, σελίδα 13.

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΠΛΕΥΡΙΤΟΥ ΚΟΡΥΦΑΙΑ ΑΘΛΗΤΡΙΑ ΤΗΣ ΧΡΟΝΙΑΣ 2025

Μεγάλη τιμή για τη Χαλκιδική και τον ελληνικό αθλητισμό αποτελεί η διάκριση της Ελευθερίας Πλευρίτου, η οποία αναδείχθηκε **Κορυφαία Αθλήτρια της Χρονιάς 2025** στην ετήσια ψηφοφορία των Αθλητικών Συντακτών.

Η Χαλκιδικιώτισσα, από τον Γεροπλάτανο, αρχηγός της **Εθνικής Ομάδας Πόλο Γυναικών** επιβραβεύτηκε για μια ακόμη χρονιά γεμάτη επιτυχίες, διακρίσεις και σπουδαίες εμφανίσεις, τόσο με το εθνόσημο όσο και σε συλλογικό επίπεδο. Με ηγετική παρουσία μέσα στην πισίνα, αγωνιστικό πάθος και απaráμιλλη αφοσίωση, η Ελευθερία Πλευρίτου αποτέλεσε σημείο αναφοράς για την Εθνική ομάδα, οδηγώντας την σε μεγάλες στιγμές και διεθνείς διακρίσεις.

Η ανάδειξή της ως κορυφαίας αθλήτριας από τους Αθλητικούς Συντάκτες επιβεβαιώνει την αγωνιστική της αξία, το ήθος και τη σταθερότητα που τη χαρακτηρίζουν όλα αυτά τα χρόνια, αλλά και τη σημαντική συμβολή της

Ο Δήμαρχος Πολυγύρου κ. Γ. Εμμανουήλ βραβεύει την Ελευθερία Πλευρίτου, στο φετινό 2ο SWIMMING στον Ταξιάρχη

στην ανάδειξη του ελληνικού πόλο σε παγκόσμιο επίπεδο.

Η επιτυχία της αποτελεί πηγή υπερηφάνειας όχι μόνο για τη Χαλκιδική, απ' όπου κατάγεται, αλλά και για ολόκληρη τη χώρα, στέλνοντας ένα ισχυρό μήνυμα ότι η σκληρή δουλειά, η επιμονή και η πίστη στους στόχους μπορούν να οδηγήσουν στην κορυφή.

Θερμά συγχαρητήρια στην Ελευθερία Πλευρίτου για τη σπουδαία αυτή διάκριση, με την ευχή να συνεχίσει να μας χαρίζει μεγάλες στιγμές και νέες επιτυχίες στο μέλλον. **ΠΗΓΗ: ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ**

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η Ελευθερία, και οι αδελφές τις Βασιλική και Μαργαρίτα Πλευρίτου είναι κόρες του Βασιλη Πλευρίτη από τον Γεροπλάτανο. Από το έτος 2011 που αγωνίζονται στο Πόλο Γυναικών έχουν κατακτήσει πολλά πρωταθλήματα Ελλάδος Ευρωπαϊκούς και Παγκόσμιους τίτλους με την Ομάδα τους και την Εθνική Ελλάδος. (Φωτ. σελ. 33)

ΕΥΓΕΝΙΚΗ ΥΠΕΝΘΥΜΙΣΗ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΥΛΛΟΓΟ

Στην ετικέτα με τη διεύθυνσή σας, που είναι κολλημένη στο σελοφάν με το οποίο είναι τυλιγμένο το περιοδικό σας, αναγράφεται πάνω από το όνομά σας το έτος μέχρι το οποίο έχετε εξοφλήσει τη συνδρομή σας.

ΣΤΡΑΤΗΓΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ

«Είμαι συμπατριώτης σας!»: Ο θρυλικός Στρατηγός Δημήτριος Ιωάννου και οι άγνωστες ρίζες του στην Αρναία

ΑΣΤΕΡΙΟΣ Θ. ΚΑΡΑΣΤΕΡΓΙΟΣ

τ. Δήμαρχος Αρναίας

Πόσες ιστορικές «ψηφίδες» του τόπου μας παραμένουν άγραφες, περιμένοντας έναν επίμονο ερευνητή ή μια τυχαία μαρτυρία για να έρθουν στο φως; Μια τέτοια συγκλονιστική αποκάλυψη αναδύεται από το παρελθόν της Χαλκιδικής, συνδέοντας την Αρναία (τη Λιαρίγκοβη των αρχών του 20ού αιώνα) με μια εμβληματική φυσιογνωμία της σύγχρονης ελληνικής ιστορίας: τον Στρατηγό Δημήτριο Ιωάννου.

Η αιφνίδια εμφάνιση στην πλατεία (26 Αυγούστου 1918)

Βρισκόμαστε στο 1918. Η Χαλκιδική διανύει τον έκτο χρόνο ελευθερίας της, ενώ ο Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος μαιίνεται. Η μάχη του Σκρα-ντι-Λέγκεν έχει μόλις κερδηθεί από τον ελληνικό στρατό, χάρη στην ορμητικότητα της «*Μεραρχίας Αρχιπελάγους*».

Είναι Κυριακή, 26 Αυγούστου. Οι Λιαρικοβινοί απολαμβάνουν τον καφέ τους στην κεντρική πλατεία, κάτω από τον πλάτανο. Ξαφνικά, καταφθάνει ένας επιβλητικός στρατηγός με επίσημη στολή και στήθος γεμάτο παράσημα. Πριν προλάβει το πλήθος να αναρωτηθεί για την ταυτότητά του, ο ίδιος λύνει τη σιωπή με μια δήλωση που προκαλεί ρίγη:

«Κύριοι, είμαι συμπατριώτης σας! Είμαι ο Στρατηγός Δημήτριος Ιωάννου και έλκω την καταγωγή μου από τη Λιαρίγκοβη!»

Οι ρίζες και η παλλαϊκή υποδοχή

Η αποκάλυψη αυτή, καταγεγραμμένη στο ημερολόγιο του αυτόπτη μάρτυρα Γεωργίου Π. Γεωργιάδη (που έφερε στο φως ο ερευνητής Δημήτριος Θ. Κύρου), πυροδότησε ένα πρωτοφανές κύμα ενθουσιασμού. Ο στρατηγός που οι φήμες τον περιέγραφαν ως ημίθεο στα πεδία των μαχών, βρισκόταν εκεί για να αναζητήσει τις οικογενειακές του ρίζες.

Για τέσσερις ημέρες, η Αρναία έζησε σε ρυθμούς εθνικής ανάτασης:

- Φιλοξενία και τιμές: Οι κάτοικοι συναγωνίζονταν για το ποιος θα πρωτοφιλοξενήσει τον «πατριώτη στρατηγό».

- Ο λόγος στον Άγιο Στέφανο: Τη Δευτέρα 27 Αυγούστου, ο Ιωάννου εξιστόρησε για μισή ώρα τη μάχη του Σκρα στους κατοίκους, μέσα στον μεγαλοπρεπή ναό.

- Γλέντια και χοροί: Στην Αγία Παρασκευή και στην πλατεία, στήθηκαν τραπέζια με σουβλές και μουσικά όργανα, με τον στρατηγό να συμμετέχει ενεργά στη ζωή του χωριού.

Φεύγοντας στις 30 Αυγούστου, ο Ιωάννου αναφώνησε συγκινημένος: **«Αναχωρώ λίαν ευχαριστημένος από την πατρίδα μου!»**

Ποιος ήταν ο «Μπαλαφάρας» του Μυριβήλη;

Ο Δημήτριος Ιωάννου (1861–1926) δεν ήταν ένας συνηθισμένος αξιωματικός. Η ιστορία τον κατέγραψε ως έναν ηγέτη με «αδάμαστη γενναιότητα που άγγιζε την απερισκεψία».

- Στο Μπιζάνι (1913): Ως Αντισυνταγματάρχης Ευζώνων, βρισκόταν πάντα μπροστά από τους άνδρες του, παρασύροντάς τους σε επιθέσεις που θεωρούνταν αδύνατες.

- Στη Λογοτεχνία: Η φήμη του απάθανάτιστηκε από τον Στρατή Μυριβήλη στο έργο «*Η Ζωή εν Τάφω*» με το προσωνύμιο «*Μπαλαφάρας*». Ένας γίγαντας με βροντερή φωνή που ενέπνεε τους φαντάρους του γιατί μοιραζόταν μαζί τους τις κακουχίες.

- Το «*Μαστίγιο*» αντί για Όπλο: Ιστορικά ανέκδοτα αναφέρουν πως κυκλοφορούσε στις μάχες κρατώντας μόνο ένα μαστίγιο, περιφρονώντας επιδεικτικά τα εχθρικά πυρά.

Το πικρό τέλος ενός ήρωα

Παρά τη δόξα του, η μοίρα του υπήρξε τραγική. Μετά την πολιτική αλλαγή του 1920 απομακρύνθηκε από το στράτευμα. Πέθανε το 1926 στην Αθήνα σε κατάσταση έσχατης πενίας. Είχε αφιερώσει τα πάντα στο μέτωπο, χωρίς να κρατήσει τίποτα για τον εαυτό του. Είναι χαρακτηριστικό ότι η Βουλή χρειάστηκε να ψηφίσει τιμητική σύνταξη για την αδελφή του, η οποία ζούσε σε συνθήκες εξαθλίωσης μετά τον θάνατό του.

Ένα χρέος τιμής

Μέχρι πρόσφατα, η σύνδεση του Στρατηγού Ιωάννου με τη Χαλκιδική ήταν μια θολή ανάμνηση, περιορισμένη σε μια παλιά φωτογραφία που φύλαγε η κ. Χαρίκλεια Δημητρακούδη. Σήμερα, με τα νέα στοιχεία, οφείλουμε να αναγνωρίσουμε πως ένας από τους σημαντικότερους στρατιωτικούς της νεότερης Ελλάδας ήταν και δικός μας άνθρωπος!

Ο Στρατηγός Δημήτριος Ιωάννου

Σημαντικό Κειμήλιο: Η πολεμική του σημαία (κυανόλευκη με τον Άγιο Γεώργιο) φυλάσσεται σήμερα στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο (Παλαιά Βουλή), θυμίζοντας έναν άνθρωπο που έζησε για το καθήκον και πέθανε ξεχασμένος από την πολιτεία.

Στην γενέτειρα του την Λιβαδειά υπάρχει η προτομή του στην πλατεία Ταμπάχνας και έχει δοθεί το όνομα του σε έναν δρόμο της πόλης.

Το 2017, (με την ευκαιρία της συμπλήρωσης 100 χρόνων), στο Εθνικό Ιστορικό Μουσείο Αθηνών, οργανώθηκε έκθεση με τίτλο: "Ο Μεγάλος Πόλεμος 1914 -1918". Η έκθεση διήρκεσε, έναν ολόκληρο χρόνο και σ' αυτήν υπήρξε ξεχωριστή ενότητα, για τον Στρατηγό, με φωτογραφίες, τα παράσημα του, το μαστίγιο του, το Λοφίο της επίσημης στολής, και αναφορές στην Μάχη του Σκρά, όπου διέπρεψε.

Ο Στρατηγός με τον όμιλο Γυναικών Λιαριγκόβης "Η Αγία Παρασκευή"

Ψάχνοντας τέλος για τις ρίζες του στην Αρναία, δεν μπόρεσα να βρώ στοιχεία. Μέχρι που ξεφυλλίζοντας το βιβλίο " Προσωπογραφία αγωνιστών του 1821", του Νικολάου Εμμ. Παπαϊκονόμου που εξέδωσε η Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών, βρήκα θησαυρό!

Μετά την Επανάσταση του 1821, τον "χαλασμό" της Κασσάνδρας και όλων των χωριών της Χαλκιδικής τρία αδέρφια, ο Ελευθέριος, ο Ευθύμιος και ο Δημήτριος Ιωάννου (ο παππούς του ήρωα μας), έφυγαν απ'την Λιαρίγκοβη και μαζί με πολλούς άλλους Χαλκιδικιώτες βρέθηκαν στις Σποράδες. Από εκεί, ο ένας κατέφυγε στην Εύβοια, ο άλλος στην Αταλά-

νη και ο παππούς του Στρατηγού μας, στην Λιβαδειά!!! Η συνέχεια όμως, έχει μεγάλο ενδιαφέρον για τους αδελφούς Ιωάννου. Η έρευνα είναι πλούσια και θα την δούμε στο μέλλον, σε άλλο μας άρθρο!

Βιβλιογραφία:

- * Ημερολόγιο Γεωργίου Π. Γεωργιάδη (Δημητρίου Κύρου)
- * Η μάχη του Σκρά :Θεοφάνη Κοπανιτσάνου (Ιστορικού ΓΕΣ/Δ4)
- * Γενικό Επιτελείο Στρατού/ Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού. (Επίτομη Ιστορία της Συμμετοχής του Ελληνικού Στρατού στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο 1914-1918, Αθήνα 1993.)

- * Αθάνατοι Βοιωτοί Ήρωες (Γεωργίου Κατσαγιάννη -Άννας Νικολάου) Γενικό Επιτελείο Στρατού/Διεύθυνση Ιστορίας Στρατού."Ο Ελληνικός Στρατός κατά τον Ά Παγκόσμιο Πόλεμο,τόμος Β" Αθήνα 2018.
- * Χρονικόν Μεγάλης Τραγωδίας(Χρ.Εμ. Αγγελιομάτη)
- * Η Ζωή εν Τάφω (Στρατή Μυριβήλη)
- * Περιοδικό ΑΡΝΑΙΑ Τ31 σελ.8 και 9
- * Περιοδικό ΑΡΝΑΙΑ Τ102 σελ.25 Νικολά-

- ου Εμμ.Παπαϊκονόμου : ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟ, Ένας Λιαριγκοβινός πρόσφυγας του 1821 στην Αταλάντη Φθιώτιδας το 1837"
- * Περιοδικό ΑΡΝΑΙΑ Τ105 σελ.17 Χρήστος Μαρούσης
- * Περιοδικό ΑΡΝΑΙΑ Τ98 σελ.20 & 21 Νικολάου Εμμ.Παπαϊκονόμου, ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Ένας ξεχασμένος ήρωας του 1821 από την Λιαρίγκοβη.

Συναντήσεις της Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής για την ανάδειξη της Επανάστασης του 1821 στη Χαλκιδική στη σχολική εκπαίδευση

Συνάντηση με τον Γενικό Γραμματέα του Υπουργείου Παιδείας, κ. Γιάννη Παπαδομαρκάκη και τον Πρόεδρο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής κ. Σπύρο Δουκάκη, πραγματοποίησε η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κα. Αικατερίνη Ζωγράφου, στο πλαίσιο θεσμικής πρωτοβουλίας για την ανάδειξη της Επανάστασης του 1821 στη Χαλκιδική στη σχολική ιστορική εκπαίδευση.

Κατά τη συνάντηση κατατέθηκε τεκμηριωμένο υπόμνημα, συνοδευόμενο από αναφορές στα ισχύοντα σχολικά εγχειρίδια, από το οποίο προκύπτει ότι η συμβολή της Χαλκιδικής στον Αγώνα για την Ανεξαρτησία παρουσιάζεται περιορισμένα και αποσπασματικά, παρά τη στρατηγική σημασία της εξέγερσης και τις βαρύτατες θυσίες του πληθυσμού.

Σε δήλωσή της, η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής ανέφερε:

«Ευχαριστούμε τον κ. Γενικό Γραμματέα και τον Πρόεδρο του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής για την προσεκτική ακρόαση και τον εποικοδομητικό διάλογο. Η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής θα συνεχίσει να εργάζεται με συνέπεια για τη δικαίωση της ιστορικής μνήμης του τόπου μας και για μια πληρέστερη και ισορροπημένη προσέγγιση της ιστορίας στη σχολική εκπαίδευση, προς όφελος των μαθητών και της ιστορικής γνώσης.»

Η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής θα συνεχίσει τις θεσμικές της παρεμβάσεις σε συνεργασία με τους αρμόδιους φορείς, με στόχο την ενίσχυση της τοπικής ιστορίας στο εκπαιδευτικό περιεχόμενο.

ΕΠΙΑΤΡΟΣ ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ Ι. ΓΕΩΡΓΙΟΣ (1900–1966), ΕΝΑΣ ΕΥΠΑΤΡΙΔΗΣ...

ΑΓΓΕΛΟΣ Φ. ΜΑΝΤΣΙΟΣ

Υπομηχανικός

Ο Στρατιωτικός γιατρός Γεώργιος Φιλιππίδης γεννήθηκε στην Νικήτη το 1900. Πίος του Νικητιανού μεγαλοκτηματία, ελαιοπαραγωγού και ιδιοκτήτη ελαιοτριβείου, Γιαννάκη Φιλιππίδη, γνωστού και ως Γιαννακούδα, έζησε τα παιδικά του χρόνια στην Νικήτη και εκεί τελείωσε το Δημοτικό Σχολείο. Στην συνέχεια, τον Σεπτέμβριο του 1912, άφησε την γενέτειρά του, μαθήτευσε στο Γυμνάσιο Πολυγύρου απ' όπου και αποφοίτησε τον Ιούνιο του 1918.

Τον Σεπτέμβριο του 1918 αρχίζει τις σπουδές του στο «Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών», στην Ιατρική Σχολή. Τον Ιούνιο του 1919, πρωτοετής φοιτητής, κατατάσσεται στον Ελληνικό Στρατό, εις το Έμπεδον της Μεραρχίας Σερρών. Τον Αύγουστο του 1921 παίρνει τον βαθμό του Δεκανέα και τον Δεκέμβριο του 1922 τον βαθμό του Λοχία.

Τον Ιούνιο του 1923 ολοκληρώνει επιτυχώς τις πανεπιστημιακές του σπουδές και με το Β. Δ 5-6-23 ονομάζεται Έφεδρος Ανθυπίατρος.

Είναι προφανές πως ο ιδιαίτερα ευφυής Γεώργιος έκανε και τελείωσε τις σπουδές του παράλληλα με τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις.

Παρενθετικά να αναφέρω εδώ πως, κατά την διάρκεια των σπουδών του, στην ιατρική, ο καλομαθημένος γιός του μεγαλοκτηματία, διακεκριμένος «Bon viveur» (καλοζωιστής, καλοπερασάκις), λάτρης του ωραίου, και του ωραίου φύλλου ιδιαίτερα, γραφή απέστειλε στον πατέρα του, όπου μεταξύ άλλων του έγραψε στα Νικητιανά: «Να μι στείλ'(ι)ς λιφτά». Λεφτά όμως δεν έλαβε. Όταν ήρθε στο χωριό, και παραπονέθηκε, για την μη αποστολή των χρημάτων, ο υποψιασμένος Γιαννακούδας του είπε: Έγραψις... «Να μὴ στείλ'(ι)ς λιφτά», τονίζοντας υπέρμετρα το αρνητικό μὴ.

Αφού ολοκληρώνει τις στρατιωτικές του υποχρεώσεις, Δεκέμβριος του 1926, ανακατατάσσεται «εις τον ενεργόν Στρατόν» (μόνιμος). Ένα μήνα αργότερα, Ιανουάριος του 1927, ορκίζεται μόνιμος Ανθυπίατρος. Τον Δεκέμβριο του 1929 προάγεται σε Υπίατρο και τον Οκτώβριο του 1933 σε Ιατρό. Τον Απρίλιο του 1945, αμέσως μετά την επιστροφή του από την Μέση Ανατολή, (Κάιρο), όπως θα δούμε, προάγεται σε Επίατρο, με αναδρομική ισχύ, από 19 Δεκεμβρίου 1940 (Β.Δ. 24 - 04 - 45).

Στον πόλεμο 1940 - 1941, έλαβε μέρος στις επιχειρήσεις, ως Ιατρός (Λοχαγός) Διοικητής του Χβ Ορεινού Χειρουργείου από 1 Φεβρουαρίου 1941 μέχρι τέλος του πολέμου, με έδρα την Κάτω Μπεγκλίτσα της Βορείου Ηπείρου..

«Χβ ΟΡΕΙΝΟ ΧΕΙΡΟΥΡΓΕΙΟ (28 - 10 - 40): ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ: Ιατρός Μαυρογένης Νικόλαος από 28 - 10 - 40 μέχρι 31 - 1 - 41, Ιατρός Φιλιππίδης Γεώργιος από 1 - 2 - 41 μέχρι... [τέλος του πολέμου]»¹

Να σημειωθεί πως ο Ιατρός (Λοχαγός) Γεώργιος Ι. Φιλιππίδης ήταν ο μεγαλύτερος αδελφός του πεσόντος κατά τη διάρκεια του Ελληνο - ιταλικού πολέμου, την 27η Νοεμβρίου 1940, Ανθυποσηναγού Χριστόδουλου Ι. Φιλιππίδη (1913 - 1940). Το αεροσκάφος «BLENHEIM με κωδικό αριθμό Β.256 της 32ης Μοίρας» που επέβαινε ο νεαρός Χαλκιδικιώτης αεροπόρος (πυροβολητής - πολυβολητής), έπεσε κτυπημένο «από εχθρικά αντιαεροπορικά πυρά», στις εχθρικές γραμμές στην περιοχή Πόγραδετς - Λυν - Ελμπασάν.²

Αμέσως με την συνθηκολόγηση και την κατάρρευση του μετώπου, τον Απρίλιο του 1941, ο στρατιωτικός γιατρός Γεώργιος Φιλιππίδης, ήλθε σε επαφή και

συνεργάστηκε με τον Ορμυλιώτη Άγγελο Αγαπητό, αυτόν τον μεγάλο πατριώτη, (Νικητιανός από την μάνα του, την Ευθυμία Λάζου), πρωτοστατώντας στην οργάνωση αντίστασης κατά των κατακτητών. Είναι γνωστό πως, στην Νικήτη, στο σπίτι του αδελφού του, του Πέτρου Φιλιππίδη, έγιναν συσκέψεις για την οργάνωση της αντίστασης. Παράλληλα δραστηριοποιήθηκε στην οργάνωση για την απόκρυψη, περίθαλψη, ανάρρωση, και τελικά στην διαφυγή των εγκλωβισμένων Βρετανών Στρατιωτικών, Κυπρίων στρατιωτών και Ελλαδιτών Πατριωτών, στην Μέση Ανατολή. Κατά τη διάρκεια της παραμονής του στην Νικήτη, μαζί με τον αδελφό του Πέτρο Φιλιππίδη και τον γαμπρό τους, επ' αδελφή, Νικητιανό γιατρό Γεώργιο Χριστοφορίδη, βοήθησαν σημαντικά σε πολλές περιπτώσεις διαφυγής. Μάλιστα, οι δυο γιατροί προσέφεραν και την ιατρική φροντίδα στους καταπονημένους και ασθενούντες φυγάδες.

Στο σημείο αυτό, ας δούμε τι γράφει, μεταξύ άλλων, ο Άγγελος Αγαπητός στην ΕΚΘΕΣΗ που υπέβαλε αυτοπροσώπως, «...εις τας εν Σμύρνη φιλίας Υπηρε-

Κάιρο 1943
Επίατρος Γεώργιος Ι. Φιλιππίδης

σίας...», την 5ην Δεκεμβρίου 1942, λίγες μέρες μετά την διαφυγή του για την Μέση Ανατολή.

«...Μετά ταύτα και μέχρι της ανοίξεως αι προσπάθειαι μας ιδίως με τον ταγματάρχη ΚΩΝΣΤΑΝ, στρατιωτικόν ιατρόν Φιλιππίδην και ανθυπίλαρχον ΠΑΛΑΜΙΔΗΝ ήσαν και διά την εξεύρεσιν πλοίου προς φυγάδευσιν των Αγγλων και Ελλήνων αξιωματικών. Παρ' όλας τας προσπάθειάς μας και τα πενιχρά μέσα τα οποία διεθέταμεν και τα αλεπάλληλα ταξείδια τινών εξ ημών εις Θεσ/κην, Βορείους Σποράδας και παραθαλάσσια χωρία Χαλκιδικής, μόλις την 18ην Απριλίου ανεχώρησαν οι ΦΙΛΙΠΠΙΔΗΣ και ΠΑΛΑΜΙΔΗΣ συμπαραλαβόντες και δυο Κύπριους (εκτός πολλών μεμονομένων φυγαδεύσεων τη πρωτοβουλία κατοίκων της περιφέρειας). Κατόπιν της αποδράσεως τούτων επεβλήθημεν εις εντοπίους ιδιοκτήτας μικρών πλοίων οίτινες μόνοι των πλέον φυγάδευον, επηκολούθησεν η απόδρασις του ταγμ. Κώνστα μετά του Άγγλου αντισμηνάρχου ΧΑΓΟΥΕΛ Εδουάρδου και ετέρων δέκα οκτώ αξιωματικών Ελλήνων, οπότε και μόνον κατορθώσαμεν να έλθωμεν εις επαφήν με τας εν Σμύρνη φιλίας Υπηρεσίας...»³

Πράγματι, όπως και από άλλες μαρτυρίες επιβεβαιώνεται, την 18η Απριλίου του 1942, ο Γεώργιος Φιλιππίδης, ο Πολυγυρινός Δημήτριος (Τάκης) Παλαμίδης (και Νικητιανός από την μάνα του, την Στυλιανή Λάζου, αδελφή της Ευθυμίας της μάνας του Αγαπητού) και δύο Κύπριοι με πλαστές ταυτότητες εμπόρων λαδιού, αναχώρησαν με καΐκι από ακτή της Κασσάνδρας και μετά από περιπετειώδες ταξίδι, μέσω Ψαρών, [Η σεβαστή κυρία Αρετή Παλαμίδου, αδελφή του Τάκη, μας βεβαίωσε πως, τον Απρίλιο του 1942, έλαβε επιστολή του αδελφού της, από τα Ψαρά, με αθώα, για λόγους ασφαλείας, διατύπωση], έφτασαν στις ακτές της Ιωνίας. Το καΐκι, μετά τα Ψαρά, έπεσε σε σφοδρή θαλασσοταραχή, δεν μπόρεσε να πλησιάσει στην Χίο, ο καπετάνιος προσπάθησε και με ριψοκίνδυνη, σωστή όμως, πλοήγηση - «διπλαριά» - πλησίασε την Σάμο, όπου και θέλησε να τους αποβιβάσει, αλλά ο αποφασισμένος Φιλιππίδης, απειλώντας τον, τον ανάγκασε να τους αποβιβάσει στο Κουσάντασι. Από εκεί, οδικώς, έφτασαν στον Τσεσμέ, την ελληνική Κρήνη, όπου το Αγγλικό Προξενείο. Εκεί συναντήθηκε με τον φίλο του, τον Νικητιανό Νικήτα Γ. Δεληθανάση (Μεσανατολίτης και στην συνέχεια, αντάρτης στο αντάρτικο), στον οποίο αφηγήθηκε τα της φυγής τους, χωρίς λεπτομέρειες ως προς το σημείο της αναχώρησης και το μέσον, για λόγους ασφαλείας, και του οποίου Νικήτα, την μαρτυρία έχω. Πιθανότατα διέφυγαν με το καΐκι του Αθυτιώτη Αλκιβιάδη Αργυρούδη, τον οποίο συχνά καλούσαν γι' αυτές τις επικίνδυνες αποστολές.

Κατά την διάρκεια της παραμονής τους στον Τσεσμέ έφτασαν εκεί και οι Νικητιανοί Αθανάσιος Π. Κανατάς ο επιλεγόμενος και «Δεσπότης», ο Λευτέρης Σφέτσιος καθώς και οι Πολυγυρινοί Άγγελος Αποστολίδης

και ο Γιώργος Μήνόπουλος γιός του Μάκεδονομάχου Αθανασίου Μήνόπουλου από την Βαρβάρα της Χαλκιδικής μας. Στην συνέχεια ο Γεώργιος Φιλιππίδης και άλλοι Αξιωματικοί, μεταξύ των οποίων ο Πελοποννήσιος Ανθυπίλαρχος Παναγιώτης Τσάκαλος, καθώς και ο Γρεβενιώτης γιατρός Τηλέμαχος Ευθυμιάδης, προωθήθηκαν οδικώς στην Μέση Ανατολή με ενδιάμεσο σταθμό το Χαλέπι της Συρίας.

Ο ένας εκ των δύο Κυπρίων ήταν ο Τουρκο - Κύπριος Αξιωματικός των Βρετανικών δυνάμεων, KERIM, τον οποίο ο Γεώργιος Φιλιππίδης, για αρκετούς μήνες, απέκρυπτε και φιλοξενούσε στην Νικήτη.

Να σημειώσω επίσης, ότι δέκα ημέρες αργότερα, 28 Απριλίου 1942, έγινε η διαφυγή του συνεργάτη του Φιλιππίδη και του Αγαπητού ταγματάρχη Ιωάννη Κώνστα, καθώς και του Σκώτου αντισμηνάρχου Έντουαρντ Χάουελλ, άλλων 16 Ελλήνων Αξιωματικών, μεταξύ των οποίων ο Θεσσαλονικιός έφεδρος Αξιωματικός Αγαμέμνων Παναγιωτόπουλος, Χημικός Μηχανικός, και τριών πολιτών, με δυο Νικητιανές βάρκες από την Παραλία της Νικήτης μέχρι τα Σπαλαθρονήσια (Νησί Πούντα, γνωστό και ως νησί Γεροχρίστου, μεταξύ Ν. Μαρμαρά και Τορώνης). Από εκεί με το καΐκι του Αθυτιώτη Αλκιβιάδη Αργυρούδη μέσω Αγίου Όρους, Λήμνου, έφτασαν στην Ίμβρο την 2α Μαΐου 1942.

Ο ταγματάρχης Ιωάννης Κώνστας στο ιδιόχειρο σημείωμα που έδωσε στον καπετάνιο Αλκιβιάδη Αργυρούδη στην Ίμβρο, γράφει:

«Βεβαίως: Ο υπογεγραμμένος ταγματάρχης Πυροβολικού Κώνστας Ιωάννης, βεβαιώ ότι ο Αργυρούδης Αλκιβιάδης εξ Αθύτου Χαλκιδικής μετέφερεν άνευ ουδεμίας αμοιβής 17 αξιωματικούς και 3 ετέρους πολίτας εκ Σπαλαθρονήσιων εις νήσον Ίμβρον. Η παρούσα δίδεται ίνα ούτος εν καιρώ διεκδικήση την παρά του δημοσίου πληρωμήν του.

Ίμβρος τη 2 Μαΐου 1942 Ο βεβαιών (τ.υ.) Ιωάννης Κώνστας»⁴

Από εκεί με τη βοήθεια του Τούρκου αρχηγού της Αεροπορίας Πτεράρχου Σεφίκ Τσακμάκ, φίλου του Χάουελλ, έφτασαν στη Μέση Ανατολή όπου και κατετάγησαν στον εκεί Ελληνικό Στρατό.

Ο Φιλιππίδης τοποθετήθηκε, από 12 Νοεμβρίου 1942 μέχρι 4 Ιανουαρίου 1943, Διευθυντής της Υγειονομικής Υπηρεσίας της 1ης ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΡΑΡΧΙΑΣ. Στη συνέχεια διετέλεσε από 4 Ιανουαρίου 1943 μέχρι 10 Ιουλίου 1943 Διευθυντής του Νοσοκομειακού Κέντρου στο ΓΕΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ (ΓΚΕΣ) και αμέσως μετά, από 10 Ιουλίου 1943 μέχρι 6 Αυγούστου 1943, ανέλαβε Διευθυντής του Ελληνικού Στρατιωτικού Νοσοκομείου της Χεντέρα της Παλαιστίνης.⁵

Στο ΓΚΕΣ, συνάντησε πάλι τους χωριανούς του και φίλους του, τον Νικήτα και τον «Δεσπότη». Τον Νικήτα περιέθαλψε και θεράπευσε από βαρύ περιστατικό, σπρίγγιο στον γοφό του δεξιού του ποδιού. Τον «Δεσπό-

τη» όρισε προσωπικό του ταμιά. Στους αιφνιδιαστικούς, όμως, ελέγχους που του έκανε ο γιατρός, ο «Δεσπότης», «ι αλήξουρους», το ταμείον το είχε πάντα... μείον.

Αργότερα, με την σύσταση των δύο Ταξιαρχιών ανέλαβε την Διοίκηση του Ορεινού Χειρουργείου της Β' Ταξιαρχίας, λαμβάνοντας μέρος σ' όλες τις επιχειρήσεις της Β' Ταξιαρχίας, εναντίον των δυνάμεων του Άξονα. Επιλοχίας του Λόχου αυτού του Ορεινού Χειρουργείου ήταν ο Νικητιανός Άγγελος Γ. Δεληθανάσης, αδελφός του προαναφερθέντος Νικήτα.

Όταν, λίγο αργότερα, οι δυο Ταξιαρχίες σχεδόν διαλύθηκαν, γιατί η διχόνοια «... που βαστάει ένα σκήπτρο η δολερή», έκανε πάλι, σε κρίσιμες ώρες, την εμφάνισή της και στην συνέχεια άρχισαν οι διαφωνίες, ...οι ανταρσίες, ...τα κινήματα και οι μισοί «μπήκαν» μέσα στα «σύρματα» και οι άλλοι μισοί έμειναν απ' έξω και συγκρότησαν την μία και μοναδική, την Ορεινή Ταξιαρχία, ο Γεώργιος Φιλιππίδης, καθώς και ο Άγγελος Γ. Δεληθανάσης, εντάχθηκαν σ' αυτήν. Ο Άγγελος Αγαπητός [μέλος της Ε.Σ.Α (Επιτροπή Συντονισμού Αγώνα)], ο Νικήτας, ο « Δεσπότης» και οι άλλοι, βρέθηκαν από την άλλη μεριά, στα «σύρματα». Σ' όλη την διάρκεια του εγκλεισμού των στα «σύρματα», ο Γ. Φιλιππίδης στάθηκε ο «φύλαξ άγγελός» τους. Συμπαραστάτης τους σε κάθε δυσκολία τους. Όταν ο Άγγελος Αγαπητός, ηγετικό στέλεχος των στασιαστών, «...με τους Περικλή Αργυρόπουλο, βενιζελικό πολιτευτή, «αντιπρόσωπο του ΕΔΕΣ», και Βασίλη Νεφελούδη, πρώην βουλευτή του ΚΚΕ, αποτελούσαν την τριμελή γραμματεία της Επιτροπής...»⁶, συνελήφθη και φυλακίστηκε, ζήτησε, μέσω του Νικήτα, την βοήθειά του. Ο Γεώργιος Φιλιππίδης, αφού πέτυχε την αποφυλάκισή του, τους... επέπληξε φιλικά: «Τι θα γίνει μ' εσάς. Κάθε λίγο και λιγάκι θα μπαίνετε φυλακή κι εγώ θα τρέχω να σας βγάζω;».

Μετά την Συμφωνία της Βάρκιζας, 12 Φεβρουαρίου του 1945, ο Γεώργιος Φιλιππίδης επέστρεψε στην Ελλάδα, αποστρατεύτηκε και εργάστηκε ως ιατρός στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι. Κ. Α) Θεσσαλονίκης.

Κατά την διάρκεια της μακρόχρονης παραμονής του στην Θεσσαλονίκη, επισκεπτόταν τακτικότερα την ιδιαίτερη πατρίδα του, την Νικήτη, φιλοξενούμενος του αδελφού του, του Πέτρου.

Μανιώδης κυνηγός ο γιατρός, όπως άλλωστε και ο αδελφός του ο Πέτρος, μαζί τους και δυο – τρεις φίλοι τους, συχνά συμμετείχαν σε καλά οργανωμένες κυνηγητικές εξορμήσεις, πάντα μέσα στα γεωγραφικά – τοπογραφικά όρια της περιοχής μας, της Νικήτης. Σε μία

απ' αυτές, στην περιοχή Κωβιού, της Νικήτης, ο γιατρός είχε ένα ατύχημα, οδυνηρό. Τραυματίστηκε βαριά και μεταφέρθηκε, εσπευσμένα, από τους συντρόφους του, στην Θεσσαλονίκη, στο νοσοκομείο, όπου οι συνάδελφοί του χειρουργοί, έδωσαν την δική τους μάχη και τον έσωσαν.

Μετά την αποθεραπεία του ήρθε πάλι στην Νικήτη και εκεί στους γρανιτόβραχους της Κωβιού, έκτισε εκείνο το λιτό, κάτασπρο προσκνητάρι, των Άγιων Αναργύρων.

Αποστρατεύτηκε τον Ιανουάριο του 1948, με τον βαθμό του Αντισυνταγματάρχου (Β.Δ.14 – 01 - 48).

Απεβίωσε το 1966 στη Θεσσαλονίκη.

Υ.Γ Την πληροφορία της απολαυστικής στιχομυθίας του νεαρού, τότε, φοιτητού της Ιατρικής Γεωργίου Φιλιππίδη και του πατρός του Γιαννακούδα, η οποία αφορούσε την **μή** αποστολή των χρημάτων είχα από τον αείμνηστο ιερέα της Νικήτης Παπά – Νικόλαο Χρ. Καζάνη (1921 - 2016), αυτήν την ασκητική μορφή της ιεροσύνης που μας μετέδιδε τις αξίες της διδασκαλίας του Ιησού με την ευπρέπεια το ήθος και το παράδειγμά του.

Τις πληροφορίες, τις σχετικές με την Στρατολογική Κατάσταση του Γεωργίου. Φιλιππίδη έχω από τον Γενικό Αρχίατρο ε.α Χρίστο Παπαγιάννη, συμμαθητή μας στο Γυμνάσιο Πολυγύρου (1954 - 1958).

Το αντίγραφο της ΕΚΘΕΣΗΣ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΥ (ΓΕΣ / ΑΡΧΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ) έθεσε στην διάθεση μου ο «Νικητιανός εξ επιλογής», καθηγητής της Σύγχρονης Ελληνικής Ιστορίας, Κοσμητορας Φιλοσοφικής Σχολής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου, Κύπριος από την κατεχόμενη Λάπηθο. Πέτρος Παπαπολυβίου.

Το αντίγραφο του ιδιόχειρου σημειώματος του ταγματάρχου Ιωάννη Κώνστα έχω από τον Αλκιβιάδη (Αλκη) Αργυρούδη, από την Αθυτο, εγγονό του καπετάνιου. Το πρωτότυπο βρίσκεται στο αρχείο του Αλκη.

Τις πληροφορίες, σχετικά με την διαφυγή του Τάκη Παλαμίδη είχα από την αδελφή του την Πολυγυρινή σεβαστή κυρία, αείμνηστη Αρετή Παλαμίδου.

Τις πληροφορίες οι οποίες αφορούν την απόκρυψη, περιθάλψη και διαφυγή των εγκλωβισμένων καθώς και του ΚΕΡΙΜ έχω από τον ανεψιό του Γεωργίου Φιλιππίδη, - γιο της αδερφής του Βεργίνας -, ιατρό, ερευνητή του Πανεπιστημίου του HARVARD (Η. Π. Αμερικής) αείμνηστο Χρίστο (Τάκη) Γ. Χριστοφορίδη (1927 – 2025).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- 1 ΓΕΣ / ΔΙΣ, "Η ΥΠΕΙΘΟΝΟΜΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ 1940 – 41". σελ. 232 – 233
- 2 ΓΕΑ / Υ.Ι.Π.Α., "ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΠΟΛΕΜΙΚΗΣ ΑΕΡΟΠΟ-

ΡΙΑΣ", σελ. 230.

- 3 ΕΚΘΕΣΗ ΑΓΓΕΛΟΥ ΑΓΑΠΗΤΟΥ (Γ. Ε. Σ / ΑΡΧΕΙΑ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ)
- 4 Άγγελος Φ. Μάντσιος, "ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΗΜΑΤΑ", σελ. 257 και 276.

5 ΓΕΣ / ΔΙΣ, "Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΣΤΗ ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ (1941 – 1945)", σελ 339, 383 και 368

6 Πέτρος Παπαπολυβίου "ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ",

ΓΙΑΝΝΗΣ Χ. ΚΑΡΑΜΙΧΟΣ

"ΔΕΛΤΙΟ ΣΥΝ-ΕΙΔΗΣΕΩΝ" ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ Α. ΚΟΣΜΑΣ

Φιλολογος

Στη λογοτεχνική ανέλιξη του Γιάννη Καραμίχου (ΓΚ) το έτος 2025 σηματοδοτεί την ολοκλήρωση μιας 30ετίας συνεχούς και ευδόκιμης αναστροφής του με την ποίηση, απόρροια της οποίας είναι μια 10άδα ποιητικών συλλογών.

Η τελευταία συλλογή με τον πολύσημο τίτλο κυφορήθηκε την τελευταία 5ετία, κατά την οποία ο κόσμος του ποιητή υπέστη δομικού, θα έλεγε, χαρακτήρα μεταλλάξεις: μια παγκόσμια λοιμική που επιμένει, μια πολυεπίπεδη ρευστότητα, απότοκο δύο εν εξελίξει πολεμικών συρράξεων, ενώ παράλληλα, και κυρίως, η ακατάσχετη παραγωγή και η αστόχαστη χρήση τεχνολογικών μέσων τείνει να αναδιαρθρώσει τους ρόλους χρήστη και οργάνου.

Ο ευαίσθητος και προβληματισμένος ποιητής έγκαιρα επισήμανε την απειλή και με τα μέσα που διαθέτει σε α' ρηματικό πρόσωπο, (στήνω, στέλνω, υπενθυμίζω), επιστά την προσοχή στην κρισιμότητα της περιστασης, φιλοτεχνώντας "το ψηφιδωτό/των ενόχων συνειδήσεων" ενώ κρούει τον κώδωνα του κινδύνου "γέρνουμε επικίνδυνα", σε μια δίνη πλανητικών διαστάσεων, στον ρυθμό του επιθανάτιου ρέκβιμ.

Ένα 24στιχο ποίημα σε συνδυασμό με ένα 16στιχο πεζό του οπισθόφυλλου και το επιγραμματικό 3στιχο

Πήρε καιρό να καταλάβει
πως ξοδεύει την ζωή του
στους παράδρομους της δημοσίας

υποβάλλει τα πυρηνικά στοιχεία των ποιητικών συνθέσεων που συγχρόνως είναι και οι προϋποθέσεις της γραφής. Οι αιφνίδιες ειδήσεις με προσωπείο μυστηριώδους χαρτογραφούν την αθλιότητα και την οδυνηρή ελαφρότητα της ανθρώπινης ύπαρξης, που σε μια συγκυρία χρονική "άχρωμη, άναρχη ουδέτερη" οδεύει

Ο άνθρωπος άργησε να συνειδητοποιήσει πως ήδη βρίσκεται στο περιθώριο της ζωής, ότι σε "στάσιμα νερά/ και στον κλοιό της μετριότητας/λιμνάζει", ενώ ο ποιητής προτείνει ένα κράμα διανοητικής πείρας και αισθητικής πειθαρχίας

Διαρθρωτικά η ποιητική ύλη επιμερίζεται σε 4 Μέρη.

Το άνοιγμα του παραθύρου 1 μας αποκαλύπτει ένα λειμών από 50 ποιήματα, ένα κόσμο "παράλληλο" αλλά "αλλιώτικο", όπως διαβεβαιώνει ο ποιητής.

Ο Γ.Κ. δεν έπαυσε ποτέ να διαλέγεται με παλαιότερους και νεότερους ομοτέχνους του. Η ουσιαστική σχέση του με την ελληνική γραμματεία τον οδήγησε

σε μια επιλεκτική αποδοχή και αξιοποίηση αντίστοιχων επιδράσεων. Ποιητής κατ' εξοχήν υπαρξιακός με κυρίαρχη την ερωτική και κοινωνική διάσταση έχει μια σταθερή παρουσία στο ποιητικό γίγνεσθαι.

Η αναδρομή στο καβαφικό "Η διορία του Νέρωνος" προκάλεσε τη σύνθεση του "HANNIBAL"... Πρόκειται για δύο συνθέσεις κοινής αφητηρίας, αλλά ανεξάρτητες και αυθυπόστατες.

Η ιδιαίτερη ευαισθησία του ποιητή όσον αφορά τους "καταφρονεμένους" του κόσμου τούτου είναι διάχυτη σε μια σειρά ποιημάτων σε όλες τις συλλογές. Το Α και Γ μέρος της παρούσης κλείνει με δύο ποιήματα που αξιοποιούν την εν λόγω θεματική. Όμως εδώ ο πρωταγωνιστής δεν είναι ένας, άλλα κάποια συλλογικότητα.

Η τρυφερή σχέση του ποιητή προς τους "κεκοιμημένους..." είναι στοιχείο γενετικό της θεματικής. Το ποίημα "Ολοένα με ακολουθούν" αποτελεί "Πατρός εγκώμιον". Πρόκειται για μια ποιητική επικοινωνία άφατης ευαισθησίας, με ένα ελεγχόμενο λυρισμό που αποτυπώνει το πατρικό πρότυπο σε μια ευθεία επικοινωνία πατρός και υιού που δίνει στο ποίημα μια διάσταση θεατρικού διαλόγου ή θεατρικού μονόπρακτου.

Από τα 14 ποιήματα του Γ' μέρους τα 4 έχουν ποικίλο περιεχόμενο, τα 3 ανακαλούν ενσταντανέ από το παρελθόν, τα 7 έχουν ως πρωταγωνιστές εκπροσώπους της χλωρίδας, ιδιαίτερα των λουλουδιών, που επενδύουν την εικόνα με χρώμα και ευωδία μέσα σε μια ατμόσφαιρα ερωτική :

Ηλιοτρόπια

Πανσέληνοι κατασκηνωτές

γέρνουν με περίσσιο ακκισμό/στου ήλιου το ερωτικό κάλεσμα.

Το Τριαντάφυλλο

ολοκόκκινο της φωτιάς

του έρωτα και του θανάτου.

Το Δ' μέρος αποτελείται από 37 Επιγράμματα. Η ενασχόληση του ποιητή με το είδος ανάγεται στην πρώτη συλλογή του 1995.

Υποκατάστατο

Υποκατάστατο της συντροφικότητας

στην εποχή μας

η ηλεκτρονική υστερία

Κάποια χαρακτηριστικά της τελευταίας συλλογής

- Οικονομία λόγου· τίποτε περιττό. Λόγος ρυθμικός, αποτέλεσμα αξιοποίησης κάποιων στοιχείων :

ανατροπές, σιωπές, διάταξη στίχων, αλλά κυρίως το ειδικό βάρος κάποιων λέξεων, ο καμμός του ποιητή.

- Η γλωσσική ιδιαιτερότητα οφείλεται σε μια εύχρημη ανάμειξη παλαιότερων γλωσσικών τύπων με αντίστοιχους της κοινής Νεοελληνικής, έτσι προκύπτει ένας λόγος λιτός, στοχαστικός και συναισθηματικά δραστήσιμος.

- Ο στοχαστικός χαρακτήρας υπηρετείται με υπευθυνότητα, ενώ μια φιλοσοφική ενατένιση του κόσμου και της ζωής και μια ελεγχόμενη απελευθέρωση συναισθημάτων είναι πρόδηλα.

- Η ποίηση του Γ.Κ. θεμελιώνεται σε ένα πλαίσιο διαπλεκόμενων στοιχείων : από τον μαγευτικό κόσμο του έρωτα, στον κοινωνικό, κάποτε ανάλητο, στίβο και στις υπερβατικές ιχνηλασίες.

- Είναι έκδηλη μια μύχια τάση όπως και η προσπάθεια να εκφράσει μια διακριτική τρυφερότητα και μία ευπρέπεια που είναι αποτέλεσμα ιδιαίτερης φινέτσας και αρχοντιάς.

- Η ποίηση του Γ.Κ., όσο εξελίσσεται, πολιορκημένη από υπαρξιακή αγωνία για τη μοίρα του κόσμου και του ανθρώπου γίνεται περισσότερο εξομολογητική και δραματική- πρόκειται για μια στάση ψύχραιμη που λειτουργεί ανακουφιστικά.

- Η συλλογή αποτελεί το "απόσταγμα" μιας πλούσιας σε εμπειρίες πνευματικής και καλλιτεχνικής διαδρομής, κατά την οποία η διάδραση μεταξύ των ποικίλων συγκυριών και της ποιητικής δημιουργίας αποδείχθηκε ιδιαίτερα γόνιμη στο αέναο παιχνίδι βιωμάτων, προσδοκιών και ματαιώσεων.-

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟ

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, εκφράζει τις εγκάρδιες ευχαριστίες του στην κα **Μαρία Εμμανουήλ- Καρακουριάζή** για την ευγενική χορηγία του ποσού των 750 €, που προσέφερε για τις ανάγκες του Συλλόγου.

Η κα Εμμανουήλ είναι επίλεκτο μέλος του Παγχαλκιδικού, συνταξιούχος δασκάλα, συμμετέχει στις περισσότερες εκδηλώσεις και εκδρομές του Συλλόγου.

Αρχές του έτους 2025 προσέφερε επίσης στον Σύλλογο 2.000 € για την αγορά γυναικείων φορεσιών στην χορωδία μας, με τις οποίες εμφανίζεται από το καλοκαίρι του 2025 στις εκδηλώσεις.

Αξιότιμη κα Εμμανουήλ, αγαπητή συμπατριώτισσα Μαρία
Ευχαριστούμε θερμά

Το Δ.Σ.

ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΩΤΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

Στις 25 Ιανουαρίου 2026 στο ξενοδοχείο "Athens Marriott" πραγματοποιήθηκε η κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Παγχαλκιδικώτικου Συλλόγου Αθηνών «Ο Αριστοτέλης». Την ίδια μέρα πραγματοποιήθηκαν και οι εκλογές για την ανάδειξη του νέου Διοικητικού Συμβουλίου. Την εκδήλωση πλαισίωσε μουσικά η Ευρυδίκη Γράψα, η οποία έπαιξε φλάουτο.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους ο Ζαφείρης Ταμπακίδης, Πρόεδρος του Συνδέσμου Θεσσαλονικέων Αθηνάς, ο Ανδρέας Κούνδουρος, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Ένωσης των Απανταχού Σφακιανών, η Φιλάνθη Κουλάκου, μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου της Εταιρείας Εικαστικών Τεχνών «Α. Τάσος» και ο Κώστας Αλπός, ως εκπρόσωπος του Βουλευτή Χαλκιδικής του ΠΑΣΟΚ – ΚΙΝΑΛ Απόστολου Πάνα. Ευχαριστούμε τον Πρόεδρο της Ένωσης Ξενοδόχων Χαλκιδικής Γρηγόρη Τάσιο για την παραχώρηση της αίθουσας.

Από την εκλογική διαδικασία εξελέγησαν οι: Γιώργος Σουλινάρης από τον Πολύγυρο, Άννα Ντάλλες από την Αρναία, Χρήστος Ρανταβέλλας από τον Ταξιάρχη, Γιώργος Τσόχας από την Αρναία, Σωτήρης Σουλούκος από τη

Στρατονίκη, Πάννης Ψαθάς από τον Πολύγυρο και Κυριακή Πιτσιόρλα από τα Δουμπιά. Αναπληρωματικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου εξελέγησαν ο Βασίλης Κυριάκος από την Αρναία και ο Σεραφείμ Τσούκης από τη Γερακινή. Μέλη της εξελεγκτικής επιτροπής αναδείχτηκαν η Βασιλική Ανοιξά από τον Άγιο Μαμά και η Δέσποινα Στρατάκου από το Γομάτι.

Στις 30 Ιανουαρίου το νέο Διοικητικό Συμβούλιο συγκροτήθηκε σε σώμα. Οι αρμοδιότητες που ανατέθηκαν στα μέλη του έχουν ως εξής:

Πρόεδρος: Γιώργος Σουλινάρης

Αντιπρόεδρος: Χρήστος Ρανταβέλλας

Γενική Γραμματέας: Άννα Ντάλλες

Ταμίας: Γιώργος Τσόχας

Υπεύθυνη Δημοσίων Σχέσεων και Μέσων Κοινωνικής

Δικτύωσης: Κυριακή Πιτσιόρλα

Υπεύθυνος βιβλιοθήκης και έντυπου υλικού: Σωτήρης Σουλούκος

Υπεύθυνος συντήρησης γραφείου και παγίων: Πάννης Ψαθάς

ΠΗΓΗ. Δ.Τ. Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου Αθηνών

ΑΓΩΝΙΣΤΕΣ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΑΣΠΙΣΗ ΤΩΝ ΨΑΡΩΝ ΤΟ 1824

Την Κυριακή 8 Μαρτίου ώρα 11:30 στην κατάμεστη Ιστορική αίθουσα εκδηλώσεων της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών πραγματοποιήθηκε, με εξαιρετική επιτυχία και άριστη οργάνωση, η παρουσίαση του βιβλίου του Κωνσταντίνου Χιούτη «Αγωνιστές της Χαλκιδικής στην υπεράσπιση των Ψαρών το 1824».

Την εκδήλωση συνδιοργάνωσαν η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής, ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος «Ο Αριστοτέλης» και ο συννυμμος Πολιτιστικός Παγχαλκιδικιώτικος Σύλλογος Αθηνών «Ο Αριστοτέλης».

Η ιστορική μελέτη του Κωνσταντίνου Χιούτη βασίζεται σε ανέκδοτο πρωτογενές αρχαιολογικό υλικό και αναδεικνύει τη μαζική συμμετοχή επαναστατών από τη Χαλκιδική και από άλλες περιοχές της Μακεδονίας στην υπεράσπιση των Ψαρών το 1824. Η έκδοση κοσμεύεται από εννιά ξυλογραφίες του χαρακτήρα Α. Τάσσου (1914-1985) από το λεύκωμα του καλλιτέχνη «Στων Ψαρών την ολόμαυρη ράχη», που παραχωρήθηκαν από την «Εταιρεία Εικαστικών Τεχνών Α. Τάσσου».

Η πρωτότυπη αυτή εργασία εκδόθηκε από τον Παγχαλκιδικιώτικο Σύλλογο Αθηνών «Ο Αριστοτέλης» και παρουσιάστηκε επίσης στην Αθήνα και στα Ψαρά. Η χρηματοδότηση της έκδοσης στηρίχτηκε σε χορηγίες θεσμικών παραγόντων και ιδιωτών της Χαλκιδικής, καθώς και της Αδελφότητας Ψαριανών.

Το βιβλίο παρουσιάσεται με ιδιαίτερα κατανοητό τρόπο η κ. Μαρία Σπηλιωτοπούλου, Διευθύντρια Ερευνών του Κέντρου Έρευνας της Ιστορίας του Νεότερου Ελληνισμού της Ακαδημίας Αθηνών, η κ. Τζελίνα Χαρλαύτη, Καθηγήτρια Ναυτιλιακής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, ο κ. Φωκίων Κοτζαγεώργης, Καθηγητής Οθωμανικής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας - Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ο συγγραφέας του Βιβλίου, εκπαιδευτικός, κ. Κωνσταντίνος Χιούτης. Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο κ. Γιώργος Μαργαρίτης, αφηρητής καθηγητής Νεότερης Ιστορίας του Α.Π.Θ.

Το βιβλίο συνιστά μια αξιολογή και πολύτιμη συμβολή στη διατήρηση της Ιστορικής μνήμης και στην ανάδειξη μια λιγότερο ίσως γνωστή αλλά ιδιαίτερα σημαντικής σελίδας της ελληνικής ιστορίας και της Χαλκιδικής.

Την εκδήλωση χαιρέτισαν ο Πρόεδρος της Ε.Μ.Σ. και πρόεδρος της Ιστορικής και Λαογραφικής Εταιρείας Χαλκιδικής π. Βουλευτής κ. Βασ. Πάππας, ο Υφυπουργός Εσωτερικών Τομέας Μακεδονίας Θράκης κ. Κων. Γκιουλέκας, ο πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Ι. Κοτσάνης, ο πρόεδρος του Παγχαλκιδικιώτικου Συλλόγου

Αθηνών κ. Γ. Σουλινάρης, η κα Κουλάκου Φιλάνθη, μέλος του Δ.Σ. της Εταιρείας εικαστικών τεχνών Α. Τάσσου και ο κ. Ανδρέας Καραγιώργης, ιστορικός, π. πρόεδρος της αδελφότητας Ψαριανών.

Ευχές και συγχαρητήρια στον εκδότη και στον συγγραφέα έστειλαν ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ιερισσού Αγίου Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. Θεόκλητος και η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Ζωγράφου.

Η χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου πλαισίωσε μουσικά την παρουσίαση του βιβλίου, με τέσσερα τραγούδια και εξαιρετική εμφάνιση.

Την εκδήλωση τίμησαν με την παρουσία τους : Εκπρόσωπος του Παναγιότατου Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ.κ. Φιλοθέου, αρχιμανδρίτης Σιλουανός

Τσατσιάδης, οι υφυπουργοί, Ανάπτυξης κ. Καλαφάτης, Εσωτερικών τομέας Μακ. Θράκης κ. Γκιουλέκας, Παιδείας κ. Παπαϊωάννου, οι Βουλευτές, κ. Καραόγλου και κ. Μάλαμα, ο π. υφυπουργός κ. Πάχτας, ο συντονιστής του γραφείου του Πρωθυπουργού στη Θεσσαλονίκη κ. Παπαγεωργίου, ο πρόεδρος της Ε.Μ.Σ. κ. Πάππας, εκπρόσωπος του Αντι-

στρατήγου, Διοικητή της Ανώτατης Στρατιωτικής Διοίκησης Ηπείρου Μακεδονίας, συνταγματάρχης κ. Καλογήρου, ο Δήμαρχος Πολυγύρου κ. Εμμανουήλ, η εκπρόσωπος

του Δημάρχου Θεσσαλονίκης κ. Λειψιστινού, ο π. Πρύτανης του Α.Π.Θ. κ. Μυλόπουλος, η πρόεδρος του Δημ. Συμβουλίου Πολυγύρου κ. Ασβεστά, η αντιδήμαρχος του Δήμου Σιθωνίας κ. Πατσουράκου, η κ. Κασσανδρινού, εκπρόσωπος του Βουλευτή Χαλκιδικής κ. Πάνα, ο εκπρόσωπος της περιφερειάρχη Θεσσαλονίκης κ. Μήττας, οι πρώην Δήμαρχοι Πολυγύρου κ. Βασιλάκης και Αρναίας κ. Καραστέργιος, ο πρόεδρος του Συλλόγου Εμμανουήλ Παππά Θεσ/νίκης κ. Κάρτσιος, ο Αντιστράτηγος ε.α. κ. Κυρίμης, Δημοτικοί και Κοινοτικοί Σύμβουλοι Χαλκιδικής εκπρόσωποι πολιτιστικών φορέων κ.α.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού εκφράζει τα θερμά συγχαρητήρια στους συντελεστές της σπουδαίας αυτής εκδήλωσης. Ιδιαίτερα ευχαριστήρια και συγχαρητήρια στον συγγραφέα, κ. Κωνσταντίνο Χιούτη στον οποίον εύχεται καλή συνέχεια στο σημαντικό έργο του, για την ιστορική έρευνα και την διαφύλαξη της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Μετά την εκδήλωση ακολούθησε γεύμα με ζωντανή μουσική σε εστιατόριο της πόλης.

Σημειώνεται ότι είναι η πρώτη φορά που οι τρεις Σύλλογοι της Χαλκιδικής συνδιοργανώνουν εκδήλωση η οποία ευχόμαστε να αποτελέσει απαρχή για μελλοντικές συνεργασίες, αναδεικνύοντας συγχρόνως τον σπουδαίο Ιστορικό, πολιτιστικό, και επιστημονικό πλούτο της Χαλκιδικής μας. (Φωτ. σελ. 27)

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΙΟΥΤΗ, 8/3/2025 (ρεπ. σελ. 26) "Αγωνιστές της Χαλκιδικής στην Υπεράσπιση των Ψαρών το 1824"

Ο συντονιστής, οι παρουσιαστές του βιβλίου και ο συγγραφέας

Τμήμα του ακροατηρίου

Τμήμα του ακροατηρίου

ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΙ

Κων/νος Γκιουλέκας,
Υφυπουργός Εσωτερικών,
Τομέας Μακ.-Θράκης

Βασίλειος Πάππας,
Πρόεδρος Ε.Μ.Σ.,
πρώην Βουλευτής

Ιωάννης Κοτσάνης,
Πρόεδρος Παγχαλκιδικού

Γεώργιος Σουλινάρης,
Πρ. Παγχαλκιδικιώτικου
Συλλόγου Αθηνών

Φιλάνθη Κουλάκου,
μέλος Δ.Σ. Ετ. Εικ. Τεχν.
Α. Τάσσο

Η χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου που πλαισίωσε μουσικά την εκδήλωση

ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΠΗ ΠΙΤΑΣ ΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑ ΜΑΣ

Των χορευτικών συγκροτημάτων, Πέμπτη 23/2/2026

Της χορωδίας, Τετάρτη 22/2/2026

ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΜΑΣ ΣΤΗ ΔΡΑΜΑ, 18/1/2026 (ρεπ. σελ. 57)

Σε Φεστιβάλ Χορωδιών στο Δημοτικό Ωδείο Δράμας

ΑΠΟ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕΛΩΝ ΤΟΥ Δ.Σ. ΣΤΟΝ ΠΟΛΥΓΥΡΟ, 13/2/2026 (ρεπ. σελ. 58)

Στα γραφεία της Ιεράς Μητρόπολης Κασσανδρείας με τον π. Αντώνιο, προϊστάμενο Ι.Ν. Αγίου Νικολάου Πολυγύρου

Με την Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Κατερίνα Ζωγράφου

Με τον Δήμαρχο Πολυγύρου κ. Γεώργιο Εμμανουήλ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Μ.Σ., ΚΥΡΙΑΚΗ 26/1/2026 (ρεπ. σελ. 56)

Το προεδρείο της Γ.Σ. Από αριστερά: Παναγιώτης Κακαρίκας (Πρόεδρος), Αλέξανδρος Οικονόμου, Γεώργιος Βέλιος

Ιωάννης Κοτσάνης,
Πρόεδρος Δ.Σ.
Χαιρετισμός

Αστέριος Λυρτζής,
Γεν. Γραμματέας.
Πεπραγμένα Δ.Σ.

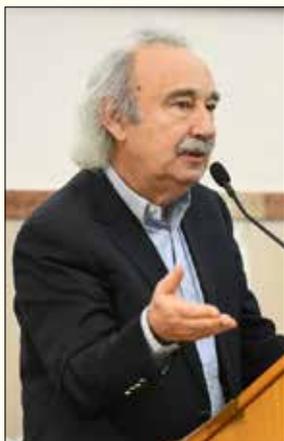
Αβραάμ Παπαδόπουλος,
Ταμίας.
Οικονομικός Απολογισμός

Φώτιος Ταλέας,
Πρόεδρος Ε.Ε.
Ανάγνωση πρακτικών ελέγχου

Μιχαήλ Καρτσιώτης,
Επίτιμος Πρόεδρος.
Χαιρετισμός-προτάσεις

Χρήστος Πάχτας,
τ. Υπουργός.
Χαιρετισμός

Αθανάσιος Γιαννακός,
Αντιδήμαρχος Καλαμαριάς.
Χαιρετισμός

Κυριακή Μάλαμα,
Βουλευτής.
Χαιρετισμός-προτάσεις

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΓΕΝ. ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΣΤΗΝ Ε.Μ.Σ., ΚΥΡΙΑΚΗ 26/1/2026 (ρεπ. σελ. 56)

Άποψη της αίθουσας της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, όπου συνήλθε η Γενική Συνέλευση

Αικατερίνη Ζωγράφου,
Αντιπεριφερειάρχης.
Χαιρετισμός

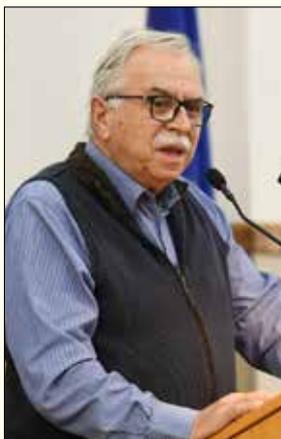
Στυλιανός Βαλιάνος,
Δήμαρχος Αριστοτέλη.
Χαιρετισμός

Χαράλαμπος Λαζαρίδης,
Ομότιμος Καθηγητής ΑΠΘ.
Προτάσεις

Απόστολος Στρατής,
Αξιωματικός Π.Ν. ε.α.-
Οικονομολόγος. Προτάσεις

Αστέριος Καραστέργιος,
Πρ. Δήμαρχος Αρναίας.
Χαιρετισμός-προτάσεις

Τριαντάφυλλος Οικονόμου,
Εκπαιδευτικός.
Προτάσεις

Ζαφείρης Οικονόμου,
Αρχιτέκτωνας.
Προτάσεις

Αγαπητός Παπαδημητρίου,
Χημικός Μηχανικός.
Προτάσεις

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΙΣΚΕΨΗ ΤΗΣ Ε. ΓΛΥΚΑΤΖΗ ΑΡΒΕΛΕΡ ΣΤΑ ΝΕΑ ΜΟΥΔΑΝΙΑ, 24/5/2003 (ρεπ. σελ. 15)

Χαιρετισμός του Προέδρου της Ι.Λ.Ε.Χ. κ. Βασιλείου Πάππα

Το ακροατήριο

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΤΩΝ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, 8/2/2026 (ρεπ. σελ. 58)

Στο Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου

1η ΧΕΙΜΕΡΙΝΗ ΧΟΡΩΔΙΑΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΣΤΗΝ ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑ, 28/2/2026 (ρεπ. σελ. 57)

Ανταλλαγή αναμνηστικών από τους Προέδρους του Παγαλκιδικού και του Πολιτιστικού Συλλόγου Κασσανδρείας "Η ΚΑΣΣΑΝΔΡΑ"

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ICE-SWIMMING ΣΤΟΝ ΤΑΞΙΑΡΧΗ, ΚΥΡΙΑΚΗ 25/1/2026 (ρεπ. σελ. 59)

Αθλητές, αθλήτριες και συντελεστές της εκδήλωσης

Η παγωμένη πισίνα

Η Παγκόσμια Πρωταθλήτρια το 2025 γυναικεία ομάδα Πόλο της Εθνικής Ελλάδος. Συμμετείχαν οι αδελφές Πλευρίτου από τον Γεροπλάτανο (ρεπ. σελ. 18)

Οι αδελφές Πλευρίτου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΕΣΟΝΤΩΝ ΑΕΡΟΠΟΡΩΝ ΣΤΗ ΣΙΘΩΝΙΑ, ΚΥΡΙΑΚΗ 1/3/2026 (ρεπ. σελ. 59)

Το περικαλές Μνημείο

Χαιρετισμός της Αντιπεριφερειάρχου κ. Ζωγράφου

ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΕΣ ΜΕΛΩΔΙΕΣ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΧΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΤΟ 14/3 ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΟΥΓΙΟΥΜΤΖΗΣ (ρεπ. σελ. 58)

Οι συντελεστές της εκδήλωσης με μέλη των Δ.Σ. των Συλλόγων Παγχαλκιδικού και Κασσανδρείας

Το ακροατήριο

Στιγμιότυπα από την καταπληκτική παράσταση

Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΩΡΙΑ ΜΑΣ. Ο ΥΠΕΡΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΘ. ΔΑΛΑΜΑΓΚΑΣ

Ιατρός-καρδιολόγος

Πριν από κάποια χρόνια έγραφα σε τοπική εφημερίδα για τα προβλήματα που άρχισαν να παρουσιάζονται στα χωριά της Κασσάνδρας από την προσέλευση των παραθεριστών. Ήταν λίγα χρόνια ύστερα από την αρχική εισβολή του Τουρισμού στη Χαλκιδική μας. Όπως είναι γνωστό οι πρώτοι «εισβολείς» εισέβησαν λίγο πριν ή λίγο μετά το 1960 και στην πλειονότητά τους ήταν οικογενειάρχες από τη Θεσσαλονίκη. Στη συνέχεια προστέθηκαν και άνθρωποι από άλλα μέρη της πατρίδας μας και από το εξωτερικό. Τότε τους λέγαμε σχεδόν αποκλειστικά παραθεριστές. Όπως και να τους αποκαλούσαμε,

οι επισκέπτες αυτοί γνώρισαν και απόλαυσαν το υπέροχο κλίμα, το καταπράσινο πευκοδάσος, τον καθαρό αέρα, τον ολόλαμπρο ήλιο και την καταγάλανη θάλασσα με την απέραντη κάτασπρη αμμουδιά της Χαλκιδικής μας. Αυτά τα πανέμορφα και ωφέλιμα κάλλη του τόπου μας διαδόθηκαν σχετικά γρήγορα παντού και η Χαλκιδική βρέθηκε ανάμεσα στους επιφανείς τόπους τουριστικού προορισμού με διεθνή προβολή και φήμη. Για το λόγο αυτό η προσέλευση τουριστών παρουσίασε αλματώδη αύξηση κατά τα τελευταία χρόνια. Σε αυτό συνετέλεσαν βέβαια και κατά μικρό μεν ποσοστό η «μόδα» του παραθερισμού, αναμφίβολα όμως και η αλλαγή της νοοτροπίας του κόσμου περί το ζην, καθώς και η ανυπόφορη ζωή που επικρατεί στις πόλεις κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού.

Οι κάτοικοι των χωριών μας τότε, στα πρώτα χρόνια της εμφάνισης των παραθεριστών, ασχολούνταν σχεδόν αποκλειστικά με τη γεωργία και δεν είχαν ιδέα για το τι σημαίνει Τουρισμός. Το επίσημο δε κράτος μας δεν πήρε είδηση για την εξέλιξη που θα είχε στη Χαλκιδική ο τουρισμός και ούτε επενέβη με ειδικούς στο θέμα ανθρώπους του, να ενημερώσει, να συστήσει ή και να επιβάλλει ορισμένες αρχές στις οποίες θα στηριζόταν η ανάπτυξή του. Το ενοίκιο των δωματίων ή των μονοκατοικιών για το καλοκαιρινό δίμηνο ή και για ολόκληρο το χρόνο, ήταν το πρώτο εύκολο χρήμα που εισέπρατταν οι ντόπιοι. Αυτό ήταν το δόλωμα ή «το αγώγι που ξύπνησε τον αγωγιάτη» για την ανοικοδόμηση νέων, μεγαλύτερων και μοντέρνων κατοικιών. Προς αυτή δε την κατεύθυνση βοηθούσε και η συ-

νεχιζόμενη για αρκετά χρόνια αύξηση της ζήτησης για αγορά σπιτιών και οικοπέδων από τους ξένους ιδιώτες ή εργολάβους. Στην πώληση κυρίως οικοπέδων και χωραφιών οι ντόπιοι εύρισκαν τα χρήματα τα οποία επένδυναν στην ανέγερση των νέων σπιτιών, των συγκροτημάτων και των μικρών ξενοδοχείων. Αργότερα ανεγέρθηκαν και τα μεγαλύτερα Ξενοδοχεία από μεγάλους επιχειρησιακούς οργανισμούς. Αυτή η αλματώδης αύξηση της ανοικοδόμησης προσήλκυσε εργάτες και τεχνίτες και από άλλα μέρη της Ελλάδας να έρθουν και να εργαστούν στα χωριά μας. Παράλληλα

Παραλία Χαλκιδικής

με αυτούς χρησιμοποιήθηκαν και άτομα που εισήλθαν (κυρίως μετά το 1990) νόμιμα ή παράνομα στη χώρα μας από τις άλλες βαλκανικές χώρες. Πολλοί από τις δυο αυτές κατηγορίες ανθρώπων της εργατικής τάξης έγιναν μόνιμοι κάτοικοι της Χαλκιδικής, δημιούργησαν οικογένειες και απόκτησαν αξιολογες περιουσίες. Έτσι περίπου διαμορφώθηκε η σημερινή

σύνθεση του πληθυσμού της Χαλκιδικής, η οποία είναι εντελώς διαφορετική από εκείνη που υπήρχε πριν από την εισβολή του.

Μεγαλύτερη όμως διαφορά υπάρχει στη ζωή που κάνουν σήμερα κατά τους θερινούς μήνες οι κάτοικοι των χωριών μας σε σύγκριση με εκείνη που έκαναν στα πρώτα χρόνια του τουρισμού και ασφαλώς και παλιότερα. Η διαφορά αυτή ασφαλώς οφείλεται στην είσοδο μεγάλου αριθμού επισκεπτών-τουριστών. Έως πριν από λίγα χρόνια ο αριθμός των εισερχομένων ξένων, αν και έβαινε αυξανόμενος κάθε χρόνο, φαίνεται πως παρέμεινε μικρότερος του αριθμού των ντόπιων και έτσι οι τελευταίοι είχαν τη δυνατότητα να τους εξυπηρετούν. Κατά τελευταία όμως χρόνια το κακό έχει παραγίνει, αφού ο αριθμός των επισκεπτών, κυρίως από τις όμορες βαλκανικές χώρες, τη Βουλγαρία, την Αλβανία, τη Σερβία, την Ουγγαρία, τη Ρουμανία και την Βόρεια Μακεδονία, έχει υπερβεί τον αριθμό των ντόπιων κατοίκων. Γι' αυτό λοιπόν το λόγο τα προβλήματα που υπήρχαν και κατά τα προηγούμενα χρόνια πολλαπλασιάστηκαν και οφείλονται αποκλειστικά στην πολυκοσμία η οποία φαίνεται παντού, στους δρόμους, στη θάλασσα, στην παραλία, στα καφέ, στα μαγαζιά, τα φαστφουντάδικα και στα ξενοχτάδικα. Παντού ο

κόσμος σπρώχνεται, στριμώχνεται και αλληλοπατιέται επιδιώκοντας να εξυπηρετηθεί. Υπενθυμίζω την κατάσταση των παραλιών μας από το αδιαχώρητο που προκύπτει από τις πολλές ξαπλώστρες και ομπρέλες, οι οποίες καλύπτουν ολόκληρη την κάτασπρη αμμουδιά και συγχρόνως εμποδίζουν τη θέα της όμορφης παραλίας και της θάλασσας με τα κατακάθαρα γαλαζοπράσινα νερά της. Είναι μια κακή εικόνα από αισθητικής άποψης που εξαφανίζει την ομορφιά του τοπίου. Μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η ανεύρεση στάθμευσης για τα αυτοκίνητα των ντόπιων και των επισκεπτών, αφού οι περισσότεροι επισκέπτες καταφθάνουν με τα συνήθως πολυτελή Ι.Χ. τους. Κάθε δρόμος, κάθε δρομάκι, κάθε αυλή και κάθε οικοπεδάκι μέσα ή κοντά στο χωριό γίνεται τόπος παρκαρίσματος. Αγανακτεί κάποιος να βρει μια θέση. Έτσι το μεγάλο πρόβλημα των πόλεων έγινε πρόβλημα των χωριών μας. Άλλο μεγάλο πρόβλημα είναι η περίσσεια των σκουπιδιών και η ανάγκη της αποκομιδής και της ανακύκλωσής τους. Συχνά οι κάδοι είναι ξέχειλοι από τις σακούλες των οικιακών απορριμμάτων. Πολλές δε από αυτές βρίσκονται αφημένες έξω από τους κάδους, ένα άλλο αντιαισθητικό, αλλά συνηθισμένο φαινόμενο. Το άδειασμα των κάδων από το σκουπιδιάρικο νωρίς το πρωί ξυπνάει τους παραθεριστές, που ήλπιζαν να απολαύσουν στην εξοχή τον πρωινό τους ύπνο για λίγο παραπάνω. Μια και ανέφερα το θόρυβο ως αιτία ενόχλησης, παρατήρησα πως θόρυβο προκαλούν και οι ιδιοκτήτες ενοικιαζόμενων οικημάτων σε ακατάλληλες ώρες. Το κάνουν με τη χρήση του δικύκλου τους που συχνά το καβαλούν μέσα στο μεσημέρι ή το βράδυ και μαρσάρουν τη μηχανή του για να φθάσουν το συντομότερο δυνατόν στο ακίνητό τους, όπου πιθανόν υπήρξε κάποιο πρόβλημα. Λίγος σεβασμός προς τους ενοικιαστές τους, νομίζω, θα ωφελούσε.

Αυτά είναι τα συνηθισμένα, χειροπιαστά, πολλά και γνωστά προβλήματα που έφερε ο τουρισμός στα χωριά μας. Τα φαινόμενα έχουν παρατηρηθεί και σε άλλα φημισμένα τουριστικά μέρη και αποδίδονται στον Υπερτουρισμό (overtourism). Ο Υπερτουρισμός συμβαίνει σε έναν τόπο, όταν αυτός ο τόπος δέχεται περισσότερους τουρίστες από όσους μπορεί να εξυπηρετήσει ή μπορεί να αντέξει, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά. Οι συνέπειες δε του Υπερτουρισμού, τονίζουν οι ερευνητές, είναι πολλές και συχνές. Αυτές μπορεί να είναι:

1). Φθορά του φυσικού περιβάλλοντος, διάβρωση εδαφών, καταστροφή παραλιών και βουνών από υπερβολική χρήση. **2). Ρύπανση από αύξηση** απορριμμάτων-λυμάτων και εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα από μεταφορικά μέσα και καταλύματα (ξενοδοχεία, συγκροτήματα ενοικιαζομένων). **3). Μείωση βιοποικιλότητας**, διατάραξη οικοσυστημάτων, απώλεια ειδών (σε νησιά, εθνικά πάρκα). **4). Υπερκατανάλωση**

πόρων και εξάντληση αυτών. Π.Χ. εξάντληση νερού και ενέργειας σε περιοχές με περιορισμένες υποδομές. **5). Κοινωνικές συνέπειες**- Οι κάτοικοι χάνουν την πολιτιστική τους ταυτότητα λόγω εμπορευματοποίησης. **α)** Εκτόπιση ντόπιων κατοίκων: Προτιμούν να νοικιάζουν τα σπίτια σε τουρίστες και όχι σε ντόπιους. **β)** Δυσaráσκεια των ντόπιων από τους τουρίστες. **γ)** Σύγκρουση μεταξύ τουριστών και κατοίκων, κοινωνική ένταση, αλλοίωση του τοπικού τρόπου ζωής. **δ)** Η καθημερινότητα των κατοίκων διαταράσσεται. **ε)** κυκλοφορική συμφόρηση και θόρυβος επιβαρύνουν την καθημερινότητα των κατοίκων. **6). Οικονομικές συνέπειες α)** Μονοκαλλιέργεια του τουρισμού. Η οικονομία του τόπου εξαρτάται από έναν μόνο τομέα και αυτό την καθιστά ευάλωτη. **β)** Αστάθεια. Αν μειωθεί ο τουρισμός (λόγω κρίσεων ή πανδημιών) επηρεάζεται αρνητικά η τοπική οικονομία. **γ)** προκύπτουν ανισότητες. Τα κέρδη πηγαίνουν κυρίως στις μεγάλες επιχειρήσεις και όχι στους μικρούς επαγγελματίες. **δ)** Ανασφάλεια εργασίας. Εποχική μόνο εργασία χαμηλά αμειβόμενη και χωρίς μονιμότητα. **ε)** Αύξηση του κόστους ζωής. Οι τιμές σε τρόφιμα, στέγαση και υπηρεσίες ανεβαίνουν λόγω αύξησης της ζήτησης.

Αυτές είναι οι κυριότερες συνέπειες που παρατήρησαν οι επιστήμονες να συμβαίνουν στα διεθνή φημισμένα τουριστικά κέντρα, λόγω του Υπερτουρισμού. Τα περισσότερα από αυτά εμφανίστηκαν ήδη στα παραθεριστικά χωριά μας και άλλα πρόκειται να εμφανιστούν σύντομα. Εκείνο που θα ήθελα να καταθέσω εδώ, γιατί πιστεύω πως δεν έχει γίνει καν αντιληπτό από το κράτος και τους κατοίκους, είναι η εγκατάλειψη της υπαίθρου. Πολλά χωράφια παραμένουν ακαλλιέργητα για χρόνια και χορτάριασαν και κάποια δασώθηκαν. Αυτό οπωσδήποτε είναι αποτέλεσμα της εγκατάλειψης της γεωργίας και της αφιέρωσης των κατοίκων στον Τουρισμό από τον οποίον εισπράττουν τώρα το εισόδημά τους με πολύ λιγότερο κόπο. Στο υπαίθρο επικρατεί πλέον ερημιά, δεν ακούγονται πια φωνές, τραγούδια, γέλια και χαρές, όπως άλλοτε, αλλά ούτε και γαυγίσματα, χλιμιντρίσματα και γκαρίσματα. Γεωργοί και εργάτες γης είναι ελάχιστοι. Οι άνθρωποι κάθονται στον καναπέ των σπιτιών τους και παρακολουθούν τηλεόραση ή πηγαίνουν στα καφέ των χωριών. Τα καλοκαίρια δεν τους διακρίνεις ανάμεσα στους πολλούς ξένους, ενώ το χειμώνα δεν κυκλοφορεί κανένας στους δρόμους των χωριών, (πάλι ερημιά). Το γεγονός αυτό της ερήμωσης της υπαίθρου είναι οπωσδήποτε συνέπεια του τουρισμού. Έχω επίσης διαπιστώσει από χρόνια, πως δεν υπάρχει ούτε ένα τετράποδο ζώο στο χωριό μου, (αποτέλεσμα χρήσης αποκλειστικά των μηχανημάτων στις γεωργικές δουλειές), αλλά ούτε υπάρχουν και αμπέλια, δένδρα μωριών, συκιών, αχλαδιών ή άλλων οπωροφόρων. Συμπερασματικά δεν παράγεται τίποτε πλέον από τη γη μας,

ενώ θα μπορούσε να παράγει τα πάντα, όπως και στο παρελθόν. Σήμερα μάλιστα τα προϊόντα της θα καταναλίσκονταν από τους τουρίστες επιτόπου, υγιεινά και φρέσκα. Το κέρδος θα ήταν μεγάλο για μια σωστά οργανωμένη ντόπια επιχείρηση.

Δυστυχώς κατά τα τελευταία χρόνια προέκυψε και ένα ακόμα σοβαρότερο, κατά τη γνώμη μου, θέμα: Τα εναπομείναντα απούλητα οικοπέδα και χωράφια και τα παλιά σπίτια πωλούνται σε αποκλειστικά σχεδόν ξένους αγοραστές. Οι τελευταίοι αυτοί προέρχονται στην πλειονότητά τους από τις γύρω βαλκανικές χώρες και ενεργούν ως εξής: Επισκευάζουν τα παλιά σπίτια ή χτίζουν καινούργια, τα οποία ενοικιάζουν σε πατριώτες τους, ή τα εκμεταλλεύονται μέσω εταιρει-

ών Rbnb, με αποτέλεσμα να εισπράττουν το αντίτιμο του ενοικίου στη χώρα τους, ενώ οι ενοικιαστές, (συνχά παρουσιάζονται ως συγγενείς) παραθερίζουν στη χώρα μας, αφήνοντας εδώ μόνο τα σκουπίδια τους.

Δεν είμαι ειδικός και δεν θα ασχοληθώ με τη λύση των προβλημάτων. Το κράτος και η τοπική κοινωνία, εφ' όσον αναγνωρίσουν τα προβλήματα και κινητοποιηθούν, είναι δυνατόν να βρουν λύσεις. Μία μόνο πρότασή μου ήρθε στο μυαλό: Να κόβεται ένα εισιτήριο (π.χ. 10 €) για κάθε αυτοκίνητο που εισέρχεται στην πατρίδα μας. Ίσως αυτό μειώσει τον αριθμό των τουριστών στο επιθυμητό επίπεδο και βελτιώσει την ποιότητα και την οικονομική άνεση αυτών που θα εισέρχονται.

ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ ΤΟ 1821, ΣΤΑ ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Με απόφασή της η πρωτοβάθμια Εκπαίδευση Ν. Χαλκιδικής ενέκρινε την διανομή στα Δημοτικά Σχολεία του Νομού μας το εικονογραφημένο βιβλίο "Η επανάσταση της Χαλκιδικής το 1821" που επιμελήθηκε ο αντιστράτηγος ε.α. και μέλος του Παγχαλκιδικού κ. Στυλιανός Κυρίμης.

«Σε έγγραφό του προς τον κ. Κυρίμη ο Διευθυντής της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης κ. Κόμπος αναφέρει.

Το βιβλίο σας "Η Επανάσταση της Χαλκιδικής 1821" (αυτοέκδοση 2024) παρουσιάζει τα γεγονότα της επανάστασης του 1821 στην Χαλκιδική με τρόπο επιστημονικά τεκμηριωμένο και παιδαγωγικά ενισχύει την ιστορική σκέψη και την κριτική ικανότητα των μαθητών, ενώ η αξιοποίηση πρωτογενών πηγών και εικονογραφημένου υλικού υποβοηθούν τη μάθηση μέσω της παρατήρησης.

Το περιεχόμενο του λειτουργεί συμπληρωματικά προς την διδακτέα ύλη των τελευταίων τάξεων του Δημοτικού, προσφέροντας επιπλέον ερεθίσματα για την κατανόηση της τοπικής Ιστορίας, της ιστορικής συνέχειας και της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Για τους ανωτέρω λόγους εγκρίνουμε το αίτημά σας για δωρεά διανομή του βιβλίου σας στις σχολικές μονάδες αρμοδιότητας ΔΠΕ Χαλκιδικής και σας ευχαριστούμε για την ενέργειά σας αυτή.»

Σ.Σ. Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού εκφράζει την ικανοποίησή του για την απόφαση αυτή της Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής, διότι το βιβλίο θα δώσει την δυνατότητα στους μαθητές για καλύτερη γνώση της τοπικής Ιστορίας και ειδικότερα για την συμβολή της Χαλκιδικής στην έκβαση του απελευθερωτικού αγώνα το 1821.

ΠΡΟΑΓΓΕΛΙΑ ΕΚΔΡΟΜΩΝ

Το Δ.Σ. προγραμματίζει να πραγματοποιήσει τις παρακάτω εκδρομές:

▪ **Τρίτο δεκαήμερο Απριλίου.** Ημερήσια.

ΜΙΕΖΑ – ΝΑΟΥΣΑ – Ι.Μ. ΔΟΒΡΑ – ΑΓΙΟ ΝΙΚΟΛΑΟ ΝΑΟΥΣΗΣ.

Πληροφορίες: κ. Αγγέλα Μητσιά. 6940824599

▪ **Τέλος Μαΐου – αρχές Ιουνίου.** 7 ημέρες. Ακτοπλοϊκώς και οδικώς

ΧΙΟΣ – ΣΜΥΡΝΗ- ΠΑΜΟΥΚΑΛΕ κ.λ.π.

Πληροφορίες: κ. Κοκόνη Ζαμπόκα τηλ. 6972150431

▪ **Δεύτερο δεκαήμερο Οκτωβρίου** 6 η 7 ημέρες. Αεροπορικώς

ΠΟΛΩΝΙΑ : ΚΡΑΚΟΒΙΑ – ΒΑΡΣΟΒΙΑ – ΑΟΥΣΒΙΤΣ κ.α

Πληροφορίες: κ. Ιωάννης Κοτσάνης τηλ. 6936950188

Σημείωση: Οι τελικές ημερομηνίες, η διάρκεια, η τιμή καθώς και οι λεπτομέρειες των εκδρομών θα ανακοινωθούν με S.M.S. και email.

Η ΑΝΑΒΑΣΗ ΣΤΗΝ ΚΟΡΥΦΗ ΤΟΥ ΑΘΩ

ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΠΟΥΛΙΟΣ

Φιλολόγος

„ΑΠΌ το οδοιπορικό στο Άγιον Όρος”, 59 χρόνια πριν.

Καλοκαίρι 1967. Όπως κάθε χρόνο στις 27 Αυγούστου το καϊκι του Παναγιώτη ήταν έτοιμο από το πρωί στη σκάλα της Νικήτης, εκείνη τη παλιά ξύλινη σκάλα, για να μεταφέρει στη σκήτη της αγίας Άννας, στο Άγιον Όρος, νικητιανούς προσκυνητές. Δεκαετίες τώρα είχαν τάμα πολλοί κάτοικοι της Νικήτης αυτό το προσκύνημα στην εν λόγω σκήτη με την οποία τους συνέδεαν ιδιαίτεροι δεσμοί.

Δευτεροετής φοιτητής εγώ τότε της Θεολογικής σχολής, μαζί με τους παιδικούς φίλους, Δημήτρη, Θανάση και Κώστα είχαμε αποφασίσει να επισκεφτούμε το Άγιον Όρος, μαζί με τους άλλους νικητιανούς προσκυνητές. Μόνο που εμείς οι τέσσερις δε θα επισκεπτόμασταν μόνο τη σκήτη της αγίας Άννας, αλλά όσα μπορούσαμε περισσότερα μοναστήρια, σε ένα διάστημα επτά οκτώ ημερών.

Το καϊκι με σαράντα περίπου άτομα ξεκίνησε στις 9 το πρωί, με έκδηλη τη χαρά όλων για το προσκύνημα αυτό. Πιο πολύ χαιρόμασταν εμείς οι τέσσερις, που θα είχαμε την ευκαιρία να επισκεφτούμε, όσο γινόταν περισσότερα μοναστήρια και να γνωρίσουμε από κοντά την αγιορείτικη ζωή. Το ταξίδι στην αρχή ήταν ευχάριστο, με ήρεμη θάλασσα και καλό καιρό. Όσο πλησιάζαμε όμως προς τα νότια της Σιθωνίας, το κύμα άρχισε να δυναμώνει όλο και πιο πολύ. Γι' αυτό το λόγο αποφάσισε ο καπετάνιος να οδηγήσει το πλοίο σε έναν υπήνεμο κολπίσκο, - αφού είχαμε ήδη περάσει από τον Κωφόν λιμένα, κατά τον Θουκυδίδη, στον οποίο θα ήμασταν σίγουρα πολύ πιο ασφαλείς - όπου και περιμέναμε πάνω από δύο ώρες, μέχρι να κοπάσει κάπως η τρικυμία. Επειδή είχαμε όμως αρκετά μεγάλη απόσταση ακόμη μέχρι τη σκήτη, συνεχίσαμε το ταξίδι, με τα κύματα να χτυπούν μανιασμένα το καϊκι, μουσκεύοντας συγχρόνως και εμάς, που μάταια προσπαθήσαμε να προφυλαχτούμε από αυτά.

Κατά τις 5 το απόγευμα φτάσαμε στον αρσανά της σκήτης και από εκεί σε μισή περίπου ώρα, περπατώντας γρήγορα στο πολύ ανηφορικό μονοπάτι φτάσαμε τελικά στη σκήτη, όπου μας περίμεναν αρκετοί μοναχοί. Αφού ξεκουραστήκαμε για λίγο, επισκεφτήκαμε αρχικά το Κυριακό, δηλαδή τον κεντρικό ναό της σκήτης και στη συνέχεια κάποια κελιά, τα οποία ήταν συγχρόνως και εργαστήρια χειροποίητων έργων μικροτεχνίας, όπως σταυρών, εκκλησιαστικών σκευών, διακοσμητικών κ.α. μικροαντικείμενα που οι μοναχοί τα πουλούσαν στους πολυάριθμους, επισκέπτες της σκήτης ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες. Αργότερα στην τράπεζα μας περι-

μενε το βραδινό φαγητό, το οποίο στο Άγιον Όρος σερβίρεται νωρίς. Λίγο αργότερα αποσυρθήκαμε στα δωμάτια που μας έδωσαν για το βραδινό ύπνο.

Εννιά άτομα από το σύνολο των νικητιανών προσκυνητών, κυρίως οι πιο νέοι, ανάμεσα στους οποίους και εμείς οι τέσσερις, είχαμε αποφασίσει να ανέβουμε το πρωί στην κορυφή του Άθωνα, γι' αυτό και κοιμηθήκαμε όλοι στο ίδιο δωμάτιο, κάτω στο πάτωμα. Είχαμε βρει προηγουμένως ύστερα από αρκετή αναζήτηση τον οδηγό μοναχό, που θα μας οδηγούσε στην κορυφή και πήγαμε για ύπνο με την προοπτική να ξυπνήσουμε στις 6 η ώρα το πρωί, όπως μας είπε ο μοναχός, για να αποφύγουμε την πολλή ζέστη μέχρι την κορυφή. Ωστόσο, κατά τις 2 η ώρα τη νύχτα άρχισε να χτυπά την πόρτα για να ξυπνήσουμε και να ετοιμαστούμε γρήγορα, γιατί είχαμε αρκετές ώρες περπάτημα. Απορημένοι τον ρωτήσαμε ότι ήταν νύχτα ακόμη, αλλά αυτός μας απάντησε ότι ήταν 6 η ώρα. Η παρεξήγηση λύθηκε όταν μας εξήγησε ότι όταν μας είχε πει 6 η ώρα, εννοούσε τη βυζαντινή ώρα η οποία διαφέρει από τη δική μας 5 ώρες.

Κατόπιν τούτου ξεκινήσαμε σχεδόν αμέσως κάτι που ήταν και το ιδανικότερο, όπως διαπιστώσαμε στη συνέχεια, παίρνοντας αρχικά ένα πολύ ανηφορικό μονοπάτι, ο ένας πίσω από τον άλλον, με οδηγό πάντα τον μοναχό, ο οποίος κρατούσε στα χέρια του ένα φανό θυέλλης, για να βλέπουμε το δρόμο ακολουθώντας τον. Με ακμαίες στην αρχή δυνάμεις ανεβαίναμε γρήγορα και η απόσταση από τη σκήτη όλο και μεγάλωνε, με ένα φεγγάρι από πάνω μας σχεδόν ολόγιομο να λάμπει και μέσα στην απόλυτη γαλήνη της αγιορείτικης νύχτας να τα κάνει όλα ρομαντικά και όμορφα. Κατά τις 3 φτάσαμε στο μέρος που είναι γνωστό, από ένα μεγάλο ξύλινο σταυρό που υπάρχει εκεί, ως Σταυρός. Δροσιστήκαμε από μια πηγή που υπήρχε δίπλα μας και πήραμε αμέσως μετά το αριστερό μονοπάτι, που οδηγεί στην κορυφή. Κατά τις 5, ύστερα από ένα εύκολο στην αρχή μονοπάτι, αλλά πιο δύσκολο στη συνέχεια φτάσαμε στην τοποθεσία Παναγία, απ' την ομώνυμη εκκλησία που υπάρχει εκεί. Μπήκαμε για λίγο μέσα για να ξεκουραστούμε και να έρθουν κάποιοι από την παρέα που είχαν μείνει πιο πίσω. Από εδώ και πάνω έμενε πια η τελευταία ανάβαση, που ήταν η πιο κουραστική. Το μονοπάτι ήταν πολύ πιο απότομο, με τη γύρω περιοχή να έχει λίγα δέντρα στην αρχή και καθόλου όσο ανεβαίναμε και να κυριαρχούν παντού τεράστιες πέτρες, κάνοντας το τοπίο άγριο και συνάμα επιβλητικό. Χρειαζόταν από εδώ και πάνω μεγαλύτερη προσοχή, καθώς οι πέτρες έκαναν πιο δύσκολο το περπάτημα και υπήρχε κίνδυνος να γλιστρήσει κανείς ή να σκοντάψει και να γκρεμιστεί κατακυλώντας προς τα

κάτω και τραυματιστεί σοβαρά. Κατά τις 5,30 δειλά-δειλά το πρώτο φως της μέρας άρχισε να κάνει ορατές τις αγιορείτικες πλαγιές και το θέαμα να γίνεται εντυπωσιακό, όσο ανεβαίναμε κι άρχισε να ξημερώνει για τα καλά.

Έτσι, πριν βγει ο ήλιος και συγκεκριμένα στις 6,15 το πρωί, πατήσαμε το πόδι μας στην πολυπόθητη κορυφή. Κραυγές χαράς αλλά και συναισθήματα ανακούφισης και αγαλλίασης άρχισαν να ακούγονται από όσους πρώτοι ανεβήκαμε στην κορυφή και ένα τραγούδι σχετικό με την υπομονή άρχισαν να τραγουδάνε κάποιοι από μας, που το απηύθυναν σ' όσους είχαν μείνει πιο κάτω και ήθελαν λίγη ώρα ακόμη μέχρι να φτάσουν στην κορυφή. Αυστηρή ακούστηκε τότε η φωνή του μοναχού, που παρότρυνε να μην τραγουδάμε για την κατάκτηση της κορυφής, αλλά να απευθύνουμε ύμνους και δοξολογίες, ευχαριστώντας τον Θεό, που μας αξίωσε να το πετύχουμε αυτό. Σε λίγο ανέβηκαν και οι υπόλοιποι και όλοι μαζί μπήκαμε αμέσως στο πέτρινο εκκλησάκι της Μεταμορφώσεως, που είναι κτισμένο σε ένα μικρό πλάτωμα που το παραχώρησε – λες ο Θεός – γι' αυτό το σκοπό. Σχεδόν αμέσως ψάλλαμε δυο-τρία τροπάρια και τη δοξολογία με την καθοδήγηση του οδηγού μοναχού. Ήταν το λιγότερο που μπορούσαμε να κάνουμε, μας είπε, για να ευχαριστήσουμε την Παναγία και τον Θεό, που μας αξίωσαν να ανέβουμε στην κορυφή και να προσκυνήσουμε τη μοναδική αυτή εκκλησία. Η εκκλησία της Μεταμόρφωσης κτισμένη στην υψηλότερη κορυφή του αγιορείτικου Θαβώρ, συχνά καταστρέφεται, άλλοτε περισσότερο και άλλοτε λιγότερο, από τους κεραυνούς και τις θύελλες που δρουν στην περιοχή και ξαναφτιάχνεται με μεγάλη δυσκολία από τους μοναχούς. Οι λίγες εικόνες στο τέμπλο της και τα σβηστά καντήλια δείχνουν πως τότε μόνο φροντίζεται όταν ορειβάτες – προσκυνητές ή μοναχοί ανεβαίνουν στην κορυφή. Αυτό όμως δε γίνεται συχνά ιδιαίτερα το χειμώνα, γιατί δεν είναι τόσο εύκολο να βρεθεί κάποιος τόσο ψηλά, σε ένα υψόμετρο 2033 μέτρων.

Έξω από την εκκλησία και ανατολικά στον υψηλότερο βράχο της κορυφής δεσπόζει και εντυπωσιάζει ένας ύψους τριών μέτρων σιδερένιος σταυρός, ενώ κοντά στην είσοδο της εκκλησίας μια σκαμμένη μεγάλη πέτρα παίζει το ρόλο της δεξαμενής για τα βρόχινα νερά, γιατί δεν υπάρχει άλλος τρόπος να βρεθεί νερό τόσο ψηλά. Κι αυτή όμως μόνο το χειμώνα ή όταν βρέχει έχει νερό, ενώ την άνοιξη και ιδίως το καλοκαίρι εξαιτίας της εξάτμισης από τη ζέστη και τις ακτίνες του ήλιου είναι κατάξερη. Βγαίνοντας έξω και προσπαθώντας να συνειδητοποιήσουμε που βρισκόμαστε, το βλέμμα μας έπεσε πρώτα ανατολικά, όπου ο ήλιος μεγαλοπρεπής και τεράστιος άρχισε να ξεπροβάλλει από τον ορίζοντα, φωτίζοντας όλο και περισσότερη τη γύρω περιοχή. Με μιας ζωντάνεψαν από κάτω μας οι αγιορείτικες πλαγιές καταπράσινες, ολόδροσες και όλη η χερσόνησος του Αγίου Όρους με τα μοναστήρια και τις σκίτες τους ολόγυρα

σκορπισμένα. Ανατολικά η θάλασσα απέραντη και ήσυχη, λες και ξυπνούσε με τις πρώτες ακτίνες του ήλιου και χρύσιζε, με τη Θάσο να μοιάζει με ένα μικρό βότσαλο και τις απέναντι μικρασιατικές ακτές να αχνοφαίνονται στο βάθος του ορίζοντα. Από την άλλη πλευρά, όλο χάρη και ομορφιά λικνίζονταν με καμάρι στη θάλασσα, που τις φιλούσε και τις προστάτευε σχεδόν, οι δύο άλλες πανέμορφες χερσόνησοι της Χαλκιδικής, η Σιθωνία σχεδόν από κάτω μας και η Κασσάνδρα λίγο μακρύτερα. Κατά το νοτιά δέσποζε το απέραντο γαλάζιο του Αιγαίου και το μάτι μας να μην μπορεί καθαρά να δει σε πιο μέρος έσμιγαν και αγκαλιάζονταν ο ουρανός με τη θάλασσα. Είχαμε την εντύπωση ότι ξαφνικά βρεθήκαμε μπροστά σε έναν καταπληκτικό, τεράστιο πίνακα ζωγραφικής, με ζωηρά και ανεξίτηλα χρώματα, που μόνο το χέρι του Δημιουργού θα μπορούσε να φιλοτεχνήσει τόσο έξοχα, ενώ κωνική έπεφτε στις απέναντι ακτές της Σιθωνίας, όσο περνούσε η ώρα, η σκιά του Άθωνα που συνέχεια μίκραινε και μαζεύονταν όσο ο ήλιος ανέβαινε. Ήταν πραγματικά όλα αυτά κάτι το εκπληκτικό. Η κούραση μεμιάς έφυγε από πάνω μας και όλοι νοιώθαμε ανάλαφροι, γοητευμένοι και περήφανοι. Δε χορταίναμε να απολαμβάνουμε το υπέροχο θέαμα και αρχίσαμε να λυπούμαστε που θα το χάναμε, καθώς η ώρα προχωρούσε και θα έπρεπε ύστερα από λίγο να γυρίσουμε στη σκίτη της αγίας Άννας, απ' όπου ξεκινήσαμε.

Κατά τις 10 λοιπόν πήραμε το δρόμο της επιστροφής, που δεν ήταν παρά μια συνεχής και σε ορισμένα σημεία, ιδίως στην αρχή, δύσκολη και επικίνδυνη κατάβαση. Γρήγορα βρεθήκαμε στην Παναγία πρώτα και μετά στον Σταυρό και από εκεί, αφού δροσιστήκαμε για λίγο, καθώς αυτή την ώρα έκανε αρκετή ζέστη, πήραμε το τρίτο και τελευταίο μέρος της κατάβασης μέχρι τη σκίτη όπου μας περίμεναν οι υπόλοιποι νικητιανοί προσκυνητές. Αυτοί θα έφευγαν σε λίγο επιστρέφοντας στη Νικήτη, απ' όπου είχαμε ξεκινήσει όλοι μαζί, ενώ εμείς οι τέσσερις θα συνεχίζαμε το οδοιπορικό μας στο Άγιον Όρος επισκεπτόμενοι όσο γινόταν περισσότερα μοναστήρια.

Η επίσκεψη στο Άγιον Όρος είναι έτσι κι αλλιώς ένα γεγονός με ιδιαίτερη σημασία για κάθε προσκυνητή, καθώς του δίνεται η ευκαιρία να δει και να γνωρίσει από κοντά την αγιορείτικη πολιτεία, αλλά και τη ζωή σ' αυτήν, η οποία τόσο διαφέρει από τη συνηθισμένη ζωή των πόλεων και των χωριών της ελληνικής επικράτειας. Όταν όμως αυτή συνδυαστεί με την ανάβαση, όπως στη δική μας περίπτωση, στην κορυφή του Άθωνα, τότε ξεφεύγει από τα όρια του συνηθισμένου και του κανονικού και θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικό, κάτι βέβαια το οποίο πολύ λίγοι από τους προσκυνητές αποτολμούν. Γι' αυτό και μένει ανεξίτηλα χαραγμένη στη μνήμη μας αυτή η επίσκεψή μας στο Άγιον Όρος, παρότι πέρασαν από τότε τόσα πολλά χρόνια, κάνοντάς μας να νοιώθουμε ευλογημένοι και περήφανοι, που το καταφέραμε κάποια στιγμή αυτό το άγγιγμα της Αγίας Κορυφής.

ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΕΚΣΤΡΑΤΕΙΑ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ ΣΤΙΣ ΗΠΑ

Εκστρατεία διαρκείας οργανώνει ο Δήμος Αριστοτέλη Χαλκιδικής, με στόχο να «κατακτήσει» την τουριστική αγορά της Βόρειας Αμερικής και το δυναμικό κοινό των απανταχού Ελλήνων ομογενών.

Η πρώτη μιας σειράς πολλαπλών προωθητικών παρεμβάσεων, που εντάσσονται σε τριετή στρατηγικό σχεδιασμό, πραγματοποιήθηκε στη Νέα Υόρκη των Η.Π.Α. στις αρχές Δεκεμβρίου (1 & 2.12.25).

B2B επαγγελματικές επαφές με εκπροσώπους ταξιδιωτικών γραφείων

Η Σύμβουλος Τουριστικού Marketing του Δήμου Αριστοτέλη, Μαρία Πάππα, σε συνεργασία με το Γραφείο Ε.Ο.Τ. Βόρειας Αμερικής παρουσίασε το πρόγραμμα με τίτλο «Aristotle, Companion» σε ταξιδιωτικά γραφεία της Νέας Υόρκης, τα οποία διοχετεύουν πολιτιστικούς Αμερικανούς ταξιδευτές σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια. Παράλληλα, παρουσίασε το πρόγραμμα με τίτλο «Διακοπές στην Πατρίδα» σε ομογενειακά ταξιδιωτικά γραφεία, στοχεύοντας στην προσέλκυση ομογενών στην Ανατολική Χαλκιδική, αλλά και στην οργάνωση συνεδριακών εκδηλώσεων σε όλο το εύρος του Δήμου Αριστοτέλη.

Το Μάιο του 2026 οι συνομιλητές θα λάβουν μέρος σε στοχευμένο fam. Trip, το οποίο θα αναδείξει το τρίπτυχο «αναψυχή – πολιτισμός – εναλλαγή».

Η παρουσίαση στο Hellenic Cultural Center NYC

Το πρόγραμμα με τίτλο «Διακοπές στην Πατρίδα», το οποίο το χειμώνα θα φιγουράρει σε ηλεκτρονικούς καταλόγους ταξιδιωτικών γραφείων της αμερικανικής ομογένειας και όχι μόνο, παρουσιάστηκε (απευθυνόμενο σε κοινό – B2C) στο εμβληματικό Hellenic Cultural Center NYC της Αστόρια, το οποίο παραχωρήθηκε στο Δήμο Αριστοτέλη από την Ελληνική Ορθόδοξη Αρχιεπισκοπή Αμερικής. Η παρουσίαση συνδυάστηκε με τη συνέντευξη του Έλληνα σκηνοθέτη Γιάννη Σμαραγδή - με αφορμή την παγκόσμια πρεμιέρα της νέας του ταινίας «Καποδίστριας» στη Νέα Υόρκη. Την παρακολούθησαν εκπρόσωποι ομογενειακών οργανώσεων της Νέας Υόρκης, ενώ – μεταξύ άλλων – το παρών έδωσαν η Πρόεδρος της Ευρωαμερικανικής Ένωσης Γυναίκων Λούλα Λόη-Αλαφογιάννη, ο πανεπιστημιακός Νίκος Αλεξίου από το Queens College, ο άμεσος συνεργάτης του Αρχιεπισκόπου Αμερικής π. Γρηγόριος, ο Διευθυντής του Πολιτιστικού Κέντρου, Αλέξανδρος Αμμοχωστιανός, ο Ελληνοαμερικανός σκηνοθέτης Γιάννης Κουταλής, εκπρόσωποι ελληνικών μέσων ενημέρωσης κ.α.

Το καλοκαίρι του 2026 προτάθηκε να πραγματοποιηθεί το ετήσιο συνέδριο των απανταχού ομογενών στην αριστοτελική γενέτειρα. Έκδηλο είναι όμως και το ενδιαφέρον Αμερικανικών Κολλεγίων και Πανεπιστημιακών φορέων για συμμετοχή Αμερικανών φοιτητών στα «αριστοτελικά συμπόσια», που ο Δήμος Αριστοτέλη προωθεί στις πανεπιστημιακές κοινότητες, στο πλαίσιο της αναβίωσης «Των Αριστοτελείων».

Η ραδιοφωνική συνέντευξη

Το πολύπτυχο των δράσεων προβολής στη Νέα Υόρκη, συμπλήρωσε η συνέντευξη που παραχώρησε ο Δήμαρχος Αριστοτέλη στον ιστορικό ραδιοφωνικό σταθμό Cosmos FM, που αποτελεί τη φωνή, αλλά και το ερτζιανό σημείο αναφοράς, συνάντησης και έκφρασης της Ελλάδας και των Ελλήνων ομογενών στις Η.Π.Α.

Η συνέντευξη Τύπου στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη

Η πρωτοβουλία ολοκληρώθηκε στο Γενικό Προξενείο της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη, με τις παρουσιάσεις να απευθύνονται σε ομογενειακά Μ.Μ.Ε., αλλά και σε διακεκριμένους εκπροσώπους ομογενειακών οργανώσεων. Εκτός από την οικοδέσποινα Γενική Πρόξενο, Ιφιγένεια Καναρά, στην εκδήλωση παρέστησαν η διευθύντρια του Γραφείου Δημόσιας Διπλωματίας της Ελλάδας στη Νέα Υόρκη, Μαίρη Βαξεβανίδου, ο διευθυντής του Γραφείου Ε.Ο.Τ. Βόρειας Αμερικής, Κωνσταντίνος Χαροκόπος, καθώς και ο Γενικός Γραμματέας του Ε.Ο.Τ., Ανδρέας Φιορεντίνος. Στην παρουσίαση του Δήμου Αριστοτέλη αναδείχτηκαν συγκριτικά πλεονεκτήματα, αξιοθέατα και σημεία αναφοράς, σε σχέση με τον Αριστοτέλη, το Άγιον Όρος, τον καζαντζακικό ήρωα Αλέξη Ζορμπά, τις παραθαλάσσιες ομορφιές και την ορεινή γοητεία του Δήμου, τις γαστρονομικές επιλογές, τον προσκνηματικό τουρισμό, τις ποδηλατικές διαδρομές και τα περιπατητικά μονοπάτια, στα οποία με τη βοήθεια της τεχνολογίας, ο επισκέπτης μπορεί να έχει τον «Αριστοτέλη συνοδοιπόρο», ως προσωπικό ξεναγό.

Δεκάδες δημοσιεύματα Τύπου αναρτήθηκαν με Μ.Μ.Ε. της ομογένειας, ενώ συμφωνήθηκε η πραγματοποίηση press trip, στο οποίο θα συμμετάσχουν Αμερικανοί εκπρόσωποι Τύπου.

Ο Δήμαρχος Στέλιος Βαλιάνος, δήλωσε σχετικά: «Θέλω να ευχαριστήσω όλους τους φορείς της Ελληνικής Πολιτείας και της Ελληνικής Ομογένειας, που βοήθησαν ώστε να καταστεί εφικτή και αποτελεσματική, αυτή η προσπάθειά μας, να γεφυρώσουμε μια παγκόσμιας ακτινοβολίας γωνιά της Ελλάδας και της Χαλκιδικής, με το αμερικανικό κοινό, αλλά ακόμα περισσότερο με τους Έλληνες ομογενείς, όχι μόνο στις Η.Π.Α., μα παντού στον κόσμο. Δεν πρέπει να λησμονούμε, ότι η Νέα Υόρκη, αποτελεί ένα παγκόσμιο οικονομικό και πολιτιστικό σταυροδρόμι, το ιδανικό μοντέλο μιας πολυπολιτισμικής συνύπαρξης και συνάντησης, αλλά και πομπό που πολλαπλασιάζει τη δυναμική και το βεληνεκές κάθε μηνύματος, σε όλα τα μήκη και πλάτη του κόσμου. Συνδυάζοντας αυτόν τον «πομπό», με οικουμενικά σύμβολα που διαθέτει ο Δήμος Αριστοτέλη, όπως ο ίδιος ο αρχαίος Μακεδόνας φιλόσοφος και η Πολιτεία του Αθώνα, μα και τη σύγχρονη γοητεία της 7ης τέχνης μέσα από τη συνάντησή μας με τον Γιάννη Σμαραγδή και τον κινηματογραφικό «Καποδίστρια», το μήνυμά μας αποκτά μια δυναμική, με διάρκεια και ακτίνα πολύ μεγαλύτερη από τα λίγα 24ωρα που περάσαμε στη Νέα Υόρκη!»

Από το Γραφείο Τύπου

ΜΝΗΜΗΣ ΚΑΤΑΘΕΣΗ

**ΑΡΘΡΑ ΤΟΥ Ι. Α. ΠΑΠΑΓΓΕΛΟΥ
ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗ*
ΚΑΙ ΕΙΝΑΙ ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΕΝΑ ΣΕ ΕΝΤΥΠΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ**

Επιμέλεια: ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΤΡ. ΑΝΑΓΝΩΣΤΑΡΑΣ

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ»

1. «Περί του ονόματος της Χαλκιδικής», Τ1, Οκτ-Δεκ 2009, σ. 7-8
2. «Ερανίσματα περί της Χαλκιδικής», Τ2, Ιαν-Μαρτ 2010, σ. 14-16
3. «Η άφιξη της σημαίας του 1821 στην Κασσάνδρα», Τ3, Απρ-Ιουν 2010, σ. 6
4. «Ο εκ Γαλατίστης Δημήτριος Κατούνης», Τ6, Ιαν-Μαρτ 2011, σ. 12-13
5. «Το «πρώτο πόδι...» (ή πως σβήνουμε την ιστορία μας)», Τ8, Απρ-Ιουν 2011, σ. 3-4
6. «Τα ... παρτάλια», Τ10, Ιαν-Φεβ-Μαρτ 2012, σ. 29
7. «Χαλκιδικής Ανάστασις», Τ12, Ιουλ-Αυγ-Σεπ 2012, σ. 7-8
8. «Ἄξιον ἔστιν», Τ13, Οκτ-Νοε-Δεκ 2012, σ. 1-2
9. «Περί της Νικήτης, ολίγα», Τ14, Ιαν-Φεβ-Μαρτ 2013, σ. 17-18
10. «Ο Απόστολος Παύλος στην Χαλκιδική», Τ15 Απρ-Μαϊ-Ιουν 2013, σ. 7-8
11. «Η παλαιά σφραγίδα της Μονής της Αγίας Αναστασίας Χαλκιδικής», Τ18, Ιαν-Φεβ-Μαρτ 2014, σ. 12
12. «Αρχαιότητες και τουρισμός στην Χαλκιδική», Τ19, Απρ-Μαι-Ιουν 2014, σ. 8-10
13. «Ζακ Λεφόρ (1939 - 2014)», Τ20, Ιουλ-Αυγ-Σεπ 2014, σ. 15
14. «Βροχή Λεοντιδών τον Νοέμβρη του 1885», Τ22, Ιαν-Φεβ-Μαρτ 2015, σ. 18
15. «Το κάστρο του Εγκέλαδου», Τ23, Απρ-Μαι-Ιουν 2015, σ. 20-21
16. «Δαδί, Πίτσακας, Πτύκι και Πιτσιάδα», Τ24, Ιουλ-Αυγ-Σεπ 2015, σ. 16-17
17. «Περί των Ρώσων στο Άγιον Όρος», Τ25, Οκτ-Νοε-Δεκ 2015, σ. 18-19
18. «Ειδήσεις από την Πορταριά της Καλαμαριάς», Τ33, Οκτ-Νοε-Δεκ 2017, σ. 31
19. «Ένας Χαλκιδικιώτης από την Επανομή τιμήθηκε στην πατρίδα του», Τ36, Ιουλ-Αυγ-Σεπ 2018, σ. 23-24
20. «Το συγκρότημα του πύργου του Προσφορίου», Τ38, Ιαν-Φεβ-Μαρ 2019, σ. 2
21. «Καταφυγή λαϊκών στον Άγιον Όρος το 1821», Τ40, Ιουλ-Αυγ-Σεπ 2019, σ. 20
22. «Περί της ιδρύσεως των χωριών στην Χαλκιδική χερσόνησο», Τ41, Οκτ-Νοε-Δεκ 2019, σ. 18-20
23. «Περί του ονόματος του Πολυγύρου», Τ43, Απρ - Μαι - Ιουν 2020, σ. 2
24. «Καταλανοί και Τουρκόπουλοι στην Κασσάνδρα το 1333», Τ45, Οκτ - Νοε - Δεκ 2020, σ. 24-26

Σ.σ. Το περιοδικό ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ εκδίδει ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος «Ο Αριστοτέλης» με έδρα την Θεσσαλονίκη, έτος ιδρύσεως 1903, εκδότη τον πρόεδρο του Συλλόγου Ι. Κοτσάνη. (ιστοσελίδα www.panchalkidikos.gr)

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ»

1. «D.B. Meritt: Η Τωρώνη, μετάφρασις Ελ. Χριστοφάλου»(επιμέλεια), Τ19-20, σ. 35-43
 2. «Γενικά σημειώσεις περί την Τωρώνην», Τ29-30, σ. 67-96
 3. «Συμβολή στην Ιστορία και την αρχαιολογία της περιοχής της Γαλατίστης», Τ33-34, σ. 63-93
 4. «Δύο ομολογίες της χώρας Συκίας για την Τωρώνη», Τ33-34, σ. 115-127
 5. «Τοπογραφικές παρατηρήσεις στα αρχαία Στάγειρα», Τ35, σ.135-158
 6. «Ἐκθεση του προξένου Γ. Δοκού περί Αγίου Όρους (1887)»(επιμέλεια), Τ40-41, σ. 67-130
 7. «Ἐγγραφον του 1814 εκ της Μονής Αγίας Αναστασίας Χαλκιδικής», Τ54-55, σ. 161-168
 8. «Το Άγιον Όρος το 1883», Τ60-61, σ. 179-234
- Σ.σ.** Το περιοδικό ΧΡΟΝΙΚΑ ΤΗΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ, εκδίδει η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής, με υπεύθυνο τον πρόεδρό της Βασίλειο Πάππα 6932583250. (ιστοσελίδα www.ilechalkidiki.gr)

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΚΥΤΤΑΡΟ ΙΕΡΙΣΣΟΥ»

1. «Η παλαιохριστιανική βασιλική της Ιερισσού», Τ6/2011, σ.14-15 (συνδημοσίευση με τον Κ. Δ. Δούκα)
 2. «Η καστρόπορτα της Ιερισσού», Τ16/2018, σ.1
 3. «Σχολείο στην Ιερισσό το 1796», Τ16/2018, σ.6
- Σ.σ.** Το περιοδικό ΚΥΤΤΑΡΟ ΙΕΡΙΣΣΟΥ εκδίδει η Πολιτισμική Ομάδα «Κύτταρο Ιερισσού» με υπεύθυνο τον Χρήστο Καραστέργιο 6972421541.(ιστοσελίδα www.kyttaro.eu)

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΑΡΝΑΙΑ»

1. «Ανασκαφική έρευνα στον λόφο του Προφήτη Ηλία της Αρναίας», Τ60, Ιουλ – Σεπ 2003, σ.9, 11
2. «Η ανασκαφική έρευνα στον λόφο του Προφήτη Ηλία της Αρναίας κατά το έτος 2003», Τ61, Οκτ – Δεκ 2003, σ.10-11
3. «Περί του μοναχού Χρυσάνθου από την Λιαρίγκοβη (1795 και 1818)», Τ122, Ιαν – Μαρ 2019, σ.29-30
Σ.σ. Το περιοδικό ΑΡΝΑΙΑ, εξέδιδε από το 1986 ο φιλόλογος και θεολόγος Δημήτριος Κύρου 6943441419. Το περιοδικό έχει αναστείλει την εκδόσή του από το 2023.

ΣΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΠΟΛΥΓΥΡΟΣ»

1. «Πολυγυρινή προσωπογραφία του 18ου αιώνας», Τ2, Ιαν-Φεβ 2001, σ. 11-16
2. «Ο αρχιεπίσκοπος Κασσανδρείας και Πολυγύρου Ιγνάτιος (1791-1824)», Τ3, Μαρτ-Απρ 2001, σ. 12-14
3. «Περιγραφή του Πολυγύρου κατά το 1914», Τ5, Ιουλ-Αυγ 2001, σ. 12-14
4. «Περί του Πολυγύρου κατά το έτος 1903», Τ8, Ιαν-Φεβ 2002, σ. 17-19
5. «Η «Προκήρυξη» του Γ. Κονδύλη από τον Πολύγυρο (14 Σεπ. 1916)», Τ10, Μαι-Ιουν 2002, σ. 8-9
6. «Η προέλευση του ονόματος του Πολυγύρου», Τ16, Μαι-Ιουν 2003, σ. 7
7. «Οι εικόνες του Παραλή στο ναό του Αγ. Νικήτα της Νικήτης Χαλκιδικής», Τ17, Αυγ 2003, σ. 27-28
8. «Από Νικήτης εις Πολύγυρον... ακτοπλοϊκώς», Τ19, Νοε-Δεκ 2003, σ. 10-11
9. «Καταγραφή των Πολυγυρινών στο Άγιον Όρος, το 1834», Τ20, Ιαν-Φεβ 2004, σ. 6-7
10. «Στου Τσάμη τον καιρό», Τ21, Μαρτ-Απρ 2004, σ. 32-34
11. «Βιογραφικό διάγραμμα του μακαριστού Κασσανδρείας Ειρηναίου»(επιμέλεια), Τ23, Ιουλ-Αυγ2004, σ. 4
12. «Η συμβολή του Κασσανδρείας Ειρηναίου στην αποκατάσταση των προσφύγων», Τ23, Ιουλ-Αυγ2004, σ. 7-13
13. «Οι Καλαθάδες και η Καλαθού», Τ25, Νοε-Δεκ 2004, σ. 14-16
14. «Οι Πρώτοι Παγγαλκιδικοί Αγώνες στον Πολύγυρο (31 Αυγούστου 1924)», Τ26, Ιαν-Φεβ 2005, σ. 10-11
15. «Οι Βαλανάδες», Τ27, Μαρτ-Απρ-Μαι 2005, σ. 16-17
16. «Προτάσεις του Κασσανδρείας Ειρηναίου για τον εποικισμό της Καλαμαριάς κατά το 1914», Τ28, Ιουν-Ιουλ 2005, σ. 4-6
17. «Γιατί όχι και οι Χαλκιδικιώτες», Τ29, Αυγ-Οκτ 2005, σ. 20
18. «Αγιογράφοι του Πολυγύρου, κατά τον 19ον αιώνα», Τ30, Νοε-Δεκ 2005, σ. 19-22
19. «Περί του Κάστρου στην «Παλιοφυλακή» Πολυγύρου», Τ42, Νοε-Δεκ 2007, σ. 6-8
20. «Η «Παλημπιάδα» του Πολυγύρου», Τ43, Ιαν-Φεβ 2008, σ. 6-9
21. «Σχόλια σε μια φωτογραφία», Τ45, Μαι-Ιουν 2008, σ. 17
22. «Τα Δημουρούδια του Πολυγύρου», Τ47, Σεπ-Οκτ 2008, σ. 15-17
23. «Ο ναός του Αγίου Νικολάου στο Σελιό Πολυγύρου», Τ48, Νοε-Δεκ 2008, σ. 21-24
24. «Η Πολυγυρινή συμμετοχή στον 1ο Κολυμβητικό Διάπλου του Τορωναίου», Τ52, Ιουλ-Αυγ 2009, σ. 9-11
25. «Το εξωκλήσι της Παναγίας στον Πολύγυρο», Τ58, Ιουλ-Αυγ 2010, σ. 21-24
26. «Περί παπα-Γεωργάκη και παπα-Παννάκη, ολίγα» (α' μέρος), Τ60, Νοε-Δεκ 2010, σ. 4-7
27. «Περί παπα-Γεωργάκη και παπα-Παννάκη, ολίγα» (β' μέρος), Τ61, Ιαν-Φεβ 2011, σ. 15-18
28. «Με αφορμή μια επιστολή του Καϊμακάμη Κασσάνδρας, του 1882, προς την Μονή Βατοπεδίου», Τ66, Νοε-Δεκ 2011, σ. 15-17
29. «Περί της βρύσης του Κούρου (damnation memoriae)», Τ67, Ιαν-Φεβ 2012, σ. 12-14
30. «Αθανάσιος Παπαδημητρίου: ένας Πολυγυρινός διδάσκαλος στο Γαλάτσι της Ρουμανίας († 1926)», Τ70, Ιουλ-Αυγ 2012, σ. 18
31. «Ο πανηγυρικός λόγος κατά την απελευθέρωση του Πολυγύρου το 1912», Τ71, Σεπ-Οκτ 2012, σ. 7-11
32. «Ο διακο-Τίτος», Τ72, Νοε-Δεκ 2012, σ. 16-17
33. «Προεκλογικές κινήσεις στον Πολύγυρο το 1911», Τ73, Ιαν-Ιουν 2013, σ. 4-7
34. «Εξοφλητικόν Γράμμα του 1839 από τον Πολύγυρο», Τ75, Οκτ-Δεκ 2013, σ. 10-12
35. «Τοις τιμιωτάτοις και χριστιωτάτοις προεστώσι, εις χωρίον Πολύγερων», Τ76, Ιαν-Μαρτ 2014, σ. 44-45
36. «Σχόλια σε τρεις φωτογραφίες», Τ78, Αυγ-Δεκ 2014, σ. 21-22
37. «Προσφορά εν καθαρά καρδία», Τ79, Ιαν-Μαρτ 2015, σ. 5-6
38. «Ο άλλος Πολύγυρος», Τ80, Απρ-Ιουν 2015, σ. 3
39. «Ο εκ Πολυγύρου αγιογράφος Απόστολος Α. Ξένος (1892)», Τ80, Απρ-Ιουν 2015, σ. 4-5
40. «Οθωμανικοί βανδαλισμοί σε εξωκλήσια του Πολυγύρου (τέλη 19ου αι.)», Τ82, Οκτ-Δεκ 2015, σ. 8-9
41. «Παλαιοχριστιανικές αρχαιοτήτες στην Αγία Παρασκευή του Πολυγύρου», Τ83, Ιαν-Μαρτ 2016, σ. 6-7
42. «Πότε κτίσθηκε ο ναός του Αγίου Νικολάου στον Πολύγυρο», Τ84, Απρ-Ιουν 2016, σ. 10-11
43. «Η Σχολή της Λόκοβης», Τ85, Ιουλ-Σεπ 2016, σ. 7-8
44. «Το σχολείο των Σιπετνικίων», Τ86, Οκτ-Δεκ 2016, σ. 48

45. «Περί του κισλά των Σεπετνικίων», Τ89, Ιουλ-Σεπ 2017, σ. 16
 46. «Αρνησίχριστος στην Γαλάτιστα το 1817», Τ90, Οκτ-Δεκ 2017, σ. 8-9
Σ.σ. Το περιοδικό ΠΟΛΥΤΥΡΟΣ, εξέδιδε ο Λαογραφικός Όμιλος Πολυγύρου με διευθυντή τον Γιάννη Κανατά τηλ. 6945387959. Το περιοδικό προς το παρόν έχει αναστείλει την έκδοσή του. Ιστοσελίδα roligiros.blogspot.com
- * Το δημοσίευμα καταχωρείται στο παρόν τεύχος ως «μνημόσυνο» με την ευκαιρία της συμπλήρωσης ενός έτους από την εκδημία του λαμπρού επιστήμονος, κορυφαίου αρχαιολόγου και εξαιρετού ανθρώπου Ιωακείμ Αθ. Παπάγγελου, από την Νικήτη.

ΑΙΩΝΙΑ ΤΟΥ Η ΜΝΗΜΗ

Ο ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΘΕΟΔΩΡΩΝ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΑΓΓ. ΣΜΑΓΑΣ

τ. Εκπαιδευτικός - Συγγραφέας

Κατά τον 4ο μ.Χ. αιώνα στην Οικουμενική Σύνοδο στη Λαοδικεία της Φρυγίας, θεσπίστηκαν 60 κανόνες που ρύθμιζαν την πίστη και τον τρόπο λατρείας των Ορθόδοξων Χριστιανών. Ανάμεσα στα υπόλοιπα αποφασίστηκε και ο συνεορτασμός των δύο Αγίων Θεοδώρων, του Τήρωνος και του Στρατηλάτου κατά το πρώτο Σάββατο της Μεγάλης Τεσσαρακοστής, ήτοι το Σάββατο μετά την Καθαρά Δευτέρα.

Η μνήμη των δύο Αγίων γιορτάζεται ξεχωριστά: στις 8 Φεβρουαρίου για τον Άγιο Θεόδωρο τον Στρατηλάτη και στις 17 Φεβρουαρίου για τον Άγιο Θεόδωρο τον Τήρωνα. Η απόφαση της Οικουμενικής Συνόδου, περί κοινού εορτασμού το συγκεκριμένο Σάββατο, στηρίχτηκε πάνω στο θαύμα των «κόλλυβων», που αποδίδεται στον Άγιο Θεόδωρο τον Τήρωνα. Ο Άγιος ήταν στρατιώτης στο τάγμα των Τήρωνων (νεοσυλλέκτων) την εποχή του Διοκλητιανού.

Σύμφωνα με μια πρώτη εκδοχή, σε περίοδο πείνας έθρεψε τον πληθυσμό της πόλης Ευγάιτα στα βόρεια της Μικράς Ασίας με κόλλυβα. Από τότε καθιερώθηκε να προσφέρονται κόλλυβα το πρώτο Σάββατο των νηστειών (Ψυχοσάββατο). Μια δεύτερη θρησκευτική παράδοση εξιστορεί το θαύμα του Αγίου επί των ημερών του αυτοκράτορα Ιουλιανού του Παραβάτη. Η παράδοση αναφέρει ότι ο αυτοκράτορας, που ήταν αντίθετος με τη νηστεία των Χριστιανών, διέταξε τον έπαρχο της Κωνσταντινουπόλεως, όταν πλησίαζε η πρώτη εβδομάδα των νηστειών, να εξαφανίσει κάθε είδους τρόφιμο από την αγορά, ώστε να εξαναγκαστούν οι Χριστιανοί να φάνε από τα «ειδωλόθυτα», δηλαδή από τα ψημένα σφάγια των θυσιών, που παρέχονταν σε αφθονία σε σχέση με τα άλλα είδη διατροφής που αποκρύφτηκαν. Τότε ο Άγιος παρουσιάστηκε σαν οπτα-

σία στον Πατριάρχη Ευδόξιο, υποδεικνύοντάς τον να χρησιμοποιήσουν οι Χριστιανοί, αντί άλλης τροφής, τα κόλλυβα, εξηγώντας του ότι γίνονται από βραστό σιτάρι και άλλους ξηρούς καρπούς.

Ο κοινός εορτασμός οδήγησε ορισμένους σχολιαστές στο λαθεμένο συμπέρασμα ότι δεν πρόκειται για δύο, αλλά για έναν Άγιο Θεόδωρο. Όμως τα δύο διαφορετικά συναξάρια αποδεικνύουν τη διαφορετική ύπαρξή τους. Για τον Άγιο Θεόδωρο τον Στρατηλάτη έγραψε ο αυτόπτης μάρτυρας Αύγαρος που παρα-

Ο ναός των Αγίων Θεοδώρων στα Νέα Ρόδα αποτελεί το έμβλημα και την κορωνίδα του λιμανιού.

Φωτογραφία: Μιχάλης Καραμανλής

κολούθησε από κοντά το μαρτύριό του. Ενώ στον Άγιο Θεόδωρο τον Τήρωνα αναφέρθηκε ο Άγιος Γρηγόριος Νύσσης πολύ πριν από τη γέννηση και δράση του έτερου Αγίου. Η Ορθόδοξη εκκλησία της Κύπρου τιμά τη μνήμη τους κατά την ημέρα του μαρτυρίου τους ξεχωριστά, ενώ το πρώτο Σάββατο των νηστειών γιορτάζει σε ανάμνηση του θαύματος των κόλλυβων.

Την ενοποίηση, δηλαδή τη σύμπτυξη των δύο Αγίων σε έναν, κάνει και ο απλός λαός της Χαλκιδικής όχι από λάθος, αλλά για να ταιριάζει η ρίμα στα αυτοσχέδια λόγια της δέησης των ανύπαντρων κοριτσιών, όταν επικαλούνταν τη συνδρομή του Αγίου στη μελλοντική τους αποκατάσταση. Στο χωριό μου, στον Άγιο Νικόλαο, οι ανύπαντρες κοπέλες την Παρασκευή των πρώτων Χαιρετισμών, αφού εξασφάλιζαν τα ευλογημένα από την εκκλησία κόλλυβα, τα τοποθετούσαν κάτω από το μαξιλάρι τους για τρεις συνεχόμενες νύχτες, να ονειρευτούν τον άντρα που θα παντρευτούν. Το όνειρό τους δεν έπρεπε να το εκμυστηρευθούν σε κανένα. Πριν κοιμηθούν απαγγέλλαν δεόμενες: «*Αι Θόδουρη καλέ μ' / μέγα και θαυματουργέ μ', / Συ στους δρόμους που γυρνάς / και τις τύχες συναντάς, / όταν βρεις και τη δική μου, / την καλή και τη χρυσή μου, / αν τη δεις να*

κάθιτι / να την πεις να σηκωθεί / κι αν τη δεις να έρχιτι,
/ πες της γλήγορα να 'ρθει.»

Τα ίδια περίπου λόγια με παρόμοιο περιεχόμενο και στόχευση, με μικρές παραλλαγές και πάντα με κλητική προσφώνηση στον ενικό αριθμό, έλεγαν και λένε σε όλα τα χωριά της Χαλκιδικής. Στο Γομάτι για παράδειγμα απαγγέλουν: «*Αγιε Θόδωρε καλέ μου / και πνευματικέ μου / Συ στους δρόμους που γυρνάς / και τις τύχες συναντάς, / αν θα βρεις και τη δικιά μου, / καλά λόγια να της πεις, / αν τη δεις να κάθεται / να την πεις να σηκωθεί / κι αν τη δεις να έρχεται / πες της γρήγορα να 'ρθει. / Αν τη δεις να τρώει ψωμί / να της πεις να φερ' κι εμένα.*»

Στο Παλαιοχώρι τα παρακάτω λόγια απευθύνονται στον Άγιο Θεόδωρο ή και στον Άγιο Φανούριο ανάλογα με τη γιορτή που ξημερώνει, ενώ ακολουθείται το ίδιο τελετουργικό με τα κόλλυβα. «*Αγιε Θόδωρε (Φανούριε) καλέ μου / άρχοντα και ταπεινέ μου / κει στην έρημο που πας / και τις τύχες συναντάς / αν εύρεις και τη δική μου / στείλε την να 'ρθει μαζί μου.*»

Τη μεσιτεία για έναν πετυχημένο και ευλογημένο γάμο, ζητούσαν τα ελεύθερα κορίτσια κατά τη γιορτή των Αγίων Θεοδώρων, του Αγίου Φανουρίου, αλλά και κατά το γενέθλιο του Αγίου Ιωάννου.

Πέρα από το αίτημα για διαμεσολάβηση των Αγίων Θεοδώρων στην ευόδωση του γάμου των κοριτσιών, το σύνολο των κατοίκων της Χαλκιδικής και ιδιαίτερα των παράκτιων περιοχών επιδίδονταν σε ένα ξέφρενο γλέντι με κρασί και νηστήσιμα θαλασσινά: αχινούς, μύδια, στρείδια, πεταλίδες, χταπόδια, σουπιές και άλλα. Έτσι με τα ξεφαντώματα της «Καθαρά Δευτέρας» και των Αγίων Θεοδώρων, συντόμευαν και μετρίαζαν την αυστηρή και αργοςάλευτη Μεγάλη Τεσσαρακοστή.

Σχεδόν όλα τα παραθαλάσσια και τα εγγύς στη θάλασσα χωριά της Χαλκιδικής τιμούσαν τους συμπαθείς Αγίους αφιερώνοντάς τους ναούς και πανηγυρίζοντας στη μνήμη τους. Ξεκινώντας ένα οδοιπορικό από τις παρυφές του Αγίου Όρους, αναζητώντας ναούς αφιερωμένους στους δύο συνονόματους Αγίους, συναντάμε τον πρώτο στα Νέα Ρόδα σε περίοπτη θέση στην είσοδο του λιμανιού πάνω σε ένα βραχώδες έξαρμα. Προχωρώντας στη συνέχεια νοτιοδυτικά στον μυχό του Σιγγιτικού Κόλπου, στη γραφική ακτή Πιαλάκι, μεταξύ Πυργαδικίων και Αγίου Νικολάου, βλέπουμε να προβάλλει ειρηνικά έτερο εξωκλήσι των Αγίων. Το τρίτο στη σειρά είναι αυτό που επέλεξε να φωλιάσει βαθιά μέσα στο Αιγαίο στο νοτιότερο σημείο της μακεδονικής γης, στο λιμάνι Πηγαδάκι της Συκιάς Χαλκιδικής. Τα βήματά μας έπειτα μας φέρνουν προσκυνητές του ελέους και της χάριτος των Αγίων στην πολύβουη, κατά τους θερινούς μήνες, παραλία της Νικήτης. Ο επόμενος ναός στον μυχό του Τορωναιίου Κόλπου, δεν είναι ένα απλό εξωκλήσι, είναι ο κύριος ναός της Γερακινής με κτήτορες τους Αγίους Θεοδώρους, προστάτες και πρεσβευτές των κατοίκων του χωριού. Κλείνω την περιδιάβαση με την ανα-

φορά ύπαρξης μοναστηριακού ναού των Αγίων στην Κασσάνδρα μεταξύ Βάλτας και Φούρκας.

Οι κάτοικοι του Αγίου Νικολάου ευλαβούνταν και τιμούσαν ποικιλοτρόπως τους Αγίους από την πρωτοχριστιανική περίοδο και συνεχίζουν στις μέρες μας με την ίδια ένταση και ζέση να τελούν τα λατρευτικά τους καθήκοντα αλλά και τα έθιμα της ημέρας. Σε βυζαντινό έγγραφο αναφέρεται η ύπαρξη ναού. «... Έν τῇ περιοχῇ τῶν Φουρνίων ὁ Ἅγιος Θεόδωρος, ἦτοι τὰ Πηγαδίτζια σύν τῇ Ἄδοβίτσα». Τα Φουρνία, γνωστό τοπωνύμιο σήμερα σαν Παλαίφουρνος και τα Πηγαδίτζια, δηλαδή τα Πηγαδάκια, τοποθεσίες εφαιπτόμενες με τον Όρμο Παναγίας, διευκόλυναν την επαφή με τη θάλασσα και την εξασφάλιση των απαραίτητων νηστήσιμων θαλασσινών μεζέδων. Πάνδημος ο πληθυσμός του χωριού ξεχυνόταν προς τον Όρμο, το επίγειο, άλλοι πεζοί και άλλοι καβάλα στα ζώα με τα πολύχρωμα και φανταχτερά υφαντά πανωσάμαρα.

Σύμφωνα με την παράδοση, στα χρόνια της Τουρκοκρατίας στο γλέντι συμμετείχαν και Τούρκοι. Κατά τη μέρα αυτή καθώς και την Τρίτη μέρα του Πάσχα, που κατέβαζαν στον Όρμο τις εικόνες (Εικονίσματα), οι νέοι του χωριού έχοντας μέσα τους το μανιάτικο γονίδιο, εξασκούσαν με τα όπλα στη σκοποβολή στην παρακείμενη παραλία του Λιβροχιού. Για να καλύπτεται ο ήχος από τις τουφεκιές, οι γλεντοκόποι του Όρμου που χόρευαν, συμπύσσονταν προς το κέντρο βγάζοντας δυνατές κραυγές. Το έθιμο σε ανάμνηση αυτού του περιστατικού επαναλαμβάνονταν μέχρι πρόσφατα με τους χορευτές να κραυγάζουν συγκλίνοντας προς το κέντρο.

Όταν όμως η δράση των νέων και η απόπειρα συγκάλυψής της έγινε γνωστή από τις τούρκικες αρχές της Σιθωνίας, που έδρευαν στον Άγιο Νικόλαο, απαγορεύτηκαν οι πανηγυρικές εκδηλώσεις, επιτρέποντας μόνο την τέλεση της Θείας Λειτουργίας. Οι ανυπότακτοι όμως Αγιονικολάτες, δεν πειθάρχησαν και συνέχισαν να πανηγυρίζουν μυστικά περνώντας με βάρκες στο λιμάνι του Κρυφτού, στον Διάπορο, το μεγαλύτερο νησί από τις νησίδες και βραχονησίδες που φράσσουν τον κόλπο της Βουρβουρούς. Αργότερα μετά την απελευθέρωση στα 1912 συνέχισαν να πανηγυρίζουν στον Όρμο Παναγίας που είναι η πιο προσβάσιμη ακτή, αποφεύγοντας τη μετακίνηση με βάρκες, που ήταν επικίνδυνο μέσο μεταφοράς για τους μεθυσμένους πανηγυριστές.

Δικαιολογημένα λοιπόν ο δήμος Σιθωνίας, παρά τον εορτασμό και σε παρακείμενους ναούς, χρηματοδοτεί αποκλειστικά την πανήγυρη των Αγίων Θεοδώρων στον Όρμο Παναγίας, που επιβίωσε μετά από περιπέτειες και απαγορεύσεις μέχρι σήμερα. Η τοπική κοινότητα του Αγίου Νικολάου οργανώνει τη μέρα αυτή ολοήμερο ξεφάντωμα με κουνόμ'κου (κουρμπάνι) ρύζι με χταπόδι και άλλα νηστήσιμα, κρασί, μουσική, χορό και αθλητικές εκδηλώσεις.

ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΗ ΑΠΟΚΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΘΑΡΗ ΔΕΥΤΕΡΑ ΣΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ 20ού ΑΙΩΝΑ (ΟΠΩΣ ΤΙΣ ΕΖΗΣΑ)

ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΣΙΚΟΥΛΑΣ

Ομότ. Καθηγητής Παιδιατρικής Α.Π.Θ.

Αποκριά! Καρναβάλια, κρυφά και φανερά,
με σαντόζες, νταγρεντούζες και ντεφτσούδες.
Και Καθαρή Δευτέρα! με γιούφτους και φωλούδες.

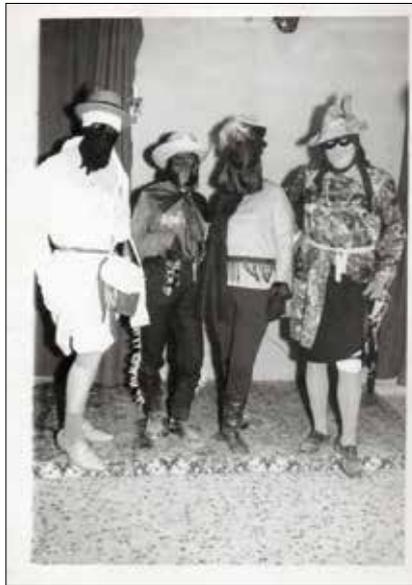
Πιστεύω ότι ο παραπάνω «ποιητικός» αυτο-σχεδιασμός περιέχει τα κύρια χαρακτηριστικά της Πολυγυρινής Αποκριάς και της Καθαρής Δευτέρας της εποχής εκείνης.

Από πολύ παλιά η Αποκριά στον Πολύγυρο ήταν ένα σημαντικό γεγονός και είχε ένα ιδιαίτερο χρώμα. Ήδη από την εποχή του μεσοπολέμου υπήρχαν στον Πολύγυρο οργανωμένες αποκριάτικες εκδηλώσεις, όπως χοροί σε πλατείες και σε κέντρα και παρελάσεις. Το ιδιαίτερο όμως χρώμα το έδιναν τα ατομικά και παρεϊστικά καρναβάλια, που όργωναν δρόμους και γειτονιές καθ' όλη τη διάρκεια της Αποκριάς.

Τα καρναβάλια αυτά μάλιστα διατήρησαν ζωντανή, όσο μπορούσαν, την Αποκριά, καθ' όσον κατά τη διάρκεια του Πολέμου, της Κατοχής και του Εμφυλίου και για αρκετά χρόνια οι δημόσιες καρναβαλικές εκδηλώσεις είχαν σταματήσει. Η συνηθισμένη καρναβαλική μεταμφίεση ήταν να ντύνονται οι άντρες γυναίκες και οι γυναίκες άντρες. Δεν χρησιμοποιούσαν συνήθως τυπικές στολές, πλην σπανίων εξαιρέσεων, αλλά έβαζαν ό,τι ρούχα υπήρχαν στο σπίτι από τα διάφορα μέλη της οικογένειας.

Το αποτέλεσμα ήταν συνήθως κωμικότατο. Δημιουργούσαν πρωτότυπα, πλούσια σε φαντασία καρναβάλια, που προκαλούσαν αβίαστο γέλιο και ανεπανώληπτη ευθυμία. Άντρες μεταμφιεσμένοι σε κυρίες ή δεσποινίδες προσπαθούσαν να μιμηθούν τη γυναικεία φωνή και να κρύψουν τα τριχωτά τους χέρια και πόδια. Γυναίκες μεταμφιεσμένες σε άντρες, προδομένες όμως από τα χαρακτηριστικά προέχοντα οπίσθιά τους, παρά τις φιλότιμες προσπάθειες που έκαναν για να πείσουν ότι ήταν άντρες κρεμώντας ανελλιπώς ανάμεσα στα σκέλια δύο ξερά κρεμμύδια και ανάμεσα σ' αυτά μια καλαμποκουκουνάρα από τη ζώνη τους, προκλητικότερα!

Τα καρναβάλια στη συλλογική συνείδηση των αν-

Καρναβάλια στον Πολύγυρο

θρώπων εκείνης της εποχής (από τα τέλη της δεκαετίας του '40 μέχρι το τέλος σχεδόν της δεκαετίας του '50), ήταν ταξινομημένα σε 2 κατηγορίες: στα **κρυφά** και στα **φανερά**. Όπως λένε και οι ονομασίες τους, **κρυφά** καρναβάλια ήταν εκείνα, που έκρυβαν το πρόσωπό τους και **φανερά** εκείνα, που το εξέθεταν. Η μαγκιά εκ μέρους των κρυφών καρναβαλιών ήταν να καταφέρουν να μην αναγνωρισθούν. Έτσι τα κρυφά καρναβάλια επισκέπτο-

νταν σπίτια ή τριγυρνούσαν στους δρόμους προκαλώντας με τολμηρές εκφράσεις και χειρονομίες τους οικοδεσπότες των σπιτιών ή τους διαβάτες των δρόμων φροντίζοντας να αλλάζουν τις φωνές τους για να μην τα αναγνωρίζουν. Εξίσου μαγκιά όμως ήταν και εκ μέρους των οικοδεσποτών ή των διαβατών να καταφέρουν να αναγνωρίσουν τα κρυφά καρναβάλια. Έτσι προσπαθούσαν να μαντέψουν ποιοί ήταν μέσα από την έστω και αλλαγμένη φωνή τους, από το βάδισμα, από το σουλούπι τους ή από κάποιο ρούχο, που ήξεραν ότι ανήκει στην οικογένεια του καρναβαλιού. Μερικοί «ξεμπρόστιαζαν», σήκωναν δηλαδή βίαια το κάλυμμα του προσώπου του κρυφού καρναβαλιού για να αποκαλύψουν την ταυτότητά του.

Τα **κρυφά** καρναβάλια ήταν απαγορευμένα μετά την Κατοχή και τον Εμφύλιο για το φόβο κυκλοφορίας κάποιων ατόμων, που κάτω από το προσωπίο της ανωνυμίας μπορούσαν να προκαλέσουν κακό, καθ' όσον τα μίσση και τα πάθη ήταν νωπά. Έτσι τα κρυφά καρναβάλια όντας παράνομα απέφευγαν τους κεντρικούς δρόμους. Στους απόκεντρους όμως δρόμους και ιδίως στα σπίτια και τις γειτονιές, κυρίως κατά τις νυχτερινές ώρες, γινόταν χαμός. Κανένας νόμος δεν μπορούσε να σταματήσει αποτελεσματικά τη γοητεία του κρυφού καρναβαλιού.

Τα **φανερά** καρναβάλια κυκλοφορούσαν ελεύθερα στους δρόμους ή προορίζονταν για χορούς, για σχολικές γιορτές, balls d' enfant κ.λ.π.

Οργανωμένα καρναβάλια στον Πολύγυρο (παρελάσεις, κ.λ.π.) άρχισαν να ξαναγίνονται από το 1955. Από τα οργανωμένα καρναβάλια της δεκαετίας του '50, αλη-

σμόνητα ήταν «ο βοσκός με τις πάπιες». «Πάπιες» ήταν κορίτσια και νεαρές γυναίκες τυλιγμένες κυριολεκτικά από την κορυφή μέχρι τα νύχια με ένα σεντόνι, με μόνο άνοιγμα ένα κίτρινο ράμφος στο πρόσωπο, τις οποίες συνόδευε ένας «βοσκός» που τις καθοδηγούσε με μια βέργα και τις τάζε καλαμπόκι από ένα ντρουβά. Οι πάπιες λικνίζονταν, ακκίζονταν, έβγαζαν τσιριχτά πα-πα και προκαλούσαν ακράτητα γέλια και μεγάλη ευθυμία στους θεατές. Οι πάπιες για κάποια χρόνια ήταν ένα από τα κορυφαία γεγονότα της Πολυγυρινής Αποκριάς, που το περίμεναν με λαχτάρα οι Πολυγυρινοί. Άκουσα πολλές φορές από «παλιο-καιρίσιους» πολυγυρινούς να περιμένουν με ανυπομονησία ή να περιγράφουν με ενθουσιασμό το show με «του τζιουμπάν'(ι)¹ μι τα χ(ι) νάρια²», όπως απέδιδαν εις άπταιστον παλιοκαιρίσια Πολυγυρινή γλώσσα «τον βοσκό με τις πάπιες».

Ένα μείζον χαρακτηριστικό της Πολυγυρινής Αποκριάς ήταν και τα γλέντια στα καφενεία και τα εστιατόρια τα οποία μετατρέπονταν για δύο τουλάχιστον βδομάδες σε κέντρα διασκέδασης. Σείονταν ο Πολύγυρος από τη μουσική και τα τραγούδια των κέντρων αυτών, τα οποία ήταν ασφυκτικά γεμάτα. Ένα από τα κύρια χαρακτηριστικά αυτών των γλεντιών, το σήμα κατατεθέν τους, ήταν οι τραγουδίστριες, που προσκαλούνταν από τη Θεσσαλονίκη, ενώ οι ορχήστρες ήταν συνήθως από ντόπιους. Οι τραγουδίστριες λοιπόν αυτές ήταν το θέμα απασχόλησης και συζήτησης όλων των Πολυγυρινών, αντρών και γυναικών. Οι μεν άντρες, δεδομένης της σεξουαλικής πείνας της δεκαετίας εκείνης, περίμεναν πως και πως τον ερχομό των τραγουδιστριών όχι τόσο για να τις ακούσουν, αλλά κυρίως να τις δουν ντυμένες τολμηρά, φτιασιδωμένες προκλητικά να λικνίζονται, να χορεύουν (και άντε και να τραγουδούν) και να τους αναστατώνουν.

Οι γυναίκες από την άλλη μεριά έβλεπαν τους άντρες τους ή τους γιους τους να ξενοχτούν στα καφενεία, να μην μπορούν να σηκωθούν την άλλη μέρα για να δουλέψουν και να ξοδεύουν τα λεφτά του οικογενειακού προϋπολογισμού, που οπωσδήποτε δεν περίσσευαν (και) εκείνα τα χρόνια. Τις τραγουδίστριες αυτές τις αποκαλούσαν συνήθως **σαντόζες** (παραφθορά προφανώς της γαλλικής λέξης chanteuse, που σημαίνει τραγουδίστρια) και ενίοτε **ντεφτσούδες** (προφανώς από τη χρήση του ντεφιού, που έκαναν). Κάποιοι τις αποκαλούσαν και **νταργεντζούδες**³ για τον ίδιο προφανώς λόγο. Οι σαντόζες λοιπόν ήταν η αιχμή του δόρατος για τις Πολυγυρινές οικογένειες κατά τη διάρκεια της Αποκριάς. Γίνονταν ομηρικοί καυγάδες ανάμεσα στα αντρώγυνα για τις σαντόζες. Έγινε μάρτυρας πολλών τέτοιων καυγάδων και άκουσα πολλές ιστορίες για ανάρμοστες μέχρι ανήκουστες συμπεριφορές αντρών προς σαντόζες και γυναικών προς τους άντρες τους. Υπήρχαν γυναίκες, που πήγαιναν στα καφενεία και συμμαζεύαν τους άντρες τους, συνήθως στέλνοντας κάποιον να τους ει-

δοποιήσει ενώ αυτές περίμεναν απ' έξω, όπου κατά τη συνάντηση «γαία πυρί εμείγνυτο» ή σπανιότερα έμπαιναν αυτοπροσώπως μέσα στα καφενεία όπου και πάλι «γαία πυρί... παραεμείγνυτο» εκεί, επί τόπου, προς μεγάλη τέρψη των θαμώνων.

Στο σπίτι μας, φαντάζομαι και σε πολλά άλλα σπίτια, πρώτο θέμα συζήτησης μεταξύ της μάνας μου και των γειτονισσών της κατά την ώρα του πρωινού καφέ ήταν φυσικά οι σαντόζες.

Εκεί κι' αν ακούγονταν τέρατα και σημεία για τα διαδραματιζόμενα κατά τα βράδια στα καφενεία, με επώδο κάποια από τις παρακάτω εκφράσεις:

- «**Τι πράγμα, καλή μ' κι' αυτές οι ντιφτσούδες. Οι πάδιες, οι δείξιες.**

- «**Που ακούσκι, καλήμ, κάθε βράδ', ούλν(ι) οι άντρες να ξενοχτούν στ' νταργιντζούδις.**

- «**Ανάθιμά τις τσ' σαντόζις. Καλά είχαμι τ'ν ησυχία μας. Πότι να τσακ'στούν να φύγ'ν για να σ(ι)μαζουχτούν στα σπίτια τσ' οι άντρες. Λύσσιαξαν.**»

Συνήθως ύστερα χαμήλωναν τις φωνές τους για να μην ακούμε εμείς τα παιδιά, που βέβαια καμωνόμασταν ότι διαβάζουμε, αλλά ήμασταν όλο αυτιά για να πιάσουμε καμιά κουβέντα από τα θαυμαστά που ακούγαμε. Κάποια από τα σπαράγματα, που ξεχωρίζαμε ήταν τα εξής: Κάποιος πήγε να βάλει χέρι σε μια σαντόζα, άλλος ότι κόλλησε στο μέτωπό της όλο το μεροκάματο, άλλος ότι έστειλε σε μια από αυτές ραβασάκι κ.λ.π. Τρομερά πράγματα! Τέλος, άκουσα, ότι μια σαντόζα συνήθιζε να βγάζει κάποια ενδύματά της και να τα πετάει ναζιάρικα στους παραληρούντες άντρες. Πολύ αργότερα έμαθα ότι η πράξη αυτή της σαντόζας λέγονταν strip tease τουτέστιν «βασανιστικό ή ερεθιστικό βραδυγύμνωμα», όπως αποδίδεται στα ελληνικά ο αγγλικός αυτός όρος.

Έτσι, τέλειωνε κάποτε η Αποκριά και έρχονταν η Καθαρή Δευτέρα, που υπήρχε το έθιμο «**των γιούφτων**».

Ομάδες αντρών κυρίως, πασάλειβαν τα πρόσωπά τους με φούμο, με κάρβουνα ή με τη «**λαμνίλα**» που έβγαζαν από τηγάνια και κατσαρόλες και φορώντας ό,τι παλιόρουχο έβρισκαν, παρίσταναν τους γύφτους και γυρνούσαν όλο τον Πολύγυρο με γαϊδούρια φορτωμένα με κιλίμια, σίτες και πυκνάδες χαρίζοντας με τις φωνές και τα τραγούδια τους το κέφι.

Ένα χαρακτηριστικό έθιμο του Πολύγυρου, που το τηρούσαμε με θρησκευτική ευλάβεια κάθε πρωί Καθαρής Δευτέρας, ήταν η ανεύρεση «**φωλούδας**».

Δεν επιτρεπόταν να βάλουμε τίποτα στο στόμα μας ούτε φαγητό, ούτε νερό αν δεν βρίσκαμε κάπου μια φωλιά από πουλιά, μια «φωλούδα» όπως τη λέγαμε, την οποία έπρεπε να προσκομίσουμε στη μάνα μας για να μας επιτρέψει να φάμε. Ξεχυνόμασταν λοιπόν από τα χαράματα στα ρουμάνια, στις πλαγιές και τα λαγκάδια για να βρούμε την πολυπόθητη φωλούδα. Φυσικά ποτέ δεν βρίσκαμε. Εγώ τουλάχιστον και η παρέα μου δεν θυμάμαι να βρήκα ποτέ. Βέβαια δεν μέναμε νηστικοί.

Θα μπορούσαμε να φάμε, έστω κι' αν δεν βρίσκαμε φωλούδα, κάνοντας πριν το φαγητό σαράντα μετάνοιες! Για να μην χάσουμε το λογαριασμό μαζεύαμε σαράντα «πετρούδες», τις τοποθετούσαμε δεξιά μας και αρχίζαμε. Μόλις κάναμε μια μετάνοια μετακινούσαμε μια πετρούδα αριστερά μας κι' έτσι δεν είχαμε κανένα πρόβλημα ή να κάνουμε λιγότερες από σαράντα μετάνοιες και να πάρουμε αμαρτία ή να κάνουμε περισσότερες

1. **τζουμπάν'(ι)ς ή τσουμπάν'(ι)ς**: τσομπάνης ή βοσκός
2. **χ'(ι)νάρ'**: συνολική ονομασία για τις χήνες, τις πάπιες και μπιμπίλες(γαλοπούλες).
3. **νταγρές**: ντέφι (στα τούρκα)

και να καταπονηθούμε άδικα. Πολλοί μεγάλοι έκαναν το λεγόμενο «**τρίημερο**». Επί 3 μέρες δηλαδή με έναρξη την Καθαρή Δευτέρα, δεν έβαζαν τίποτα στο στόμα τους. Πράξη αξιοθαύμαστη από πολλές απόψεις.

Έτσι άρχιζε η Μεγάλη Σαρακοστή και τα καρναβάλια, κρυφά ή φανερά, οι σαντόζες, οι νταγρεντζούδες, οι ντεφτσούδες, οι γύφτοι και οι φωλούδες γίνονταν μια γλυκιά και πολύτιμη ανάμνηση.

4. **λαμνίλα**: η μαύρη ουσία, που συσσωρευόταν στην εξωτερική επιφάνεια των μαγειρικών σκευών από τον λαμνό(καπνό) της φωτιάς από τα καυσόξυλα.

Νέα μέλη του Συλλόγου εγγραφέντα μέχρι 15/3/2026

	Αρ.Μητρώου		Αρ.Μητρ.		
1. Ουζούνης Γεώργιος	Στανός	2136	26. Μιχαηλίδου Ελένη	Θεσσαλονίκη	2161
2. Ουζούνη Ευθυμία	Στανός	2137	27. Τσαλαγιώργου Αγνή	Σέρβια	2162
3. Κεχαγιάς Γεώργιος	Αρναία	2138	28. Κοτσάνη Ιφιγένεια	Αρναία	2163
4. Πηγκλίδης Γεώργιος	Θεσσαλονίκη	2139	29. Τσαγαλά Ειρήνη	Αρναία	2164
5. Πηγκλίδου Ελευθερία	Αμουλιανή	2140	30. Βατζόλα Φωτεινή	Αγ.Πρόδρομος	2165
6. Καμάρης Δημήτριος	Καλάνδρα	2141	31. Δαλαμάγκας Γεώργιος	Πολύχρονο	2166
7. Μπαρμακτίδου Ερασμία	Αρναία	2142	32. Καραβάτου Γεωργία	Αρναία	2167
8. Τσάτσαρη Αδαμαντία	Αρναία	2143	33. Καρακατσάνη Σμαρούλα	Πολύγυρος	2168
9. Ζαμπόκας Γεώργιος	Αρναία	2144	34. Αβέρη Μαρία	Γαλάτιστα	2169
10. Ζαμπόκα Μαρία	Αρναία	2145	35. Τσιτσιάνη Μαρία	Βάβδος	2170
11. Βαγιωνά Ελένη	Αγ. Μάμας	2146	36. Αποστολούδα Αικατερίνη	Αρναία	2171
12. Τσενεκίδου Κυριακή	Καλλικράτεια	2147	37. Γερακούδη Αικατερίνη	Νεοχώρι	2172
13. Βαρδάκη Ασπασία	Γιαννιτσά	2148	38. Γιουζέπα Παρασκευή	Γομάτι	2173
14. Μποζαντίδου Σοφία	Θεσσαλονίκη	2149	39. Καραγιάννη Λίτσα	Κασσάνδρεια	2174
15. Τσιούκας Κων/νος	Αρναία	2150	40. Καραγιάννης Παναγιώτης	Κασσάνδρεια	2175
16. Πανιώρα Μαρία	Αρναία	2151	41. Καραγιώργος Κων/νος	Κασσάνδρεια	2176
17. Τσιούκα Τατιανή	Αρναία	2152	42. Λαζαρίδου Μαρία	Ποτίδαια	2177
18. Διαμαντίδου Αικατερίνη	Κατερίνη	2153	43. Λασπά Κωνσταντία	Πευκοχώρι	2178
19. Ελευθερούδη Μαριάννα	Παλαιοχώρι	2154	44. Λασπά Στέλλα	Πευκοχώρι	2179
20. Μουμόλη Μαρία	Μεταμόρφωση	2155	45. Σαπίδου Βασιλική	Ν. Σκιώνη	2180
21. Τσαρτσάλη Μαρία	Σέρρες	2156	46. Καντούρη Ευγενία	Θεσσαλονίκη	2181
22. Σκεύας Ιωάννης	Ν. Μουδανιά	2157	47. Γουργούρης Κίμων	Ορμύλια	2182
23. Σαμαρά Βασιλική	Αρναία	2158	48. Καμαργιώτου Άννα	Ορμύλια	2183
24. Χαμπέζος Μάριος	Άφυτος	2159	49. Γεωργάκας Δημήτριος	Αρναία	2184
25. Ματθαίου Αθανασία	Άφυτος	2160			

Σημ. Το Δ.Σ. καλωσορίζει με χαρά τα νέα μέλη και τα προσκαλεί σε ενεργό συμμετοχή στη ζωή και την δράση του Συλλόγου μας.

Ο ΔΗΜΟΣ ΚΑΣΣΑΝΔΡΑΣ ΣΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ITB BERLIN

Ο Δήμος Κασσάνδρας συμμετείχε δυναμικά στην κορυφαία διεθνή τουριστική έκθεση ITB BERLIN 2026, η οποία πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο από τις 3 έως τις 5 Μαρτίου, ενισχύοντας τη διεθνή παρουσία και την τουριστική προβολή της περιοχής.

Τον Δήμο Κασσάνδρας εκπροσώπησε ο Αντιδήμαρχος Τουρισμού κ. Λάζαρος Γατσιός, ο οποίος συμμετείχε στις δράσεις προβολής στο περίπτερο του Τουριστικού Οργανισμού Χαλκιδικής, σε κοινή παρουσία με την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.

Η ITB Berlin αποτελεί τη σημαντικότερη διεθνή έκθεση της παγκόσμιας τουριστικής βιομηχανίας, συγκεντρώνοντας επαγγελματίες του τουρισμού, οργανισμούς και φορείς από όλο τον κόσμο.

Η συμμετοχή του Δήμου Κασσάνδρας ενισχύει την τουριστική εξωστρέφεια της περιοχής, δημιουργεί νέες δυνατότητες συνεργασιών και συμβάλλει στην περαιτέρω ανάδειξη της Κασσάνδρας ως σημαντικού προορισμού στον διεθνή τουριστικό χώρο.

ΠΗΓΗ: ΕΡΓΟΧΑΛΚΙΔΙΚΗ

Αγιορείτικα νέα

Με ιδιαίτερη λαμπρότητα εορτάστηκε την Πέμπτη 12 Φεβρουαρίου 2026 η μνήμη των Τριών Ιεραρχών στην ιστορική Αθωνιάδα Σχολή, στις Καρβές του Άγιο Όρος.

Η ημέρα ξεκίνησε με την τέλεση του Όρθρου και της Θείας Λειτουργίας και ακολούθησε ο καθιερωμένος εορτασμός στο μελετητήριο της Σχολής, παρουσία εκκλησιαστικών και πολιτικών αρχών, εκπροσώπων της Ιεράς Κοινότητας, της τοπικής διοίκησης και της εκπαιδευτικής κοινότητας. Μεταξύ των παρισταμένων ήταν και ο Διευθυντής της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής κ. Ζαχαρίας Μανουσαρίδης.

Την εκδήλωση άνοιξε με σύντομο χαιρετισμό ο Διευθυντής της Σχολής κ. Γεώργιος Μεταλλίδης, ο οποίος καλωσόρισε τους προσκεκλημένους και ευχαρίστησε θερμά όλους όσοι στηρίζουν διαχρονικά το έργο της Σχολής, υπογραμμίζοντας τη σημασία της εορτής για την πνευματική και παιδευτική πορεία των μαθητών.

Στη συνέχεια αναγνώστηκε από τον Διευθυ-

νή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής κ. Ζαχαρία Μανουσαρίδη, χαιρετισμός του Υφυπουργού Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού, στον οποίο τονίστηκε ο διαχρονικός ρόλος των Τριών Ιεραρχών ως προστατών της Παιδείας και αναδείχθηκε η σημασία της σύνδεσης της ελληνικής παιδευτικής παράδοσης με τις πνευματικές της ρίζες.

Στο προαύλιο της Αθωνιάδας Σχολής

Τον πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε ο Καθηγούμενος της Ιεράς Μονής Σίμωνος Πέτρας, ο οποίος υπογράμμισε τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της εορτής για την Αθωνιάδα Σχολή, ως σταθμό πνευματικού αναστοχασμού και ευθύνης για μαθητές και εκπαιδευτικούς.

Η εκδήλωση πλαισιώθηκε από επίκαιρα άσματα της χορωδίας των μαθητών, ενώ απονεμήθηκαν αριστεία και έπαινοι στους αριστεύσαντες μαθητές της σχολικής χρονιάς 2024–2025. Ο εορτασμός ολοκληρώθηκε με κοινή τράπεζα και σύντομους χαιρετισμούς των επισήμων.

Πηγή: Romfea.gr

ΠΕΝΘΗ

Έφυγαν από την ζωή

- ♦ **Ερατώ Βλάχτση-Μαυρουδή.** Δημόσιος Υπάλληλος. Σύζυγος του επίτιμου αείμνηστου μέλους του Συλλόγου μας ιατρού Βασιλείου Μαυρουδή από την Στρατονίκη. Τα παιδιά τους Λεωνίδα και Μαρία Μαυρουδή εις μνήμη της είναι οι Χορηγοί του παρόντος 66ου τεύχους.
- ♦ **Ζυγομάνης Αναστάσιος.** Σύζυγος της Αικατερίνης Ζυγομάνη μέλους του Παγχαλκιδικού Α.Μ. 1277, με συχνή παρουσία στις εκδηλώσεις και εκδρομές του Συλλόγου
- ♦ **Ηλιάδης Σάββας.** Από Τριανδρία. Τυπογραφικές εργασίες. Από τα νέα επίλεκτα μέλη του Συλλόγου με Α.Μ.2031.
- ♦ **Βασιλοπούλου Ελένη** Συνταξιούχος Ι.Κ.Α. Παλαιό επίλεκτο μέλος του Συλλόγου με Α.Μ.768 με συμμετοχή στις εκδηλώσεις και εκδρομές
- ♦ **Παπαθανασίου Ηλέκτρα.** Φιλολόγος από την Αρναία. Επίλεκτο και από τα παλαιότερα μέλη του Παγχαλκιδικού με Α.Μ. 305.- Σημαντικά και ξεχωριστά ήταν τα φιλολογικά βραδινά που επιμελήθηκε στον Σύλλογο.
- ♦ **Μπίκου Μαρία.** Συνταξιούχος τελωνιακός από Θεσσαλονίκη. Επίλεκτο μέλος με Α.Μ.1045 από τα βασικά μέλη για πολλά χρόνια του χορευτικού συγκροτήματος, με συχνές παρουσίες σε εκδρομές και εκδηλώσεις του Παγχαλκιδικού.
- ♦ **Ζώμπος Νικόλαος.** Συνταξιούχος από Αρναία. Επίλεκτο και από τα παλιά μέλη του Παγχαλκιδικού με Α.Μ. 550. Συμμετείχε σε εκδηλώσεις και εκδρομές του συλλόγου.

Το Δ.Σ. απευθύνει θερμά συλλυπητήρια στους οικείους των μεταστάντων ευχόμενο την εξ ύψους παρηγορία.

Σ.Σ.: Παρακαλούνται όλα τα μέλη, οι συγγενείς και οι φίλοι, να ειδοποιούν για εκδημίες μελών μας, ώστε να ενημερώνεται το Περιοδικό, και να παρίσταται, αν είναι δυνατόν, αντιπροσωπεία του Δ.Σ.

ΕΚΘΕΣΗ ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΩΝ ΕΤΟΥΣ 2025 ΣΤΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΗΣ 25/1/2026 ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΕΝΙΚΟ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ κ. ΑΣΤΕΡΙΟ ΛΥΡΤΖΗ

Αγαπητοί Συμπατριώτες - Μέλη του Παγχαλκιδικού Συλλόγου «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ», εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, σας καλωσορίζω στην ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση του Συλλόγου μας, σας ευχαριστώ για την παρουσία σας και σας παρακαλώ να δεχθείτε τις πιο θερμές ευχές όλων των μελών του Διοικητικού μας Συμβουλίου για τον καινούργιο χρόνο που ήδη ανέτειλε. Ευχόμαστε για τον καινούργιο χρόνο υγεία, κάθε ευτυχία σε σας και στις οικογένειές σας, ειρήνη σε όλο τον πλανήτη, ευημερία για την πατρίδα μας, προκοπή για το Σύλλογο και τη Χαλκιδική μας. Ο σύλλογός μας είναι θεματοφύλακας της παράδοσης, της ιστορίας και του πολιτισμού της Χαλκιδικής και τα μέλη του Δ.Σ. που θα εκλεγούν σήμερα θα πρέπει να υπηρετούν αυτούς τους σκοπούς και να διαφυλάξουν τα ήθη και έθιμα του τόπου μας.

Όπως όλοι γνωρίζετε η Γενική Συνέλευση των μελών, αποτελεί το ανώτατο, το κυρίαρχο όργανο της διοίκησης του Συλλόγου και η πραγματοποίησή της αποτελεί την υπέρτατη έκφραση της δημοκρατικής λειτουργίας του. Σήμερα είναι η ημέρα του απολογισμού των πεπραγμένων, αλλά και η δική σας μέρα όπου μπορείτε να μιλήσετε, να κάνετε κριτική, παρατηρήσεις και να διατυπώσετε προτάσεις για το καλό του συλλόγου και της Χαλκιδικής, τις οποίες θα λάβει υπόψη του το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, ώστε να γίνει πιο αποδοτική και πιο χρήσιμη η λειτουργία του Συλλόγου για το επόμενο έτος και στο τέλος να ψηφίσετε θετικά ή αρνητικά την έγκριση των πεπραγμένων.

Όλες οι δράσεις του συλλόγου μας έχουν ήδη δημοσιευτεί αναλυτικά στον Παγχαλκιδικό Λόγο. Ας ξεκινήσουμε να τις απαριθμούμε όσο ποιο συνοπτικά γίνεται

Η ετήσια τακτική Γενική Συνέλευση πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 26 Ιανουαρίου 2025 στην Εστία του Συλλόγου μας, «ΒΡΑΣΙΔΑΣ ΚΥΡΙΑΦΙΝΗΣ». Πρόεδρος της Γ.Σ. εξελέγη ο κ. Γεώργιος Βέλλιος και πρακτικογράφοι οι κ.κ. Ζαφείρης Οικονόμου και Αστέριος Πλιάκος

Έκθεση Πεπραγμένων του Διοικητικού Συμβουλίου

Ο Γεν. Γραμματέας κ. Αστέριος Λυρτζής παρουσίασε εν συντομία και με σαφήνεια το πολύπλευρο έργο του Συλλόγου, του περασμένου χρόνου, με ταυτόχρονη προβολή φωτογραφιών από δράσεις και εκδηλώσεις που πραγματοποιήθηκαν την χρονιά που πέρασε.

Ταμειακός Απολογισμός: Ο Ταμίας του Συλλόγου κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος, έκανε τον Οικονομικό Απολογισμό και στη συνέχεια ο Προεδρεύων της Εξελεγκτικής Επιτροπής κ. Φώτιος Ταλέας, διάβασε τα Πρακτικά του ελέγχου που διενέργησε η Επιτροπή

Απονομή τιμητικών διακρίσεων

Ο πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Ιωάννης Κοτσάνης, αφού ευχαρίστησε την Γ.Σ. για την έγκριση των πεπραγμένων, ανακοίνωσε ότι το Δ.Σ. αποφάσισε να τιμήσει 2 μέλη του Συλλόγου για την πολύτιμη διαχρονική προσφορά τους στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και στο περιοδικό Παγχαλκιδικός Λόγος. Τα βιογραφικά των παρακάτω τιμηθέντων ανέγνωσε το μέλος του Δ.Σ. κ. Πηγή Θασίτου - Βενετσανάκη:

1. Στον κ. **Ιωάννη Καραμίχο**, φιλόλογο ποιητή από την Αρναία, ο οποίος πολλά χρόνια ήταν μέλος της επιτροπής έκδοσής του περιοδικού «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ». Την τιμητική πλακέτα παρέδωσαν στον τιμώμενο, ο πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης και η Αντιπρόεδρος κ. Κοκόνη Ζαμπόκα.

2. Στον κ. **Σταύρο Αυγολούπη**, Ομότιμο καθηγητή Αστρονομίας του τμήματος Φυσικής του Α.Π.Θ. από την Μεγάλη Παναγία, πρώην αντιπρόεδρο του Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού και μέλος της επιτροπής έκδοσης του περιοδικού «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ». Την τιμητική πλακέτα παρέδωσαν ο Πρόεδρος και ο Γενικός Γραμματέας κ. Αστέριος Λυρτζής.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΕΚΤΟΣ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ ΜΑΣ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΙΕΡΑΠΟΣΤΟΛΗ ΣΤΗΝ ΜΟΥΚΟΜΠΑ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΡΟΥΑΝΤΑ:

Την Κυριακή 16 Φεβρουαρίου, ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος σε συνεργασία με την Παλλεσβιακή Ένωση Θεσσαλονίκης διοργάνωσαν εκδήλωση στην αίθουσα του πνευματικού κέντρου του Ιερού Ναού Αγίου Γρηγορίου Παλαμά με θέμα "Γνωριμία με το Ιεραποστολικό έργο στην Μουκόμπα και στην Ρουάντα-Ιεραποστολικές προτεραιότητες". Κύριος ομιλητής ήταν ο Θεοφιλέστατος Επίσκοπος Μουκόμπα και Δυτικής Τανζανίας κ.κ. Χρυσόστομος, ο οποίος παρουσίασε λεπτομερέστατα, με μεγάλη ευαισθησία και αμεσότητα, το σπουδαιότερο έργο της Ιεραποστολικής Επισκοπής στη χώρα της Τανζανίας και στη χώρα της Ρουάντα. Η εκδήλωση πλαισιώθηκε από την χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου.

Συντονίστρια της εκδήλωσης ήταν η Αντιπρόεδρος του Συλλόγου, κ. Ζαμπόκα Κοκόνη

Ο ΕΤΗΣΙΟΣ ΑΠΟΚΡΙΑΤΙΚΟΣ ΧΟΡΟΣ

Με ιδιαίτερη επιτυχία πραγματοποιήθηκε ο Αποκριάτικος χορός του Συλλόγου μας, την Κυριακή 23 Φεβρουαρίου, στο πολυτελές κέντρο ALLEA, στη WATERLAND, με αθρόα συμμετοχή μελών και φίλων του Παγχαλκιδικού

κού. Την εκδήλωση άνοιξε με εγκάρδιο χαιρετισμό προς τους παρευρισκόμενους ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου κ. Κοτσάνης, με τα μέλη του Δ.Σ. δίπλα του. Το Χορευτικό τμήμα, παρουσίασε χορούς, προερχόμενους από τις αλησμόνητες πατρίδες, τιμώντας τους Χαλκιδικιώτες απογόνους των Μικρασιατών. Ευχάριστη έκπληξη της εκδήλωσης αποτέλεσε η αναβίωση, από μέλη του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, μιας καταπληκτικής βουκολικής σκηνής, που εντυπωσίασε τους παρευρισκόμενους με την αυθεντικότητά της και ζωντάνεψε μνήμες του τόπου μας. Τα μέγιστα στην μεγάλη επιτυχία του χορού, συνέβαλε και η πολυμελής και εξαιρετική ορχήστρα, υπό την διεύθυνση του κ. Κώστα Τσολοδήμου, με ήχους παραδοσιακούς αλλά και σύγχρονους.

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΜΕΛΙ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ

Την Κυριακή 11 Μαΐου σε ένα μοναδικό μελισσοκομικό βοτανικό κήπο στην Ν. Ραιδεστό Θεσσαλονίκης, στο «Bee garden», ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος με συνδιοργανωτή την εταιρεία «ΑΒΑΤΟΝ» του κ. Παύλου Καμπούρη, μέλους του Συλλόγου μας, πραγματοποίησε ημερίδα με θέμα: «Μέλι και υγεία». Οι ομότιμοι Καθηγητές του Α.Π.Θ. κ.κ. Χαράλαμπος Λαζαρίδης και Ανδρέας Θρασυβούλου, παρουσίασαν την ωφελιμότητα του μελιού στην ανθρώπινη υγεία με σαφή επιστημονικά επιχειρήματα. Μοιράστηκε σχετικό εγχειρίδιο με χρήσιμες συμβουλές για το μέλι και την υγεία. Η εκδήλωση συνεχίστηκε με ξενάγηση στις εγκαταστάσεις του μελισσοκομικού κήπου, σ' αυτόν τον παράδεισο της μέλισσας που οργάνωσε με φαντασία και όραμα ο κ. Καμπούρης με τα παιδιά του. Η εκδήλωση πλαισιώθηκε με παραδοσιακά τραγούδια από τη χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

ΜΟΥΣΙΚΟΧΟΡΕΥΤΙΚΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ

Την Τετάρτη 4/6 στο ανοιχτό θέατρο του πάρκου της Ν. Ελβετίας πραγματοποιήθηκε με εξαιρετική επιτυχία μουσική εκδήλωση, αφιέρωμα στους στιχουργούς Μάνο Ελευθερίου και Ευτυχία Παπαγιαννοπούλου. Η χορωδία του Παγχαλκιδικού απέδωσε με εξαιρετική επιτυχία 4 τραγούδια, συνοδευόμενη από το μουσικό σχήμα. Αμέσως μετά, τμήμα των χορευτικών συγκροτημάτων του Συλλόγου μας, χόρεψε 5 χορούς με ξεχωριστή επιτυχία και καταχειροκροτήθηκε όταν χόρεψε το «ΧΑΣΑΠΙΚΟ ΣΤΗ ΦΤΕΡΝΑ». Στο τελευταίο μέρος του προγράμματος, χορευτές και θεατές έγιναν ένα χορεύοντας τραγούδια της Χαλκιδικής και της Μακεδονίας, με τους ήχους της υπέροχης ορχήστρας. Συντονιστής της ξεχωριστής αυτής εκδήλωσης ήταν ο Γεν. Γραμματέας του Παγχαλκιδικού κ. Αστέριος Λυρτζής

ΕΟΡΤΑΣΜΟΣ ΤΗΣ 204ης ΕΠΕΤΕΙΟΥ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΙΚΩΝ

Με κάθε λαμπρότητα γιορτάστηκε και φέτος την Κυριακή 15 Ιουνίου, στην Ιερά Μονή Αγίας Αναστασίας και στο χώρο του Μνημείου η 204η επέτειος της φονικής Μά-

χης των Βασιλικών, η θυσία του Καπετάν Χάσα και των παλληκαριών του, καθώς και η πυρπόληση του Μοναστηριού και η σφαγή του τότε Ηγούμενου Μακαρίου και λοιπών μοναχών. Τον Πανηγυρικό της ημέρας εκφώνησε το μέλος του Δ.Σ., η κ. Πηγή Θασίτου - Βενετσανάκη. Ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφάνων στο χώρο του Μνημείου. Το φετινό εορτασμό τίμησαν με την παρουσία τους και κατέθεσαν στεφάνια Βουλευτές, Δήμαρχοι, Πρόεδροι Πολιτιστικών Συλλόγων κ.α. Παρευρέθηκαν επίσης αντιπροσωπίες μαθητών με σημαίες από το Δημοτικό Σχολείο, το Γυμνάσιο και το Λύκειο Γαλάτιστας καθώς και η φιλαρμονική της Γαλάτιστας. Μετά το πέρας της εκδήλωσης, η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής πρόσφερε κέρασμα στους παρευρισκόμενους

ΤΙΜΗΤΙΚΗ ΔΙΑΚΡΙΣΗ ΣΤΟΝ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟ ΣΥΛΛΟΓΟ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ - ΘΡΑΚΗΣ κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟ ΓΚΙΟΥΛΕΚΑ

Την Παρασκευή 10/10 στο Διοικητήριο Θεσσαλονίκης ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος διοργάνωσε εκδήλωση με θέμα: ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ... Ένας Σύλλογος, μια Ιστορία (1903-2025 και συνεχίζουμε).

Στην εκδήλωση ο Υφυπουργός Εσωτερικών Τομέας Μακεδονίας - Θράκης κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας απένευσε στον Παγχαλκιδικό Σύλλογο τιμητική διάκριση, ως ένδειξη αναγνώρισης του έργου και της προσφοράς του, στην Ιστορία, την Παράδοση, τον Πολιτισμό της Χαλκιδικής της Μακεδονίας και γενικά της Πατρίδας μας. Η τιμητική αυτή διάκριση αποτελεί γεγονός υψίστης τιμής και βαρύτητας καθώς επισημοποιείται η αναγνώριση του από ανώτερο πολιτειακό φορέα. Δεν πρόκειται για μια εθιμοτυπική διαδικασία αλλά για την ουσιαστική αποδοχή ενός Συλλόγου που ξεπερνά τα 100 χρόνια πολιτιστικής και όχι μόνο ζωής. Στην ξεχωριστή αυτή βραδιά ομιλητές ήταν :

- Ο Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Ιωάννης Κοτσάνης, ο οποίος αναφέρθηκε στο ιστορικό Ίδρυσης του Συλλόγου και στις δραστηριότητές του.

- Η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Αικατερίνη Ζωγράφου, η οποία αναφέρθηκε στην διαχρονική προσφορά του Συλλόγου και του περιοδικού «ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ» που εκδίδει ο Σύλλογος κάθε τρίμηνο. Χαιρετισμό και συγχαρητήρια στον Παγχαλκιδικό απηύθυναν : Ο Εκπρόσωπος του Παναγιωτάτου Μητροπολίτη Θεσσαλονίκης κ.κ. Φιλόθεου, πανοσιολογιώτατος Αρχιμανδρίτης π. Παντελεήμων Καραφουλίδης, ο Υφυπουργός κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας, ο Υφυπουργός Ανάπτυξης κ. Σταύρος Καλαφάτης, ο πρώην Υφυπουργός Μακεδονίας-Θράκης κ. Θεόδωρος Καραόγλου και ο Δήμαρχος Αριστοτέλη κ. Στυλιανός Βαλιάνος. Συγχαρητήριες επιστολές έστειλαν ο Σεβασμιότατος Μητροπολίτης Ιερισσού Αγίου Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. Θεόκλητος, ο Πρό-

δρος της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών π. Βουλευτής κ. Πάππας, και οι Βουλευτές Χαλκιδικής κ.κ. Απόστολος Πάνας και Κυριακή Μάλαμα.

Επίκεντρο όλων των ομιλητών ήταν το σημαντικό έργο που επιτελείται στους κόλπους του Παγχαλκιδικού Συλλόγου αποδεικνύοντας την καθολική του αναγνώριση. Στο τέλος της εκδήλωσης η Χορωδία του Παγχαλκιδικού απέδωσε με εξαιρετική επιτυχία τέσσερα τραγούδια, υπό την διεύθυνση του κ. Στέφανου Κωφίδη. Τον συντονισμό της εκδήλωσης, είχε η Αντιπρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Κοκόνη Ζαμπόκα. Στην διάρκεια της εκδήλωσης προβάλλονταν φωτογραφίες από παλαιότερες εκδηλώσεις του Συλλόγου, την επιμέλεια των οποίων είχε ο Γενικός Γραμματέας κ. Αστέριος Λυρτζής. Η αθρόα συμμετοχή του κόσμου και η παρουσία πολλών φορέων της Θεσσαλονίκης και της Χαλκιδικής, πιστοποίησε την ιδιαίτερη σημασία αυτής της εκδήλωσης.

**ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΣΤΙΑ ΜΑΣ
«ΑΙΘΟΥΣΑ ΒΡΑΣΙΔΑΣ ΚΥΡΙΑΦΙΝΗΣ».**

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΖΩΓΡΑΦΑΚΗ

Την Τετάρτη 19 Μαρτίου παρουσιάστηκε το βιβλίο του συνταξιούχου δασκάλου κ. Γεωργίου Ζωγραφάκη, με τίτλο : «Τέλος ορκίζομαι εις Σε, ω ιερά, πλην τρισαθλία Πατρίς», σε συνεργασία με την Παγκρήτια Αδελφότητα Μακεδονίας. Το βιβλίο προλόγισε ο πρόεδρος του συνδέσμου εφέδρων Αξιωματικών Χαλκιδικής και πρώην Δήμαρχος Πολυγύρου κ. Νικόλαος Βασιλάκης. Την εκδήλωση πλαισίωσαν με σύντομη εμφάνιση οι χορωδίες των δύο συλλόγων. Συντονιστής της εκδήλωσης ήταν ο Γεν. Γραμματέας του Παγχαλκιδικού κ. Αστέριος Λυρτζής

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΚΥΡΟΥ

Την Τετάρτη 30 Απριλίου παρουσιάστηκε το βιβλίο του κ. Δημητρίου. Κύρου, φιλόλογου - θεολόγου, με τίτλο «Εθνικός Διχασμός», τα τραγικά γεγονότα στην Λιαρίγκοβη (Αρναία), την περίοδο 1916-1917. Η παρουσίαση του βιβλίου έγινε από τον γνωστό πρώην Εισαγγελέα, διακεκριμένο δικηγόρο και τηλεοπτικό παρουσιαστή στο κανάλι 4Ε, κ. Κωνσταντίνο Λογοθέτη. Τον συντονισμό της εκδήλωσης είχε η Αντιπρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Ζαμπόκα Κοκόνη

**ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΠΟΙΗΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΗΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΚΑΡΑΜΙΧΟΥ**

Με εξαιρετική επιτυχία πραγματοποιήθηκε την Τρίτη 2/12 η παρουσίαση της τελευταίας ποιητικής συλλογής του φιλόλογου κ. Γιάννη Καραμίχου, «Δελτίο συνειδήσεων» από τον φιλόλογο πρώην Σχολικό Σύμβουλο κ. Δημήτριο Κοσμά, ο οποίος πραγματικά κοσμεί την ιδιότητα του φιλόλογου, καθώς χειρίζεται το λόγο με ιδιαίτερη δεινότητα. Μέλη και Φίλοι του Παγχαλκιδικού, γεύτηκαν καθηλωμένοι την δημιουργική συνύπαρξη δύο σπουδαίων πνευματικών ανδρών της Χαλκιδικής, οι

οποίοι έχουν δώσει τα διαπιστευτήρια της ποιοτικής τους παρουσίας αρκετές φορές.

Ορισμένα ποιήματα, από τη νέα ποιητική συλλογή απήγγειλε η Αντιπρόεδρος του Συλλόγου μας, η κ. Κοκόνη Ζαμπόκα. Μετά την παρουσίαση, η Χορωδία του Παγχαλκιδικού απέδωσε με ξεχωριστή επιτυχία 3 τραγούδια. Τον συντονισμό της εξαιρετικής και ποιοτικής αυτής βραδιάς, είχε ο Γενικός Γραμματέας του Παγχαλκιδικού κ. Αστέριος Λυρτζής

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΗ ΓΙΟΡΤΗ

Στην κατάμεστη αίθουσα της Εστίας μας, πραγματοποιήθηκε και φέτος στις

17 Δεκεμβρίου η καθιερωμένη Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση, υπό τους ήχους χριστουγεννιάτικων μελωδιών. Την εκδήλωση με θέμα «Χριστός γεννάται σήμερα» επιμελήθηκε και παρουσίασε η εκπαιδευτικός μέλος του Δ.Σ. κ. Πηγή Θασίτου - Βενετσανάκη. Την εκδήλωση πλαισίωσαν : Το μέλος του Δ.Σ. κ. Βασίλειος Αλεξάνδρου, ο οποίος επιμελήθηκε και παρουσίασε μια αντιπροσωπευτική προβολή αγιορείτικης αγιογραφικής τέχνης, με θέμα την Γέννηση του Χριστού. Τετραμελές σύνολο του μουσικού σχολείου Θεσσαλονίκης, που κατέκλυσε τον χώρο με Χριστουγεννιάτικες και άλλες μελωδίες. Η χορωδία του Παγχαλκιδικού Συλλόγου απέδωσε με ιδιαίτερη επιτυχία πλούσια καλαντίσματα απ' όλη την Ελλάδα. βυζαντινός χορός του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Πολυγύρου, έψαλε κατασκευτικά βυζαντινούς ύμνους της Γεννήσεως.

**ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΝΤΗΣΕΙΣ ΚΑΙΜΑΚΙΩΝ
ΤΟΥ Δ.Σ. ΜΕ ΦΟΡΕΙΣ.**

Όλη τη χρονιά, κλιμάκια μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας, έκαναν επισκέψεις και συναντήσεις, για διάφορα θέματα του Συλλόγου και του νομού μας, με τον Υφυπουργό Εσωτερικών κ. Κωνσταντίνο Γκιουλέκα, με τη Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Κατερίνα Ζωγράφου, Δημάρχους και άλλους φορείς της Χαλκιδικής

ΕΘΝΙΚΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Στις περισσότερες Εθνικές επετείους που έγιναν στη Χαλκιδική υπήρχε παρουσία μελών του Διοικητικού Συμβουλίου.

ΕΚΔΡΟΜΕΣ

Τη χρονιά που πέρασε ο σύλλογος πραγματοποίησε τις παρακάτω εκδρομές:

Το Σάββατο 22/3 μονοήμερη εκδρομή στην Πέλλα, τη γενέτειρα του Μ. Αλεξάνδρου, στο νεόδμητο μουσείο της πόλης και το οδοιπορικό μας συνεχίστηκε στην όμορφη πόλη της Έδεσσας. Συμμετείχαν 140 άτομα. Στις 28/3 παρακολούθησε των τέταρτων Χαίρετισμών του Ακάθιστου ύμνου, στην προσκυνηματική επίσκεψη στην γυναικεία Ιερά Μονή Οσίου Εφραίμ του Σύρου, στην Κονταριώτισσα

Πιερίας, Συμμετείχαν 45 άτομα. Από 24/5-30/5 οδική 7ήμερη εκδρομή στη Καππαδοκία. Συμμετείχαν 90 άτομα. Από 1-8 Ιουλίου αεροπορική 8ήμερη εκδρομή Αγγλία-Σκωτία. Συμμετείχαν 50 άτομα. Το Νοέμβριο σε διαφορετικές ημερομηνίες, σε 3 group, έγινε η 8ήμερη αεροπορική εκδρομή στην Ανδαλουσία της Ισπανίας. Συμμετείχαν 145 άτομα. το Σάββατο 29/11 ημερήσια εκδρομή στο Εμπόριο Κοζάνης, στην Λίμνη Πολυφύτου και στην Νεράϊδα Κοζάνης. Συμμετείχαν 125 άτομα. Όλες οι εκδρομές ήταν καταπληκτικές, άρτια σχεδιασμένες, άφησαν άριστες εντυπώσεις και υπέροχα βιώματα στους συμμετέχοντες.

Ο ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ – ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Το περιοδικό μας αποτελεί τον καθρέφτη και την ταυτότητα του Συλλόγου. Τη χρονιά που πέρασε κυκλοφόρησαν κανονικά τέσσερα τεύχη και συμπληρώθηκαν έτσι δεκαπέντε χρόνια συνεχούς και αδιάλειπτης κυκλοφορίας, ανά τρίμηνο. Το περιοδικό κυκλοφορεί σε 1500 αντίτυπα, τα οποία στέλνονται δωρεάν σ' όλα τα μέλη, στις Δημόσιες Αρχές Θεσ/νίκης και Χαλκιδικής, στα σχολεία της Χαλκιδικής, στους Δήμους κλπ. Έχουν εκδοθεί ήδη 65 τεύχη. Συντονιστής εκ μέρους του Δ.Σ, ήταν ο Πρόεδρος κ. Ιωάννης Κοτσάνης, Διευθυντής σύνταξης το μέλος του Διοικητικού Συμβουλίου κ. Απόστολος Στρατής και τη φιλολογική επιμέλεια για το 2025 είχε η κ. Σαροπούλου-Καϊάφα Μίνα.

Ιδιαίτερες ευχαριστίες ανήκουν σε όλους τους αρθρογράφους που προσφέρουν την πνευματική τους εργασία και κοσμούν τις σελίδες του περιοδικού, του δίνουν σοβαρότητα, κύρος και ανεβάζουν τις μετοχές του Συλλόγου και της Χαλκιδικής.

Για άλλη μια φορά θα πρέπει να ευχαριστήσουμε τον Επίτιμο Πρόεδρό μας κ. Μιχάλη Καρτσιώτη που είχε την ιδέα και την υλοποίησε με τον καλύτερο τρόπο, καθώς και το σημερινό Πρόεδρο κ. Ιωάννη Κοτσάνη, ο οποίος συνέχισε με την ίδια αγάπη και το ίδιο πάθος για το περιοδικό.

ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Οι χορηγοί των 4 τευχών του έτους 2025 ήταν:

- του 62ου ο κ. Χαλκιάς Γεώργιος, του 63ου η κ. Μόσχος Αναστασία, ο κ. Μόσχος Γεώργιος και ο κ. Μόσχος Ιωάννης, του 64ου ο κ. Μαυρουδής Λεωνίδας και η κ. Μαυρουδή Μαρία, του 65ου η Περιφερειακή Ενότητα Χαλκιδικής, μετά από εισήγηση της Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Κατερίνας Ζωγράφου. Όλους τους ευχαριστούμε ιδιαίτερα

Η ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Τη συντακτική επιτροπή του περιοδικού αποτέλεσαν αλφαβητικά οι παρακάτω, τους οποίους ευχαριστούμε θερμά.

Αυγολούπης Σταύρος, Ομότιμος Καθηγητής Αστρονομίας του ΑΠΘ, **Θασίτου - Βενετσανάκη Πηγή**, πρώην Εκπαιδευτικός, **Ζαμπόκα-Κουτσιαντά Κοκόνη**, πρώην Διευθύντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας, του Π.Γ.Ν.Θ.

ΑΧΕΠΑ, Καρτσιώτης Μιχάλης, πρώην Εκπαιδευτικός, Επίτιμος Πρόεδρος του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, **Κοτσάνης Ιωάννης**, πρώην Τραπεζίτης (συντονιστής), **Λυρτζής Αστέριος**, πρώην Διευθυντής Τεχνικών Υπηρεσιών της 4ης Υγειονομικής Περιφέρειας Μακεδονίας – Θράκης, **Οικονόμου Τριαντάφυλλος**, πρώην Εκπαιδευτικός, Δρ. Επιστήμης της Αγωγής **Παυλούδης Χρήστος**, Υποναύαρχος Πολεμικού Ναυτικού εν αποστρατεία, **Στρατής Αξιωματικός Πολεμικού Ναυτικού εν αποστρατεία** – Οικονομολόγος, **Τσίκουλας Ιωάννης**, Ομότιμος Καθηγητής Παιδιατρικής του ΑΠΘ

ΤΑ ΤΜΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Η **χορωδία** λειτούργησε και φέτος με ξεχωριστό κέφι και χοράρχη τον κ. Στέφανο Κωφίδη. Υπεύθυνη λειτουργίας της εκ μέρους του Δ.Σ., την Αντιπρόεδρο του Συλλόγου κυρία Κοκόνη Ζαμπόκα και συνεργάτη αυτής το μέλος του Δ.Σ. κ. Αγγέλα Μητσία. Το 2025 πλαισίωσε με εξαιρετική επιτυχία τις προαναφερθείσες εκδηλώσεις που έγιναν στον Σύλλογο και επιπλέον.

Στις 12/1 στην **Ν Τρίγλια** στο φεστιβάλ χορωδιών που διοργανώθηκε από τον Δήμο Ν. Προποντίδας και την Δημοτική χορωδία Ν. Τρίγλιας. στις 18/9 στο πλαίσιο των γυρισμάτων του Ντοκιμαντέρ "ο χαλασμός της Κασσάνδρας" που επιμελήθηκε το μέλος του Συλλόγου μας αντιστράτηγος ε.α Σ. Κυρίμης. Απέδωσε με εξαιρετική επιτυχία το Δημοτικό τραγούδι της Κασσάνδρας "τι έχεις καμμένη κόρακα" φορώντας παραδοσιακές φορεσιές της Χαλκιδικής. και στις 7/12 στην εκδήλωση του Δήμου Πολυγύρου στη βραδιά «ΜΝΗΜΗΣ ΕΓΚΩΜΙΟΝ», στο φιλόλογο Αθανάσιο Χριστιανό, μαζί με το μουσικό σύνολο του Ιερού Ναού Αγίου Νικολάου Πολυγύρου

Το **χορευτικό** συγκρότημα του Συλλόγου, το οποίο λειτούργει ανελλιπώς τα τελευταία 15 χρόνια, εκτός φυσικά από την περίοδο του κορονοϊού, λειτούργησε και φέτος με πολύ κέφι και μεράκι, με τρία ξεχωριστά τμήματα και υπεύθυνο το Γενικό Γραμματέα κ. Αστέριο Λυρτζή και συνεργάτη του την κ. Αγγέλα Μητσία. Το 2025 εκτός από την συμμετοχή στη μουσική εκδήλωση της Νέας Ελβετίας και του αποκριατικού χορού, εμφανίστηκε με εξαιρετική επιτυχία και στις παρακάτω εκδηλώσεις:

Στις 27/4 στην **Ανθοέκθεση στην Ν. Κρήνη**, η οποία οργανώθηκε από τον Δήμο Καλαμαριάς και τον Σύλλογο Κουριωτών «Ο ΤΑΞΙΑΡΧΗΣ» Στις 8/5 στην **παραλία της Θεσσαλονίκης** στην εκδήλωση που οργάνωσε ο Σύλλογος ΑΜΕΑ Θεσσαλονίκης «ΕΛΠΙΔΑ». Στις 10/5 στο 18ο Αντάμωμα χορευτικών ομάδων στον Πολύγυρο, όπου μετείχαν περισσότερα από 50 χορευτικά συγκροτήματα, από διάφορα μέρη της Ελλάδας, στην εκδήλωση του Λαογραφικού Ομίλου Πολυγύρου. Στις 4 και 5 Ιουλίου στο 17ο φεστιβάλ στο Κανάλι της Πρέβεζας, που διοργάνωσε ο Δήμος Πρέβεζας και ο Πολιτιστικός Σύλλογος

Καναλιού. Εκεί για δύο βράδια, η καρδιά της παράδοσης χτύπησε δυνατά, με τη συμμετοχή χορευτικών συλλόγων από όλη την Ελλάδα, μουσικών και πλήθους κόσμου που αγάλιασε με θερμή την εκδήλωση. Το χορευτικό μας τμήμα εκπροσώπησε επάξια το Σύλλογό μας, εισπράττοντας θερμά χειροκροτήματα, κατά την παρουσίαση των χορών της Χαλκιδικής, καθώς και στην ανταλλαγή των αναμνηστικών δώρων, στο τέλος της παρουσίασης, όταν ο Γενικός Γραμματέας και υπεύθυνος του χορευτικού, κ. Αστέριος Λυρτζής εκ μέρους του Διοικητικού Συμβουλίου, προσέφερε στους οργανωτές του Φεστιβάλ, τη μικρογραφία του ανδριάντα του Αριστοτέλη, που ανήγειρε ο Παγχαλκιδικός το έτος 2010, στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Στις 20/7 στην Αρναία, στην εκδήλωση που οργάνωσε η Πολιτιστική και Επιμορφωτική Εταιρεία Αρναίας με αφορμή τα 50 χρόνια από την ίδρυσή της. Στις 25/7 στην Αγία Παρασκευή Κασσανδρείας, στην εκδήλωση που οργάνωσε ο τοπικός Πολιτιστικός Σύλλογος, την παραμονή του πανηγυριού του χωριού. Στις 29/8 στην κεντρική προβλήτα στον Ν. Μαρμαρά, σε εκδήλωση που οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος του χωριού «Προϊκόνησος», ανήμερα της γιορτής του Τιμίου Προδρόμου.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΟ 2026

Γενικός στόχος είναι να διατηρήσουμε και να συντηρήσουμε όσα ως Σύλλογος κατακτήσαμε και δημιουργήσαμε μέχρι σήμερα. Όπως κάθε χρόνο πρώτο στόχο έχουμε να κάνουμε πράξη την αλληλεγγύη. Αλληλεγγύη μεταξύ μας και βοήθεια σε όσους έχουν ανάγκη. Δεύτερος στόχος είναι να συνεχίσουμε τη λειτουργία των υπάρχοντων τμημάτων και τη δημιουργία νέων. Να συνεχίσουμε την έκδοση του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ με όσο το δυνατό πιο βελτιωμένο περιεχόμενο, αναζητώντας και εμείς και εσείς χορηγούς και αρθρογράφους. Να συνεχίσουμε το πρόγραμμα των εκδρομών στην Ελλάδα και στο εξω-

τερικό, γιατί με τις εκδρομές ο σύλλογός μας θέλει να προσφέρει, στα μέλη και στους φίλους του, την ευκαιρία για χαλάρωση, ψυχαγωγία, αλλά και τη γνωριμία με νέους τόπους, ανθρώπους, ήθη και έθιμα και τρόπους ζωής. Οι εκδρομές δημιουργούν καινούργιες σχέσεις, σφιχτοδέχουν τις παλιές φιλίες και γενικά γεμίζουν και ομορφύνουν τη ζωή μας και όσοι μας ακολουθούν στις εκδρομές έχουν διαπιστώσει όλα τα παραπάνω. Να διοργανώσουμε εκδηλώσεις με χορευτικά και χορωδίες, με συμμετοχή Χαλκιδικιώτικων και όχι μόνο, χορευτικών και χορωδιών και να συμμετέχουν η χορωδία μας και το χορευτικό μας σε τοπικά και διεθνή φεστιβάλ. Να συνεχίσουμε τις ποιοτικές μας εκδηλώσεις, στην αίθουσα του Συλλόγου με διαλέξεις, φιλολογικά βραδινά, παρουσιάσεις βιβλίων, επίκαιρες γιορτές, ακροάσεις, μουσικών συνόλων, διασκεδάσεις, παραστάσεις, καθώς και νέες πρωτότυπες εκδηλώσεις. Να συνεχίσει η λειτουργία της ιστοσελίδας pachalkidikos.gr και των δύο προφίλ στο facebook του συλλόγου μας, όπου μπορείτε να ενημερώνεστε για οτιδήποτε θεωρούμε αξιόλογο, για το σύλλογο και τη Χαλκιδική, όπως επίσης και για παλαιότερες εκδηλώσεις. Επίσης στην ιστοσελίδα μας μπορεί ο οποιοσδήποτε να βρίσκει όλα τα περιοδικά του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ, ώστε να τα διαβάσει, από οποιαδήποτε γωνιά της γης. Η διαχείριση της Ιστοσελίδας και των [profil](http://pachalkidikos.gr) του facebook, γίνεται από τον Γενικό Γραμματέα του Συλλόγου, κ. Αστέριο Λυρτζή. Να κάνουμε εκστρατεία για να εγγράψουμε νέα μέλη στο Σύλλογό μας, ώστε να μην υπάρχει Χαλκιδικιώτης που να μην είναι γραμμένος στο Σύλλογο.

Σημειώνουμε ότι το χορευτικό μας έλαβε μέρος στον εορτασμό των 20 χρόνων του Ελληνικού Λαογραφικού Συλλόγου Σουηδίας, στη Στοκχόλμη στις 21 Μαρτίου. (ρεπ.σελ.)

Να μας έχει ο Θεός γερούς για να ανταμώνουμε, στις όμορφες και ποιοτικές εκδηλώσεις μας και να αναπτύξουμε νέες και καλύτερες δράσεις

ΤΟ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ "Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ" ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2026-2027

Μετά τις αρχαιρεσίες που έγιναν την Κυριακή 25 Ιανουαρίου 2026 και την συνεδρίαση της Δευτέρας 2 Φεβρουαρίου, συγκροτήθηκε σε σώμα το νέο Διοικητικό Συμβούλιο, με την παρακάτω σύνθεση.

Σημείωση: Ο κ. Β. Ράπτης πήρε τη θέση του κ. Οικονόμου Τριαντάφυλλου που παραιτήθηκε.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ	Ιωάννης Κοτσάνης
ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ	Κοκόνη Ζαμπόκα – Κουτσιαντά
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Αστέριος Λυρτζής
ΤΑΜΙΑΣ	Αβραάμ Παπαδόπουλος
ΕΙΔΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ	Αστέριος Πλιάκος
ΜΕΛΗ	Βασίλειος Αλεξάνδρου
	Πηγή Βενετσανάκη-Θασίτου
	Αγγέλα Μητσιά
	Βασίλειος Ράπτης

ΔΕΥΤΕΡΟΛΟΓΙΑ ΠΡΟΕΔΡΟΥ κ. Ι. ΚΟΤΣΑΝΗ ΣΤΗΝ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ 25/1/2026

Μέλη και φίλοι του Παγχαλκιδικού Συλλόγου, Καλή Χροιά με Υγεία Αγάπη και Ειρήνη.

Πα Πρώτη χρονιά πραγματοποιείται η Γ.Σ. του Συλλόγου μας στην περικαλλή και Ιστορική αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών, πρόεδρος της οποίας είναι ο Χαλκιδικιώτης μέλος του Συλλόγου μας, και πρόεδρος της Ι.Α.Ε.Χ. π. Βουλευτής κ. Βασίλειος Πάππας

Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος εδώ και περισσότερο από έναν αιώνα αποτελεί έναν από τους πλέον σταθερούς και δραστήριους φορείς διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χαλκιδικής και όχι μόνο.

Είναι ένα ζωντανό Σωματείο που υπηρετεί την Ιστορία, την παράδοση, τον πολιτισμό της Χαλκιδικής της Μακεδονίας και γενικά της Πατρίδας μας. Σκοπός του είναι η ανάδειξη όλων των παραπάνω και η καλλιέργεια των μελών του με τις ποικίλες εκδηλώσεις που πραγματοποιεί. Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος έχει γίνει τρόπος ζωής για πολλούς από εμάς, με την συμμετοχή στα τμήματα που λειτουργούν στις εκδηλώσεις και εκδρομές που πραγματοποιούνται, οι οποίες λεπτομερώς αναφέρθηκαν από τον Γεν. Γραμματέα.

Θα αναφερθώ ιδιαίτερα σε ορισμένες δραστηριότητες του.

- Στην συνεργασία με τις δύο Μητροπόλεις της Χαλκιδικής. Άρθρα των Μητροπολιτών κοσμούν κατά διαστήματα το περιοδικό μας Παγχαλκιδικός Λόγος.

- Για την διαχρονική συνεργασία με την Περιφερειακή ενότητα Χαλκιδικής και την Αντιπεριφερειάρχη κ. Κατερίνα Ζωγράφου, η οποία είναι πάντα κοντά στον Σύλλογο και των 3 βουλευτών της Χαλκιδικής, κ.κ. Ι. Πώργο, Α. Πάνα και Κ. Μάλαμα

- Για την συνεργασία με όλους του Δήμους της Χαλκιδικής και τον Δήμο Θέρμης, στην οργάνωση κοινών εκδηλώσεων, η οποία και θα συνεχιστεί.

- Για την ιδιαίτερη συνεργασία που είχαμε με τις Δ/σεις Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Ν. Χαλκιδικής, ώστε να γίνει γνωστή η Επανάσταση του 1821 στην Χαλκιδική.

- Για την σημαντική επιτυχία των εκδρομών, που είναι επένδυση ζωής και των διαφόρων εκδηλώσεων που πραγματοποιήσε ο Σύλλογος.

ΤΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΜΑΣ

Το περιοδικό προέκυψε ως φυσική συνέχεια και συμπλήρωμα ενός Ιστορικού συλλόγου, που αριθμεί 123 χρόνια από την δημιουργία του. Αυτός που υλοποίησε την έκδοσή του ήταν ο επίτιμος πρόεδρος του Π.Σ. κ. Καρτσιώτης. Δίκαια θεωρείται ο πατέρας αυτού του τολμηρού εγχειρήματος, που έχει καθολική αποδοχή και συνεχίζεται η έκδοσή του. Με αυτοσυγκράτηση, μπορούμε να πούμε πως ο Π.Α. διεκδικεί αξιοπρεπώς την εκδοτική διάκριση του από τον αρμόδιο για την περίπτωση θεσμό. Έχουμε την πεποίθηση πως οι συνθή-

κες ωρίμασαν και το νέο Δ.Σ. θα κινήσει την διαδικασία προς αυτή την κατεύθυνση. Η επίσημη διάκριση του περιοδικού θα ενισχύσει το ενδιαφέρον του αναγνωστικού κοινού, θα αυξήσει το ενδιαφέρον των συνεργατών και θα συντελέσει στην δίκαιη αναγνώριση του σοβαρού έργου που επιτελείται από τον Ιστορικό Σύλλογο Χαλκιδικής "Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ".

ΤΙΜΗΤΙΚΕΣ ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ

Το Δ.Σ. θα συνεχίσει να απονέμει τιμητικές διακρίσεις σε άτομα που προσφέρουν στον Παγχαλκιδικό, στην Χαλκιδική και γενικά στα κοινά. Η τιμή στους ανθρώπους που προσφέρουν και έχουν την αποδοχή των συνανθρώπων τους πρέπει να τους αποδίδεται εν ζωή. Ο Π.Σ. το έχει υιοθετήσει και προσπαθεί να το τηρεί.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΑ

- Στα μέλη του Δ.Σ. που σήμερα απέρχεται. Τους ευχαριστώ όλους μαζί και κάθε έναν ξεχωριστά. Θα μου επιτρέψετε να αναφερθώ ιδιαίτερα στον κ. Απόστολο Στρατή (δεν είναι υποψήφιος) του οποίου η προσφορά τα 5 χρόνια που ήταν μέλος του Δ.Σ. ήταν ξεχωριστή. Συνετέλεσε επίσης να εγγραφούν πολλοί Κασσανδρινοί στον Σύλλογο. Επίσης στον Ταμία του Συλλόγου κ. Αβραάμ Παπαδόπουλο τον οποίον ευχαριστώ ξεχωριστά για την προσφορά του 32 ολόκληρα χρόνια. Ίσως είναι πανελλήνιο ρεκόρ 32 χρόνια Ταμίας σε Σύλλογο,

- Στον επίτιμο πρόεδρο κ. Μιχαήλ Καρτσιώτη, που είναι πάντα δίπλα στον Παγχαλκιδικό

- Στην Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Κατερίνα Ζωγράφου

- Στους Δημάρχους του Νομού μας στον Δήμαρχο Θέρμης και στους Αντιδημάρχους Πολιτισμού Καλαμαριάς και Θεσσαλονίκης που είναι Χαλκιδικιώτες.

- Στους Δ/ντες της Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Χαλκιδικής

- Στους κ.κ. Φ. Ταλέα, Δημ.Σμάγα, Αργ. Αργυρίου, για την διανομή του περιοδικού και την είσπραξη συνδρομών.

- Στον Δικηγόρο κ. Γεώργιο Κουτσό για την διαχρονική βοήθειά του

- Στον Αντιστράτηγο ε.α. κ.κ. Στυλιανό Κυρίμη και τον κ. Ιωάννη Κοροδήμο υπεύθυνο του αρχείου του Πολεμικού Μουσείου Αθηνών για την έκδοση των DVD για την επανάσταση του 1821 στην Χαλκιδική. Ήδη είναι έτοιμο Ντοκιμαντέρ μιας ώρα για τον χαλασμό της Κασσάνδρας, που επιμελήθηκαν οι παραπάνω, το οποίο η πρώτη προβολή πραγματοποιήθηκε την Δευτέρα 23/3 στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών με την συμμετοχή και της χορωδίας μας.

- Στον Αρχιμανδρίτη π. Νικόδημο Κωτινούδη για την βοήθεια του στην έκδοση του περιοδικού με την ευλογία του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτη Ιερισσού Αγ. Όρους και Αρδαμερίου κ.κ. Θεόκλητο.

- Στα μέλη του Χορευτικού Συγκροτήματος και της Χορω-

διάς που εντυπωσιάζουν όπου εμφανιστούν. Γίνεται σημαντική και σοβαρή δουλειά. Ιδιαίτερες ευχαριστίες και στους δασκάλους χορευτικού και χορωδίας, καθώς και στους υπευθύνους των τμημάτων.

- Στα μέλη του Δ.Σ. που μετέχουν στις εκδρομές του Συλλόγου και βοηθούν στην πολύ καλή οργάνωση και επιτυχία.

- Στην επιτροπή έκδοσης του Περιοδικού. Αποτελείται από τους κ.κ. Μιχ.Καρτσιώτη, Ι. Τσίκουλα, Στ. Αυγολούπη, Χρ. Παυλούδη και Τριαν.Οικονόμου και 4 μέλη του Δ.Σ. Κοκόνη Ζαμπόκα, Στέργιο Λυρτζή, Πηγή Βενετσανάκη και Απόστολο Στρατή.

- Στην κ. Ιφιγένεια Ι. Κοτσάνη και Μίνα Καιάφα για την φιλολογική επιμέλεια του περιοδικού

- Στους αρθρογράφους τακτικούς και μη αναφέρθηκαν από τον Γεν. Γραμματέα.

- Στο προεδρείο της Γ.Σ. Π. Κακαρίκα, Γ. Βέλλιο και Αλ. Οικονόμου.

- Στους Χορηγούς του Περιοδικού, αναφέρθηκαν από τον Γενικό Γραμματέα

- Σε όλα τα άτομα που μετέχουν στις εκδηλώσεις και εκδρομές του Συλλόγου και

- Σε όλα τα μέλη που τίμησαν με την παρουσία τους την Γενική Συνέλευση

Αγαπητά μέλη του Παγχαλκδικού- Εκλεκτοί φίλοι, Σήμερα, περισσότερο από κάθε άλλη φορά, είναι αναγκαία η συνεργασία όλων των φορέων του Νομού μας (κρατικών, αυτοδιοικητικών, πολιτιστικών) για την διατήρηση και ανάδειξη της μοναδικής φυσιογνωμίας της Χαλκιδικής, με την οικονομία, τα προϊόντα και τη φύση της, με τα ήθη και τα έθιμα των κωμοπόλεων και χωριών μας, τις ποικίλες εκδηλώσεις που οργανώνονται κάθε χρόνο από τους Συλλόγους τους Δήμους και τις Κοινότητες και όχι μόνον.

Όλα αυτά θα προσπαθήσει να αγκαλιάσει το νέο Δ.Σ. με τις δράσεις του, τις πολλές εκδηλώσεις του, την έκδοση του Παγχαλκδικού Λόγου και με την συστηματική παρουσία του στις κωμοπόλεις και χωριά μας.

Οι Κυριότεροι στόχοι για την Νέα Χρονιά

1. Να μπει η Επανάσταση Χαλκιδικής στα Σχολικά Βιβλία. Η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ. Ζωγράφου ξεκίνησε ήδη τις διαδικασίες.

2. Η Αποκατάσταση του μνημείου του κ. Χάψα στην Αγία Αναστασία σε συνεργασία με τους Δήμους Χαλκιδικής και ιδιώτες.

3. Εκδηλώσεις Υγείας σε κωμοπόλεις και χωριά της Χαλκιδικής

4. Μετάβαση Χορευτικού και Χορωδίας στο εξωτερικό σε εκδηλώσεις.

5. Να εγγραφούν νέοι στον Σύλλογο.

Η ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ 10/10/2026

Στην εκδήλωση ο Υφυπουργός Εσωτερικών Τομέας Μακεδονίας - Θράκης κ. Κωνσταντίνος Γκιουλέκας απένειμε στον Παγχαλκδικό Σύλλογο τιμητική διάκριση, ως ένδειξη αναγνώρισης του έργου και της προσφοράς του, στην Ιστορία, την Παράδοση, τον Πολιτισμό της Χαλκιδικής της Μακεδονίας και γενικά της Πατρίδας μας. Η τιμητική αυτή διάκριση αποτελεί γεγονός υψίστης τιμής και βαρύτητας καθώς επισημοποιείται η αναγνώριση του από ανώτερο πολιτειακό φορέα.

Ο Τόπος μας, η Χαλκιδική, είναι ευλογημένος λόγω φύσης και Ιστορίας και όπως είναι γνωστό με δύο παγκόσμιες αποκλειστικότητες. Τον Αριστοτέλη και το Άγιο Όρος. Αυτή η ιδιαιτερότητα του παρέχει την αίσθηση ενός ξεχωριστού τόπου. Πιστεύοντας στην Ιστορία και τον Πολιτισμό, που είναι κάτι απολύτως ζωντανό, που μας δίνει την δυνατότητα να δούμε το παρόν μας μέσα από το παρελθόν μας, επενδύουμε στην πολύτιμη κληρονομιάς μας, συναισθανόμενοι τις ευθύνες της αποστολής και των υποχρεώσεών μας.

Εκφράζουμε την ευγνωμοσύνη μας στον Υφυπουργό Εσωτερικών - Τομέας Μακεδονίας Θράκης κ. Κων/νο Γκιουλέκα για το διαρκές ενδιαφέρον του, μετέχοντας γνήσια στον ίδιο τον πολιτισμό, αλλά και για την απόφασή του να τιμήσει τον Παγχαλκδικό Σύλλογο.

Έμπλεοι ευγνωμοσύνης, υποκλινόμαστε με σεβασμό προς όλους τους συμπατριώτες μας που θεμελίωσαν, διοίκησαν και υποστήριξαν με κάθε τρόπο τον Παγχαλκδικό ώστε να επιτελέσει ένα τεράστιο και σπουδαίο έργο.

Με ευθύνη για τις παρούσες και επόμενες γενιές Χαλκιδικιωτών, ας συνεχίσουμε την ανοδική και γόνιμη πορεία του Παγχαλκδικού. Ελπίζουμε και ευχόμαστε να αξιωθούμε να τον βλέπουμε πάντα να ανεβαίνει τα σκαλοπάτια της πρόοδου και να ζει αιώνια. Θα το προσπαθήσουμε και τα επόμενα χρόνια.

Το νέο Δ.Σ. και εγώ δίνουμε υπόσχεση ότι θα συνεχίσουμε ενωμένοι την προσπάθεια, θα επιχειρήσουμε τη διόρθωση των όποιων παραλείψεων, θα κάνουμε ό,τι είναι δυνατόν, για την επιτυχία σ' όλους τους τομείς των επιδιώξεών μας.

Βρέθηκε χορηγός για το επόμενο 67ο τεύχος

Χορηγός του 67ου τεύχους θα είναι το επίλεκτο μέλος του Συλλόγου μας κ. **Ζήσης Κλαπανάρης**,

εις μνήμην των αδελφών του Βασιλείου και Ιωάννη και της μητέρας του Μαρίας-Τσίκουλα Κλαπανάρη.

Ο κ. Κλαπανάρης με καταγωγή της μητέρας του από Πολύγυρο, είναι πτυχιούχος της Αγγλικής Φιλολογίας του Α.Π.Θ.

πρώην προϊστάμενος του Ελληνικού μεταφραστικού τμήματος του Ευρωπαϊκού ελεγκτικού συνεδρίου.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκδικού τον ευχαριστεί θερμά.

Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ ΜΑΣ

Η ΕΤΗΣΙΑ ΤΑΚΤΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ «Ο ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ»

Την Κυριακή 25 Ιανουαρίου 2026 πραγματοποιήθηκε η Ετήσια Τακτική Απολογιστική -Γενική Συνέλευση του Παγχαλκιδικού Συλλόγου στην Ιστορική αίθουσα της Εταιρείας Μακεδονικών Σπουδών. Μεγάλη αίθουσα με ηλεκτρονικές εγκαταστάσεις άψογες και με πλήρη εξοπλισμό, έδινε στους παρευρισκομένους μια αίσθηση αξιοπρέπειας και μαζι αρχοντιάς. Έξω από την αίθουσα ο Ταμίας εισέπραττε τις συνδρομές.

Το χρονικό των εργασιών:

Με την έναρξη της Συνεδρίασης ο Πρόεδρος του Συλλόγου κ. Ιωάννης Κοτσάνης, καλωσόρισε τα μέλη και πρότεινε για Πρόεδρο της Γ.Σ. τον κ. Παναγιώτη Κακαρίκα συνταξιούχο ΔΕΗ από τον Ταξιάρχη και για μέλη του προεδρείου τον κ. Γεώργιο Βέλλιο, Μηχανολόγο -Μηχανικό από το Παλαιοχώρι και τον κ Αλέξανδρο Οικονόμου, Πολιτικό Μηχανικό από την Αρναία. Οι παραπάνω εγκρίθηκαν από την Γ.Σ. και θα αποτελέσουν την εφορευτική επιτροπή στις αρχαιρεσίες.

Στη συνέχεια χαιρέτισαν την Γενική Συνέλευση και συνεχάρησαν τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο, η Βουλευτής Χαλκιδικής κα Κυριακή Μάλαμα, η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής κ Ζωγράφου, ο Δήμαρχος του Δήμου Αριστοτέλη κ Στυλιανός Βαλιανός, ο π. Υπουργός κ. Χρήστος Πάχτας επίτιμο μέλος του Παγχαλκιδικού και ο Αντιδήμαρχος Καλαμαριάς κ. Αθανάσιος Γιαννακάς. Χαιρετισμό έστειλαν ο π. Υπουργός και Βουλευτής Θεσσαλονίκης κ. Θ. Καραόγλου, και ο Πρόεδρος Ξενοδόχων Χαλκιδικής κ. Γρηγόριος Τάσιος.

Την Γεν. Συνέλευση τίμησαν με την παρουσία τους, εκτός των παραπάνω, ο Επίτιμος πρόεδρος του Παγχαλκιδικού κ. Μιχ. Καρτσιώτης,, η πρόεδρος της Αρναίας κ. Ειρήνη Γιαννούση, Δημοτικοί σύμβουλοι των Δήμων Καλαμαριάς, Πολύγυρου και Αριστοτέλη, Καθηγητές και Ομότιμοι καθηγητές Πανεπιστημίων, πρόεδροι και μέλη Δ.Σ. Πολιτιστικών και λοιπών φορέων από τη Χαλκιδική, κ.α. Επίσης τίμησαν με την παρουσία τους περισσότερα από 300.-μέλη και φίλοι του Συλλόγου.

Αμέσως μετά άρχισαν οι εργασίες της Γ.Σ. με την συζήτηση των θεμάτων της Ημερήσιας Διάταξης:

Έκθεση Πεπραγμένων του Δ.Σ.

Ο Γεν. Γραμματέας κ. Αστέριος Λυρτζής παρουσίασε με σαφήνεια την Έκθεση πεπραγμένων του έτους 2025, και ταυτόχρονη προβολή φωτογραφιών από δράσεις και εκδηλώσεις. Η έκθεση έχει αναρτηθεί στην Ιστοσελίδα www.panchalkidikos.gr και στο face book του Συλλόγου. Επίσης στις σελίδες 49-53 του παρόντος τεύχους

Ταμειακός Απολογισμός 2022

Ο Ταμίας του Συλλόγου κ. Αβραάμ Παπαδόπουλος, έκδηλα συγκινημένος, αφού επί 32 χρόνια εκτελεί τα καθήκοντά του ταμίας έκανε τον Οικονομικό Απολογισμό. Τα Έσοδα ήταν 15.260€ και τα Έξοδα ήταν 26.353€. Το υπόλοιπο προς χρήση του τρέχοντος έτους είναι 47.377€. Επίσης παρακάλεσε τα μέλη για την τακτική πληρωμή των συνδρομών.

Έκθεση Εξελεγκτικής Επιτροπής

Ο Προεδρεύων της Ε.Ε. κ. Φώτιος Ταλέας διάβασε τα Πρακτικά του ελέγχου που διενέργησε η Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία τα διαχειριστικά βιβλία και τα παραστατικά στοιχεία εσόδων και δαπανών τηρούνται με τάξη και στην συνέχεια διατυπώθηκαν συγχαρητήρια στον ταμία.

Κριτική των Διοικητικών και Οικονομικών Πεπραγμένων -Προτάσεις

Τον λόγο ζήτησαν και πήραν:

Ο Επίτιμος Πρόεδρος κ. Μιχαήλ Καρτσιώτης, ο οποίος αφού συνεχάρη το Δ.Σ. πρότεινε την έκδοση χειριδίου για τον ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ, το οποίο να διανεμηθεί στους μαθητές των σχολείων της Χαλκιδικής και κατέθεσε σχετικό υπόμνημα.

Ο κ. Απόστολος Στρατής, Οικονομολόγος μέλος του απερχόμενου Δ.Σ. ο οποίος πρότεινε αλλαγή του Καταστατικού και βοήθεια στο έργο του από εθελοντές. Κατέθεσε επίσης σχετικό έγγραφο με τις προτάσεις του για την αλλαγή του καταστατικού.

Ο Δρ. κ. Οικονόμου Τριαντάφυλλος, εκπαιδευτικός π. Αντιπρόεδρος του Συλλόγου ο οποίος αναφέρθηκε στην αποκατάσταση του Μνημείου του Καπετάν Χάφα στην Αγ. Αναστασία, στην αμφίδρομη σχέση που πρέπει να έχει ο Π.Σ. με τους συλλόγους της Χαλκιδικής και πρότεινε να γίνει αφιέρωμα στον σπουδαίο Χαλκιδικιώτη Αρχιτέκτονα Παιονίδη.

Ο κ. Χαράλαμπος Λαζαρίδης Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ. ο οποίος αναφέρθηκε σε κρίσιμα έργα που πρέπει να γίνουν στην Χαλκιδική και στην αναγκαιότητα να συνδράμει ο Παγχαλκιδικός στην προώθησή τους, επισημαίνοντας ιδιαίτερα το Αριστοτελικό Κέντρο, το Φράγμα Χαβρία, αλλά και τον Προαστιακό Χαλκιδικής.

Ο κ. Αστέριος Καραστέργιος, π. Δήμαρχος Αρναίας, ο οποίος αναφέρθηκε στο σπουδαίο έργο του Παγχαλκιδικού και στους πρόεδρους του Συλλόγου.

Ο κ. Ζαφείρης Οικονόμου, Αρχιτέκτονας, ο οποίος αναφέρθηκε στην προσπάθεια που πρέπει να κάνει ο Σύλλογος για την εγγραφή νέων σε ηλικία μελών και πρότεινε να εκδοθεί τεύχος με ενδιαφέροντα σημεία αναφοράς της Χαλκιδικής.

Ο κ. Αγαπητός Παπαδημητρίου, Χημικός Μηχανικός, ο οποίος πρότεινε να τιμηθεί από τον Παγχαλκιδικό ο σπουδαίος Χαλκιδικιώτης Αρχιτέκτονας Ξενοφών Παιονίδης

Η κ. Κυριακή Μάλαμα, Βουλευτής Χαλκιδικής, η οποία αναφέρθηκε στην ανάγκη δημιουργίας στα Αρχαία Στάγειρα, κέντρο Αριστοτελικών Μελετών.

Δευτερολογία του Προέδρου κ. Ιωάννη Κοτσάνη

Ο Πρόεδρος του Δ.Σ. κ. Ιωάννης Κοτσάνης παίρνοντας τον λόγο ανακοίνωσε στην Γ.Σ. ότι το Διοικητικό Συμβούλιο θα συζητήσει τις προτάσεις και θα πάρει σχετικές αποφάσεις. Στη συνέχεια αναφέρθηκε ότι ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος εδώ και περισσότερο από έναν αιώνα αποτελεί έναν από τους πλέον σταθερούς και δραστήριους φορείς διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς της Χαλκιδικής και όχι μόνο. Ολοκλήρωσε την Δευτερολογία με Ευχαριστήρια, ειδική αναφορά στην Βράβευση του Παγχαλκιδικού από τον Υφυπουργό Εσωτερικών Τομέας Μα-

κεδονίας Θράκης κ. Κων/νο Γκιουλέκα και στόχους για την επόμενη διετία. (Ολόκληρη η Δευτερολογία του προέδρου στις σελ. 54-55 του παρόντος τεύχους)

Έγκριση η μη των Πεπραγμένων

Ο Πρόεδρος της Γ.Σ. κάλεσε το σώμα να εγκρίνει ή όχι τα Πεπραγμένα, διοικητικά και οικονομικά όπως ανακοινώθηκαν από τους εισηγητές. Με ανάταση της χειρός και μέσω θερμών χειροκροτημάτων εγκρίθηκαν ομόφωνα τα πεπραγμένα, χωρίς καμία αρνητική ψήφο.

Στη συνέχεια από τις αρχαιρεσίες που πραγματοποιήθηκαν για την ανάδειξη νέων οργάνων διοικήσεως για την διετία 2026-2027 εξελέγησαν οι παρακάτω. (σ)= συνταξιούχος.

Α. Πρόεδρος εκλέγεται ο κ. Ιωάννης Κοτσάνης, Τραπεζικός (σ)

Β. Για το Διοικητικό Συμβούλιο εκλέγονται.

1. Ζαμπόκα – Κοκόνη, τ. Δ/ντρια Νοσηλευτικής Υπηρεσίας ΑΧΕΠΑ (σ)
2. Μητσιά Αγγέλα, Ιδιωτικός Υπάλληλος (σ)
3. Παπαδόπουλος Αβραάμ, Μαθηματικός (σ)
4. Βενετσανάκη-Θασίτου Πηγή, Εκπαιδευτικός (σ)
5. Πλιάκος Αστέριος, τ. Περ. Δ/ντης Ιδ. Επιχείρησης Μιλούπα (σ)
6. Λυρτζής Αστέριος, τ. Δ/ντης Τεχν. Υπηρεσιών 4ης Υγ. Περ. Μακεδ. - Θράκης (σ)
7. Αλεξάνδρου Βασίλειος, Αρχιτέκτων (σ)
8. Οικονόμου Τριαντάφυλλος, Εκπαιδευτικός (σ)

Αναπληρωματικός στο Δ.Σ. εκλέγεται.

1. Ράπτης Βασίλειος, Εκπαιδευτικός (σ)

Γ. Για την Εξελεγκτική Επιτροπή εκλέγονται.

1. Στρατής Απόστολος. Αξιωματικός Π.Ν. ε.α. Οικονομολόγος
2. Δάφφα – Σούστα Αναστασία, Μαία (σ)
3. Κωστοπούλου Ανδρομάχη, Οικιακά (σ)

Αναπληρωματικοί για την Ε.Ε. εκλέγονται

1. Ταλέας Φώτιος Εκπαιδευτικός (σ)
2. Παυλούδης Χρήστος. Υποναύαρχος Π.Ν. ε.α.

ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ Γ΄ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΩΝ 14/3/2026

Στους Γ Χαιρετισμούς του Ακάθιστου ύμνου στις 14/3 ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος πραγματοποίησε προσκυνηματική επίσκεψη στην γυναικεία Ι.Μ. Αγίου Αθανασίου στον Κολινδρό Πιερίας. Η επίσκεψη μας άρχισε θαυμάζοντας την ωραία διαδρομή Αιγίνιο Κολινδρός μέσα στην καταπράσινη φύση και συνεχίστηκε με την πανοραμική θέα που προσφέρει το Μοναστήρι του Αγίου Αθανασίου.

Στο ημίφως του εντυπωσιακού καθολικού ακούσαμε τους εξαίσιους ύμνους προς την Παναγία. Στο Αρχονταρίκι ενημερωθήκαμε για την Ι.Μ., νοιώσαμε την ζεστασιά της φιλοξενίας της και στην αίθουσα των εκθεμάτων αγοράσαμε τοπικά προϊόντα φτιαγμένα από τις μοναχές.

Στην προσκυνηματική επίσκεψη μετείχαν 31 μέλη και φίλοι του Παγχαλκιδικού. Από το Δ.Σ. συνόδευσαν οι κ.κ. Ιωάννης Κοτσάνης, Κοκόνη Ζαμπόκα, Αγγέλα Μητσιά και Αβραάμ Παπαδόπουλος.

ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΤΗΣ ΧΟΡΩΔΙΑΣ ΜΑΣ

Από την αρχή του έτους η χορωδία του Παγχαλκιδικού πραγματοποίησε με εξαιρετική επιτυχία τις παρακάτω εμφανίσεις:

- Στο Δημοτικό Ωδείο Δράμας 18/1/2026. Χορωδιακή συνάντηση που οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος Νέας Αμισού Δράμας. Συμμετείχαν και οι χορωδίες. Παμμικρασιατικού Συλλόγου Δράμας, Μουσικού Συλλόγου Κυργιών Δράμας, Πολιτιστικού Συλλόγου Νέας Αμισού Δράμας και το Μουσικό σχήμα Εμπειροτέχνες. Η Χορωδίας μας απέδωσε εξαιρετικά τα τραγούδια: 1. Στα κακοτράχαλα βουνά 2. Όλες οι παπαρούνες 3. Σ' αγαπώ 4. Μάγια μούκανες 5. Μαγδαληνή (ποτ. πουρί Δημοτικά) 6. Άνοιξαν τα δένδρα ούλα. (Φωτ. σελ. 28)

- Στην Κασσάνδρεια. 28/2/2026 1η Χειμερινή χορωδιακή συνάντηση Κασσανδρείας, που οργάνωσε ο Πολιτιστικός Σύλλογος "Η Κασσάνδρα". Συμμετείχαν και οι χορωδίες. Πολιτιστικού και Εξωραϊστικού Συλλόγου Καλαμαριάς "Η Κηφισιά", Σύλλογος Πατεράδων Ξυλαγανής Ροδόπης και Πολιτιστικού Συλλόγου "Η Κασσάνδρα". Η χορωδία μας απέδωσε καταπληκτικά τα παρακάτω τραγούδια. 1. Μητέρα και αδελφή, 2. Όλα μας τα καράβια, 3. Πάμε ξανά στα θαύματα, 4. Σ' αγαπώ, 5. Μαγδαληνή (Φωτ. σελ. 32)

- Στην Εταιρεία Μακεδονικών Σπουδών. 8/3/2026. Πλαισίωσε Μουσικά την εκδήλωση που συνδιοργάνωσαν Ο Παγχαλκιδικός Σύλλογος, η Ιστορική και Λαογραφική Εταιρεία Χαλκιδικής και ο Παγχαλκιδικιώτικος Σύλλογος Αθηνών στην παρουσίαση του βιβλίου του κ. Κωνσταντίνου Χιούτη με τίτλο "Αγωνιστές της Χαλκιδικής στην υπεράσπιση των Ψαρών το 1824". Η χορωδία μας απέδωσε εξαιρετικά τα τραγούδια: 1. Όλα μας τα καράβια, 2. Μητέρα και αδελφή, 3. Πάμε ξανά στα θαύματα, 4. Ποτ πουρί παραδοσιακών. (Φωτ. σελ. 27)

Σημειώνουμε ότι στη Χορωδία του Παγχαλκιδικού μετέχουν 30 μέλη του Συλλόγου. Μαέστρος είναι ο κ. Στέφανος Κωφίδης

ΕΜΦΑΝΙΣΕΙΣ ΧΟΡΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΓΚΡΟΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙ ΧΟΡΩΔΙΑΣ

- Το **Χορευτικό Συγκρότημα του Παγχαλκιδικού**, από 18/3-21/3/2026, ταξίδευσε στην Σουηδία, όπου έλαβε μέρος σε φεστιβάλ χορευτικών συγκροτημάτων που οργάνωσε ο Ελληνικός Λαογραφικός Σύλλογος Σουηδίας στην Στοκχόλμη. Ρεπορτάζ της εκδήλωσης και της εκδρομής στο επόμενο τεύχος του Παγχαλκιδικού Λόγου.

- Η **χορωδία του Παγχαλκιδικού** την Δευτέρα 23/3/2026 εμφανίστηκε στο Πολεμικό Μουσείο Αθηνών, στην πρώτη παρουσίαση του Ντοκιμαντέρ "Ο Χαλασμός της Κασσάνδρας το 1821" που επιμελήθηκε το μέλος του Συλλόγου μας αντιστράτηγος ε.α. κ. Κυρίμη. Με την ευκαιρία αυτή ο Σύλλογος οργάνωσε 4ήμερη εκδρομή. Ρεπορτάζ από την εμφάνιση της χορωδίας και της εκδρομής στο επόμενο τεύχος.

και στο Πιάνο ο κ. Μανώλης Γερεμπακάνης.

Το Δ.Σ. ευχαριστεί θερμά και συγχαίρει τα μέλη της χορωδίας μας, τον μαέστρο και τον πιανίστα για την συμμετοχή τους και τις σπουδαίες εμφανίσεις τους στις παραπάνω εκδηλώσεις.

ΕΠΙΣΚΕΨΕΙΣ ΚΑΙΜΑΚΙΩΝ Δ.Σ.

Την Τρίτη 13/2 κλιμάκιο του Δ.Σ. επισκέφτηκε στον Πολύγυρο σε Εθιμοτυπική επίσκεψη τον Μητροπολίτη Κασσάνδρειας κ.κ. Νικόδημο, την Αντιπεριφερειάρχη Χαλκιδικής κ. Αικατερίνη Ζωγράφου και τον Δήμαρχο Πολυγύρου κ. Γεώργιο Εμμανουήλ. Συζητήσαν κυρίως θέματα που αφορούν την συνεργασία τους με τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο και την αποκατάσταση του μνημείου του Κ. Χάψα στην Αγία Αναστασία.

Επίσης η αντιπεριφερειάρχης ενημέρωσε το κλιμάκιο του Δ.Σ. για τις ενέργειες που έχει κάνει ώστε η Επανάσταση της Χαλκιδικής και η συμβολή της στον απελευθερωτικό αγώνα να μπει στα βιβλία της Ιστορίας. (Φωτ. σελ. 29)

ΝΟΣΤΑΛΓΙΚΕΣ ΜΕΛΩΔΙΕΣ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΕΧΙΣΤΩΝ ΤΟΥ

Μια ξεχωριστή μουσική εκδήλωση πραγματοποιήθηκε από τον Παγχαλκιδικό Σύλλογο «Ο Αριστοτέλης» και τον Πολιτιστικό Σύλλογο Κασσανδρείας «Η Κασσάνδρα», το Σάββατο 14 Μαρτίου 2026, στο Δημοτικό Θέατρο «Σταύρος Κουγιουμτζής» στην Καλαμαριά, με θέμα: "Νοσταλγικές μελωδίες της εποχής του Αττίκ και των συνεχιστών του".

Μια μουσική επιστροφή σε μια ιδιαίτερη περίοδο της ελληνικής μουσικής δημιουργίας παρουσιάζοντας τραγούδια που σημάδεψαν το κοινό και διατηρούν μέχρι σήμερα τη γοητεία τους.

Στο επίκεντρο αυτής της μουσικής διαδρομής ο Αττίκ, Κλέων Τριανταφύλλου, μία από τις σημαντικότερες προσωπικότητες του ελληνικού ελαφρού τραγουδιού του μεσοπολέμου.

Συνθέτης, στιχουργός και ερμηνευτής ο Αττίκ δημιούργησε ένα ιδιαίτερο καλλιτεχνικό ύφος που συνδύαζε ρομαντισμό, λεπτό χιούμορ και βαθιά ευαισθησία με επιρροές από το γαλλικό τραγούδι, αφού σπούδασε μουσική στο Παρίσι.

Η εκδήλωση προσέφερε μια μοναδική ευκαιρία στο κοινό να βυθιστεί στη μαγεία μιας μουσικής περιόδου που συνεχίζει να συγκινεί και να εμπνέει. Οι μελωδίες του Αττίκ και των συνεχιστών του έγιναν γέφυρα ανάμεσα στο χθες και το σήμερα, υπενθυμίζοντας ότι η μουσική κρατά ζωντανές τις πιο τρυφερές στιγμές της ψυχής.

Την επιμέλεια της εκδήλωσης είχε η φιλόλογος κ. Βασιλική Παντέρη και την πλαισίωσαν:

Στο μουσικό μέρος οι: Καραγιάννη Λίτσα, Καραγιώργος Κώστας, Σαμαρά Αναστασία, Σανιδά Ελένη, Σμυρλή Μάνια, Σχοινιάς Γιάννης, Τσιανάκας Κώστας, Χαμπέζου Νίκη και μουσικό σχήμα. Στην προβολή οπτικού υλικού ο Κουτρουμάνης Σταύρος.

Την Μουσική βραδιά τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής Χαλκιδικής κ. Ι. Γιώργος, ο επίτιμος πρόεδρος κ. Μ. Καρτσιώτης, Δημοτικοί Σύμβουλοι, εκπρόσωποι Πολιτιστικών φορέων και πλήθος κόσμου.

Η εκδήλωση σημείωσε εξαιρετική επιτυχία με τους παρευρισκομένους να συμμετέχουν ενεργά τραγουδώντας της νοσταλγικές μελωδίες.

Το Δ.Σ. του Παγχαλκιδικού συγχαίρει θερμά τους συντελεστές της εκδήλωσης και ελπίζει σε μελλοντικές συνεργασίες των δύο Συλλόγων. Ευχαριστεί επίσης τον Δήμο Καλαμαριάς για την παραχώρηση του θεάτρου. (Φωτ. σελ. 34)

* * *

ΔΡΑΣΕΙΣ ΑΛΛΩΝ ΦΟΡΕΩΝ

ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ

Πραγματοποιήθηκε τη Κυριακή 8/2/2026 στο Δημοτικό Θέατρο Πολυγύρου η ετήσια εορταστική εκδήλωση του Συλλόγου Πολυτέκνων Χαλκιδικής (Σ.Π.Ν.Χ.). Την Ιερά Μεγίστη Μονή Βατοπαιδίου και τον Γέροντα Εφραίμ, εκπροσώπησε ο πρ. Πρωτεπιστατής του Αγ. Όρους, Ιερομ. Γεώργιος Βατοπαιδινός.

Πολύτεκνες οικογένειες, εκπρόσωποι της Εκκλησίας, τοπικοί φορείς της πολιτείας, αλλά και Πρόεδροι πολυτεκνικών Συλλόγων της Ελλάδας συγκεντρώθηκαν για να τιμήσουν τις μητέρες που απέκτησαν παιδί το 2024-26, να απονείμουν τιμητικές διακρίσεις στα παιδιά αυτών των οικογενειών που άριστουν, αλλά και όσων εισήχθησαν σε Ανώτερα και Ανώτατα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα. Την πρωτοχρονιάτικη πίτα ευλόγησε ο εκπρόσωπος του Σεβασμιότατου Μητροπολίτη Κασσανδρείας, Πρεσβ. Δημήτριος Βρής.

Η Πρόεδρος του Συλλόγου Χαλκιδικής Ιφιγένεια Κυριάκου, καλωσόρισε τους παριστάμενους, αναφέρθηκε στο πλέγμα των δράσεων που αναπτύσσει ο Σύλλογος, προκειμένου να στηρίξει τα μέλη του αλλά και στα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι πολύτεκνες οικογένειες, τονίζοντας εμφαντικά ότι: «το οξύ δημογραφικό πρόβλημα που διογκώνεται στη χώρα μας μπορεί να αντιμετωπισθεί μόνο με την ενίσχυση της πολύτεκνης οικογένει-

ας από την Πολιτεία».

Μετά την κοπή της πρωτοχρονιάτικης πίτας του Συλλόγου πραγματοποιήθηκε η απονομή τιμητικών διακρίσεων από τον Ιερομόναχο Γεώργιο Βατοπαιδινό. Πρόκειται για μια πράξη της Ιεράς Μονής με την οποία στηρίζει την πολύτεκνη οικογένεια σε μια δύσκολη εποχή για το θεσμό της οικογένειας και μάλιστα της πολύτεκνης. Ο π. Γεώργιος ανέγνωσε το μήνυμα του Γέροντα Εφραίμ και της Βατοπαιδινής αδελφότητας, μεταφέροντας την ευλογία και τη χάρη της προστάτιδος της Μονής Κυρίας Θεοτόκου και της χαριτοβρύτου αυτής Τιμίας Ζώνης και ενθαρρύνοντας τους πολύτεκνους στον αγώνα και τη προσπάθειά τους να κρατήσουν ζωντανά την πίστη και τον αγώνα τους. Τα βραβεία που δόθηκαν από την Ιερά Μονή Βατοπαιδίου συνοδεύτηκαν από χρηματικό έπαθλο ανάλογο με την κατηγορία στην οποία άνηκε ο κάθε βραβευθείς.

Ας σημειωθεί επίσης ότι η εορταστική εκδήλωση του Συλλόγου Πολυτέκνων Χαλκιδικής πραγματοποιήθηκε υπό την αιγίδα του Δήμου Πολυγύρου. Τους πολύτεκνους τίμησαν με την παρουσία τους ο Βουλευτής Χαλκιδικής, Γιάννης Γιώργος, ο Βουλευτής Β' Θεσσαλονίκης της ΝΔ, Θεόδωρος Καραόγλου, η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, Κατερίνα Ζωγράφου, ο Δήμαρ-

χος Πολυγύρου, Γιώργος Εμμανουήλ, ο πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδοχείων, Γρηγόρης Τάσιος και άλλοι εκπρόσωποι φορέων. Παρευρέθηκαν επίσης εκπρόσωποι Συλλόγων Πολυτέκνων οι οποίοι απηύθυναν θερμό χαιρετισμό. Την εκδήλωση πλαισίωσε η Μικτή Χορωδία «Γαλάτεια» υπό την εμπνευσμένη χορορραχία του Δημήτρη Κεχαγιά. (Φωτ. σελ. 32)

ΠΗΓΗ. ΠΕΠΤΟΥΣΙΑ.

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

ICE SWIMMING ΣΤΟΝ ΤΑΞΙΑΡΧΗ, 26/1/2026

Με απόλυτη επιτυχία ολοκληρώθηκε το 2nd Cholomon Mount Ice Swimming Event, που διοργάνωσε ο Δήμος Πολυγύρου, υπό την αιγίδα της Γενικής Γραμματείας Αθλητισμού.

Περισσότεροι από 64 αθλητές και αθλήτριες, από 18 έως 72 ετών, ανάμεσά τους και τέσσερις κολυμβητές ΑμεΑ, συμμετείχαν στους αγώνες κολύμβησης σε νερό με θερμοκρασία κάτω των 5 βαθμών Κελσίου, που έλαβαν χώρα στην Απολυμένη Πέτρα, στον Ταξιάρχη Χαλκιδικής.

“Νιώθουμε βαθειά ευγνωμοσύνη για όσα ζήσαμε αυτό το διήμερο, μέσα από αυτή τη διοργάνωση. Το κομμάτι του αθλητικού τουρισμού είναι ένας στόχος για τον Δήμο Πολυγύρου και νομίζω ότι το ice swimming θα κάνει τον Ταξιάρχη χειμερινό αθλητικό προορισμό. Υποσχόμαστε κάθε χρόνο ο θεσμός να γίνεται καλύτερος!”

Θέλω να ευχαριστήσω όλες και όλους όσοι συνέβαλαν και εργάστηκαν με μεράκι γι’ αυτή τη διοργάνωση, τους εθελοντές μας, τους χορηγούς, καθώς επίσης το Επιμελητήριο Χαλκιδικής και τον Τουριστικό Οργανισμό Χαλκιδικής, τους δύο φορείς που στήριξαν έμπρακτα τη μεγάλη αυτή διοργάνωση. Ήταν μία ομαδική δουλειά, από πολλούς συντελεστές, γι αυτό και είχε το σπουδαίο αυτό αποτέλεσμα!” τόνισε ο Δήμαρχος Πολυγύρου, κ. Γιώργος Εμμανουήλ.

Οι αθλητές, όχι μόνο από Ελλάδα, αλλά από Ευρώπη και Αμερική έφτασαν στον Ταξιάρχη το Σάββατο, όπου συμμετείχαν στο σεμινάριο Ice Swimming, σε πεζοπορία που έγινε δίπλα στο φράγμα του Ταξιάρχη, ενώ παρακολούθησαν επίδειξη έμπειρων κολυμβητών στο φράγμα. Ανάμεσά τους και οι κάτοχοι του ρεκόρ Γκίνες, Ger Kennedy και Nicola Doran, οι οποίοι σημείωσαν στον Ταξιάρχη και νέο ρεκόρ! Ο Ger Kennedy κατέρριψε το δικό του Ρεκόρ Γκίνες, φτάνοντας τα 20 συνολικά ice miles, ενώ η Nicola Doran, κατέγραψε Ρεκόρ Γκίνες, γιατί είναι η πρώτη αθλήτρια para/ice swimmer, που κολύπησε περισσότερο από 1 ice mile (1.700 μ.). “Έχουμε εντυπωσιαστεί από τη φετινή διοργάνωση, την ασφάλεια που παρέχεται στους αθλητές, κάτι που συναντάς σε μεγάλες διεθνείς αθλητικές διοργανώσεις” επεσήμαναν και οι δύο καταξιωμένοι αθλητές, οι οποίοι δεν έκρυψαν τον θαυμασμό τους για τον αριθμό, αλλά και την προσφορά των εθελοντών!

Αλλά και οι Έλληνες αθλητές Ζαχαρίας Αλεξανδράκης και Μιχάλης Τσεντέρης

κολύπησαν 1km σε θερμοκρασία κάτω των 5c και καταγράφηκαν επίσημα στην IISA (Διεθνής κολυμβητική Ομοσπονδία παγωμένου νερού).

Ταυτόχρονα υπήρξε μία ιστορική στιγμή για τον Ελληνικό Χειμερινό Αθλητισμό: το Ice Mile & 1000m κολύμβησης, από

μέλη της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Παγωμένης Κολύμβησης (IISA), στο φράγμα Ταξιάρχη, συμπεριλήφθηκε πλέον επισήμως στο καλεντάρι της!

Ανάμεσα στους κολυμβητές που έλαβαν μέρος στους αγώνες, ήταν και ο Δ/ντης της Γ. Γραμματείας του Πρωθυπουργού, Νίκος Μπλόσκακας.

Κατά τη διάρκεια των απονομών ο κ. Εμμανουήλ, βράβευσε στο πρόσωπο της Μαργαρίτας Πλευρίτου και τις τρεις αδερφές, διεθνείς αθλήτριες της υδατοσφαίρισης, που έχουν καταγωγή από τον Δήμο Πολυγύρου. (Βλέπετε και σελίδα)

Τους αγώνες παρακολούθησαν η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής, Κατερίνα Ζωγράφου, η Πρόεδρος του Δημοτικού Συμβουλίου, Ευαγγελία Ασβεστά, οι Αντιδήμαρχοι, Λευτέρης Ταρκάκης, Νικολέτα Διαμαντουλάκη, Ευάγγελος Αρβανίτης, Γιάννης Λελεγιάνης, η Πρόεδρος του Δημοτικού Ραδιοφώνου Πολυγύρου, Χαρά Γιώβου, Πρόεδροι Δημοτικών Κοινοτήτων, ο Πρόεδρος του Επιμελητηρίου Χαλκιδικής, Γιάννης Κουφίδης και ο Πρόεδρος της Ένωσης Ξενοδοχείων και Τουριστικού Οργανισμού Χαλκιδικής, Γρηγόρης Τάσιος.

Η ΛΕΦΕΔ για άλλη μια φορά έδωσε τον καλύτερό της εαυτό για την ασφάλεια τόσο των αθλητών, όσο και των επισκεπτών το διήμερο των εκδηλώσεων. (Φωτ. σελ. 33)

ΠΗΓΗ. Δελτίο Τύπου ΔΗΜΟΥ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ

ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΣΙΘΩΝΙΑΣ

ΕΠΙΜΝΗΜΟΣΥΝΗ ΔΕΗΣΗ

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ ΑΕΡΟΠΟΡΟΥΣ, 1/3/2026

Με σεβασμό και συγκίνηση, η Ένωση Αποστράτων Αξιωματικών Αεροπορίας / Παράρτημα Θεσσαλονίκης και ο Δήμος Σιθωνίας απέτισαν φόρο τιμής στους τρεις πεσόντες αεροπόρους που έχασαν τη ζωή τους την 1η Φεβρουαρίου 1995, κατά την εκτέλεση διατεταγμένης πτήσης στον ορεινό όγκο του Ίταμου Σιθωνίας.

Πρόκειται για τους: Σμηναγό Αριστείδη Μαρτάκη, Υποσμηναγό Περικλή Κουβεντάρα και Ανθυποσμηναγό Γεώργιο Χουσελά.

Οι τρεις χειριστές των δύο F-5 της 113 Πτέρυγας Μάχης (113 ΠΜ) κατέπεσαν στη θέση «Πριόνια» του όρους Ίταμος, κατά την διάρκεια εκπαιδευτικής άσκησης, περνώντας για πάντα στο πάνθεον των αθανάτων της Πολεμικής Αεροπορίας.

Η επιμνημόσυνη δέηση πραγματοποιήθηκε το μεσημέρι της Κυριακής 1 Μαρτίου στο Μνημείο Πεσόντων στη θέση «Ζωγραφίτικο» Σιθωνίας, παρουσία εκπροσώπων της τοπικής αυτοδιοίκησης, αξιωματικών και αποστράτων.

Το «παρών» έδωσαν η Αντιπεριφερειάρχης Χαλκιδικής Κατερίνα Ζωγράφου, ο Δήμαρχος Σιθωνίας Ιωάννης Μαλλίνης, η Αντιδήμαρχος Όλγα Πατσουράκου, καθώς και στελέχη των Ενόπλων Δυνάμεων και απόστρατοι αξιωματικοί.

Η Πολιτεία το 2001 ανήγειρε μνημείο προς τιμήν των τριών πεσόντων στη θέση Ζωγράφου, στη Βουρβουρού, κοντά στο 20ό χιλιόμετρο της επαρχιακής οδού Αγίου Νικολάου – Βουρβουρούς.

Η Σιθωνία τιμά κάθε χρόνο τη μνήμη τους, υπενθυμίζοντας ότι η θυσία για την πατρίδα παραμένει διαχρονική και αδιαπραγμάτευτη αξία. (Φωτ. σελ. 33)

ΠΗΓΗ. CHALKIDIKI NEWS

ΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ ΤΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ ΜΑΣ

Από την αρχή (2009) μέχρι σήμερα, χορηγοί του Περιοδικού είναι:

ΤΕΥΧΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΟ ή ΦΟΡΕΑΣ	ΟΝΟΜΑ	ΤΕΥΧΟΣ	ΕΠΩΝΥΜΟ ή ΦΟΡΕΑΣ	ΟΝΟΜΑ
1-4, 40	ΒΑΓΙΩΝΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ	35	ΣΧΟΙΝΑΣ	ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ
5-6	ΖΩΓΡΑΦΟΣ	ΑΣΤΕΡΙΟΣ	36	ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ
7	ΜΑΣΑΛΑ-ΜΟΥΣΤΟΥ	ΕΥΡΥΔΙΚΗ	37	ΚΟΥΚΟΥΜΠΗΣ	ΘΕΟΔΟΣΙΟΣ
8	ΜΟΣΧΟΣ	ΜΟΣΧΟΣ	38	ΤΣΑΚΝΗΣ	ΑΡΓΥΡΙΟΣ
9	ΓΡΑΜΜΕΝΑ	ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΚΑΙ ΟΛΥΜΠΙΑ	39, 53	ΒΑΛΙΑΝΟΣ	ΣΤΕΛΙΟΣ
10	ΔΗΜΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΟΥ		41	ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΥΡΟΚΟΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ "ΒΑΛΜΑΣ" Ο.Ε.	
11	ΚΩΝΣΤΑΝΤΑΡΑΣ	ΧΡΗΣΤΟΣ	42	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΧΡΗΣΤΟΣ ΜΩΡΑΪΤΗΣ-CONDITO Α.Ε.Β.Ε.	
12, 45, 52, 56, 60, 65	ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ		43	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ & ΜΑΡΙΑ ΤΣΟΧΑ-ΠΑΛΙΟΥΡΑ	
13	ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ	ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΑΙ ΑΦΡΟΔΙΤΗ	44	ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ (ΤΟΜΕΑΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-ΘΡΑΚΗΣ)	
14	ΔΗΜΟΣ ΣΙΘΩΝΙΑΣ		48	ΚΟΝΤΟΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΥ-ΤΖΙΚΑ	ΑΦΡΟΔΙΤΗ
15	ΚΕΚΕΡΗ-ΣΛΙΝΗ	ΜΑΓΔΑ	49	ΚΑΤΣΙΑΜΟΥΡΗ-ΠΑΠΑΟΙΚΟΝΟΜΟΥ	ΜΑΓΔΑΛΗΝΗ
16	ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ	ΗΛΕΚΤΡΑ	50	ΙΕΡΑ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΤΑΥΡΟΠΗΓΙΑΚΗ ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΑΣ ΤΗΣ ΦΑΡΜΑΚΟΛΥΤΡΙΑΣ ΧΑΛΚΙΔΙΚΗΣ	
17	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΕΛΛΗ, ΜΑΡΙΑ, ΚΑΙΤΗ ΚΑΙ ΠΙΡΓΟΣ	51	ΤΑΣΙΟΣ	ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ
18	ΔΗΜΟΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗ		54	Γ.Γ. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΣΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ	
19	ΜΙΧΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	55	ΣΤΡΑΤΗΣ	ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ
20	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ ΚΑΙ ΘΕΟΔΩΡΙΔΗΣ ΘΩΜΑΣ		57	ΠΑΧΤΑΣ	ΝΙΚΟΛΑΟΣ
21	ΔΙΑΜΑΝΤΟΓΛΟΥ	ΧΡΗΣΤΟΣ		ΠΑΧΤΑ	ΔΕΣΠΟΙΝΑ
22,28	ΤΖΙΤΖΙΟΣ	ΙΩΑΝΝΗΣ	58	ΜΠΟΥΛΑΚΗ - ΛΥΠΗΡΙΔΗ	ΜΑΡΙΑ
23	ΕΚΜΕ Α.Ε. Ι. & Β. ΚΑΡΥΩΤΗΣ		59	ΜΑΛΑΝΔΡΗ	ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ
24	ΔΕΑΣ	ΠΑΥΛΟΣ		ΧΩΡΙΝΟΣ	ΒΕΛΙΣΣΑΡΙΟΣ
25	ΚΑΡΑΒΑΤΟΥ	ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΚΑΙ ΚΑΤΕΡΙΝΑ	61	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΜΑΡΙΑ ΚΑΙ ΚΑΙΤΗ
26, 32, 46, 47	ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ		62	ΧΑΛΚΙΑΣ	ΓΕΩΡΓΙΟΣ
27,33	ΣΙΜΩΝΗΣ	ΟΡΕΣΤΗΣ	63	ΜΟΣΧΟΥ ΜΟΣΧΟΣ ΜΟΣΧΟΣ	ΑΝΑΣΤΑΣΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ
29	ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΟΛΥΓΥΡΙΝΩΝ		64, 66	ΜΑΥΡΟΥΔΗΣ ΜΑΥΡΟΥΔΗ	ΛΕΩΝΙΔΑΣ ΜΑΡΙΑ
30	ΖΩΓΡΑΦΟΣ	ΑΣΤΕΡΙΟΣ			
31	ΚΙΣΚΙΝΗΣ	ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ			
34	ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΥΔΗ	ΕΛΛΗ			
	ΣΤΑΜΠΟΥΛΗ	ΠΑΝΑΓΙΩΤΑ			

Η Χ Ο Ρ Η Γ Ι Α

Χορηγοί της έκδοσης του παρόντος 66ου τεύχους είναι

ο κ. Λεωνίδα Μαυρουδής χειρουργός Οφθαλμίατρος και

η κ. Μαρία Μαυρουδή Καθηγήτρια Βυζαντινής Ιστορίας

στο Πανεπιστήμιο Μπέρκλεϋ της Καλιφόρνιας

εις μνήμην της μητέρας τους

Ερατώ Μαυρουδή συζ. Βασιλείου

από την Ηράκλεια Σερρών

Η Ερατώ Μαυρουδή γεννήθηκε το 1934 στην Ηράκλεια Σερρών (Κάτω Τζουμαγιά) από οικογένεια με παλιούς δεσμούς με τη Χαλκιδική: Ο πρόγονός της μακεδονομάχος καπετάν Στέργιος Βλάχβης έπαιξε ηγετικό ρόλο στο Μακεδονικό Αγώνα της Χαλκιδικής και παντρεύτηκε σύζυγο από τη Γαλάτιστα. Ο αδελφός της Χρήστος Βλάχτσης υπηρέτησε ως δασάρχης στην Αρναία κι επίσης παντρεύτηκε σύζυγο από την Χαλκιδική (την Αρναιώτισσα νηπιαγωγό Καίτη Καραστέργιου). Το ίδιο και τα αδέρφια της Κωνσταντίνος και Ευτέρπη.

Στη διάρκεια εξήντα χρόνων γάμου με το Βασίλη (1965-2025) εξοικειώθηκε βαθιά με τα τραγούδια, τις παραδόσεις, και τον ιδιαίτερο χαρακτήρα της Χαλκιδικής και των ανθρώπων της.

Σπούδασε Οικονομικές και Πολιτικές Επιστήμες στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης και υπηρέτησε στο Υπουργείο Οικονομικών. Ανήκε σε μια πρωτοπόρα γενιά Ελληνίδων που απέκτησαν πανεπιστημιακή μόρφωση και συνδύασαν την επαγγελματική ιδιότητα με τον παραδοσιακό ρόλο της γυναίκας στην οικογένεια.

Είχε δύναμη χαρακτήρα, εξυπνάδα, χιούμορ, και αξιοσημείωτη αφηγηματική δεξιοτεχνία. Ήταν ακράδαντα αφοσιωμένη σύζυγος και μητέρα, γενναιόδωρη, τρυφερή και λατρεμένη γιαγιά.

Σημείωση. Τα αδέρφια Λεωνίδα και Μαρία Μαυρουδή ήταν χορηγοί και του 64ου τεύχους του ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΥ ΛΟΓΟΥ, εις μνήμη του πατέρα τους παιδιάτρου Βασιλείου Μαυρουδή επίτιμου μέλος του Παγχαλκιδικού, ο δε Λεωνίδα Μαυρουδής, ήταν χορηγός και του 36ου τεύχους.

Το Δ. Σ. του Παγχαλκιδικού Συλλόγου

Ευχαριστεί

Εκ βαθέων τα αδέρφια Λεωνίδα και Μαρία Μαυρουδή

Για την ευγενική τους χειρονομία-χορηγία, με την οποία δίνει την ευκαιρία για τη συνέχεια της έκδοσης του περιοδικού ΠΑΓΧΑΛΚΙΔΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ, που κυκλοφορεί ανελλιπώς από το 2009, και στοχεύει στην ενημέρωση και την καλλιέργεια των αναγνωστών του, καθώς και την ανάδειξη της ιστορίας, της παράδοσης και του πολιτισμού της Χαλκιδικής,

Ερίτιμη κ. Μαρία Μαυρουδή, Αξιότιμη κ. Λεωνίδα Μαυρουδή

Ευχαριστούμε θερμά

και εγγράφουμε το όνομά σας στον κατάλογο των χορηγών μας για παντοτινή ανάμνηση.

Το Δ.Σ.

Την άνοιξη αν δεν την βρεις, την φτιάχνεις
Ναι την φτιάχνεις.
Κάθε φορά από την αρχή.
Όλο και πιο ζωντανή.
Όλο και πιο ποτισμένη.
Ναι την φτιάχνεις.
Με εκείνα τα χρώματα που σημαίνουν αρμονία.
Και με εκείνες τις λέξεις που δηλώνουν αρχή.
Ναι την φτιάχνεις.
Με εκείνο το φως, που μπορεί να σου δώσει Παράδεισο.
Και με εκείνα τα λουλούδια που μυρίζουν ζωή.
Ναι την φτιάχνεις.
Με εκείνο το άρωμα της αθάνατης, Ελπίδας.
Και με εκείνη την Πίστη που θα σε κάνει να μην φοβηθείς..."

Οδυσσέας Ελύτης

Απόσπασμα από το Ποίημα: «Την άνοιξη αν δεν την βρεις, την φτιάχνεις»